

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Nezaměstnanost v ČR a vybraných zemích EU

Petr Rambousek

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petr Rambousek

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Nezaměstnanost v ČR a vybraných zemích EU

Název anglicky

Unemployment in the Czech Republic and selected countries in the European Union

---

Cíle práce

Cílem práce je popsat teoretická východiska týkající se nezaměstnanosti a analyzovat vývoj a strukturu nezaměstnanosti v ČR v komparaci s vybranými zeměmi EU.

Metodika

Rešeršní část práce bude zpracována zejména na základě odborné literatury, přičemž v této části práce bude popsána problematika nezaměstnanosti, kdy lze uvést například trh práce, druhy nezaměstnanosti atp.

Praktická část práce bude obsahovat zdůvodnění výběru zemí v rámci EU. V této části práce bude analyzován vývoj a struktura nezaměstnanosti v ČR a ve vybraných zemích EU, přičemž mezi ČR a zeměmi EU bude provedena komparace týkající se vývoje a struktury nezaměstnanosti. Data pro praktickou část práce budou čerpána zejména z ČSÚ a EUROSTATU.

Harmonogram:

Literární rešerše – 1. část: 1/2019 – 3/2019

Detailní metodika práce dokončení druhé části literární rešerše: 4/2019 – 5/2019

Vlastní práce – analytická část: 6/2019 – 9/2019

Vlastní práce – syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 10/2019 – 11/2019

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 12/2019

Doporučený rozsah práce

50 – 80 stran

Klíčová slova

Nezaměstnanost, zaměstnanost, trh práce, ČR, EU, míra nezaměstnanosti.

Doporučené zdroje informací

BROŽOVÁ, D. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4.

BUCHTOVÁ, B. *Nezaměstnanost : psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9.

MANKIW, N G. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-891-1.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

SEKERKA, B. – BRČÁK, J. – STARÁ, D. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

SIROVÁTKA, T. – MAREŠ, P. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Michal Steininger, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2018

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 02. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Nezaměstnanost v ČR a vybraných zemích EU“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 3.3. 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu diplomové práce panu Ing. Michalu Steiningerovi, Ph.D. za jeho čas, ochotu, cenné rady a věcné připomínky, které přispěly k vypracování této diplomové práce.

Nezaměstnanost v ČR a vybraných zemích EU

Abstrakt

Cílem práce je analyzovat vývoj a strukturu nezaměstnanosti v ČR po vstupu do EU (období 2004–2018) v komparaci s vybranými zeměmi EU (Visegrádská čtyřka). V první části práce jsou vysvětleny pojmy týkající se nezaměstnanosti a použité statistické metody. V praktické části je analyzován vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (do roku 2003). V období 1996–2003 rostla míra nezaměstnanosti průměrně o 10 % (Polsko a ČR) a 7 % (Slovensko) ročně. V Maďarsku naopak ve zmíněném období klesala průměrně o 7 % ročně. Dále je analyzován vývoj a struktura (dle pohlaví, vzdělání a věku) nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU. V období 2004–2018 klesala míra nezaměstnanosti ve všech zemích V4: průměrně o 4 % (Maďarsko), 7 % (Slovensko), 9 % (ČR) a 11 % (Polsko) ročně. Dle předpovědi by v roce 2020 měla míra nezaměstnanosti v ČR růst a dosáhnout hodnoty 4 % (reálné – v ČR je velice nízký prostor pro další snižování). Na Slovensku by dle predikce měla míra nezaměstnanosti dosáhnout hodnoty 6,2 %, v Maďarsku hodnoty 8,4 % a v Polsku hodnoty 5 %. Doporučení pro snižování nezaměstnanosti jsou následující: zlepšení informovanosti o dostupných pozicích (např. letáky), pořádání konferencí zaměřených na zvýšení zaměstnanosti, zvyšování minimální mzdy či snižování pracovní doby, realizace individuálních plánů či zavedení garantovaného příjmu. Mladým osobám by pomohla během studia praxe v podniku či stáž v zahraničí. U vzdělanějších jedinců je pravděpodobnější, že se uplatní na trhu práce, proto by mohlo být vhodné motivovat studující osoby formou určitého benefitu.

Klíčová slova: Nezaměstnanost, míra nezaměstnanosti, vývoj nezaměstnanosti, struktura nezaměstnanosti, trh práce, Visegrádská čtyřka, ČR, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Evropská unie, politika zaměstnanosti.

Unemployment in the Czech Republic and selected countries in the European Union

Abstract

The objective of this work is to analyse structure and evolution of unemployment after the Czech Republic joined the EU (period 2004–2018) in comparison with chosen countries in the EU (Visegrad Four). The first part of the work explains concepts regarding unemployment and used statistical methods. The practical part analyses the evolution of unemployment in V4 countries before joining the EU (until 2003). In the period from 1996 to 2003 the rate of unemployment rose on average by 10 % (Poland and the Czech Republic) and by 7 % (Slovakia) every year. On the contrary, in Hungary the rate for this period declined by 7 % every year. The next part analyses the unemployment evolution and structure (according to gender, education and age) in V4 countries after entering the EU. In the period from 2004 to 2018 the unemployment rate in all V4 countries declined on average by: 4 % (Hungary), 7 % (Slovakia), 9 % (the Czech Republic) and 11 % (Poland) every year. It is predicted that in 2020 the unemployment rate in Czech Republic might reach a value of 4 %. (the value is realistic – There is a small room for the unemployment rate in the Czech Republic to be further decreasing. In Slovakia the prediction is that the unemployment rate might reach a value of 6,2 %, In Hungary value of 8,4 % and in Poland value of 5 %. Recommendations for decreasing unemployment are as follow: improving the awareness of available positions (e. g. leaflets), organising conferences focused on increasing employment, increasing minimal wage or reducing working hour, implementing individual plans or establishing guaranteed income. Young persons that are studying might benefit from work experience in companies or from internships abroad. When it comes to highly educated individuals it is more likely that they might succeed in job market, hence it would be appropriate to motivate studying individuals by granting them some benefit.

Keywords: Unemployment, unemployment rate, evolution of unemployment, structure of unemployment, labour market, Visegrad Four, The Czech Republic, Poland, Hungary, Slovakia, The EU, the politics of unemployment.

Obsah

1 Úvod	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika.....	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Definování nezaměstnanosti.....	16
3.1.1 Měření nezaměstnanosti.....	17
3.1.2 Obecná míra nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob	18
3.1.3 Přirozená míra nezaměstnanosti	18
3.2 Druhy nezaměstnanosti	19
3.3 Dopady (důsledky) nezaměstnanosti	25
3.4 Rizikové skupiny nezaměstnaných	26
3.5 Trh práce	30
3.6 Důležitost zaměstnání a práce pro člověka	34
3.7 Státní politika zaměstnanosti v ČR.....	35
3.7.1 Aktivní politika zaměstnanosti	36
3.7.2 Pasivní politika zaměstnanosti	37
3.7.3 Národní plán zaměstnanosti v ČR	38
3.8 Politika zaměstnanosti, její cíle a nástroje v Evropské unii	40
3.9 Visegrádská čtyřka.....	43
3.10 Statistické metody.....	43
3.10.1 Elementární charakteristiky časových řad	43
3.10.2 Předpověď budoucí hodnoty	46
4 Vlastní práce	47
4.1 Výběr zemí v rámci EU (Visegrádská čtyřka)	47
4.2 Vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU	48
4.2.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR (do roku 2003)	48
4.2.2 Vývoj nezaměstnanosti na Slovensku (do roku 2003).....	51
4.2.3 Vývoj nezaměstnanosti v Maďarsku (do roku 2003)	53
4.2.4 Vývoj nezaměstnanosti v Polsku (do roku 2003).....	55
4.3 Vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU.....	57
4.3.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR (období 2004–2018).....	57
4.3.2 Vývoj nezaměstnanosti na Slovensku (období 2004–2018)	62
4.3.3 Vývoj nezaměstnanosti v Maďarsku (období 2004–2018).....	65
4.3.4 Vývoj nezaměstnanosti v Polsku (období 2004–2018)	68

4.4	Struktura nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU	71
4.4.1	Struktura nezaměstnanosti v ČR (období 2004–2018)	71
4.4.2	Struktura nezaměstnanosti na Slovensku (období 2004–2018).....	75
4.4.3	Struktura nezaměstnanosti v Maďarsku (období 2004–2018).....	78
4.4.4	Struktura nezaměstnanosti v Polsku (období 2004–2018).....	82
4.5	Komparativní analýza nezaměstnanosti zemí V4	85
4.5.1	Komparace vývoje nezaměstnanosti zemí V4 před vstupem do EU	85
4.5.2	Komparace vývoje nezaměstnanosti zemí V4 po vstupu do EU	87
4.5.3	Komparace struktury nezaměstnanosti zemí V4 po vstupu do EU.....	94
4.6	Předpověď míry nezaměstnanosti v zemích V4 v období 2019–2021.....	97
4.6.1	Predikce míry nezaměstnanosti v zemích V4.....	98
4.6.2	Prognóza míry nezaměstnanosti v zemích V4.....	102
5	Výsledky a diskuse.....	109
6	Závěr	114
7	Seznam použitých zdrojů	117
8	Přílohy.....	125

Seznam grafů

Graf 1	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU (v %)	49
Graf 2	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU (v %)	50
Graf 3	Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku před vstupem do EU (v %).....	51
Graf 4	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku před vstupem do EU (v %)	53
Graf 5	Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku před vstupem do EU (v %).....	54
Graf 6	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku před vstupem do EU (v %).....	55
Graf 7	Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku před vstupem do EU (v %).....	56
Graf 8	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku před vstupem do EU (v %).....	57
Graf 9	Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR po vstupu do EU (v %).....	59
Graf 10	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR po vstupu do EU (v %)	61
Graf 11	Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku po vstupu do EU (v %).....	62
Graf 12	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku po vstupu do EU (v %) .	64
Graf 13	Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku po vstupu do EU (v %)	66
Graf 14	Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku po vstupu do EU (v %) ...	67
Graf 15	Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku po vstupu do EU (v %).....	69

Graf 16 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku po vstupu do EU (v %)	70
Graf 17 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle pohlaví (v %).....	72
Graf 18 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle vzdělání (v %)	73
Graf 19 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku dle pohlaví (v %)	75
Graf 20 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku dle vzdělání (v %).....	76
Graf 21 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku dle pohlaví (v %).....	78
Graf 22 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku dle vzdělání (v %)	80
Graf 23 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku dle pohlaví (v %)	82
Graf 24 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku dle vzdělání (v %).....	83
Graf 25 Míra nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (v %).....	86
Graf 26 Koeficienty růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU.....	86
Graf 27 Bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (v %)	87
Graf 28 Míra nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (v %).....	89
Graf 29 Koeficienty růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU.....	90
Graf 30 Bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (v %)	91
Graf 31 Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v zemích V4 (v %).....	92
Graf 32 Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti v zemích V4 (v %)	94
Graf 33 Možný vývoj míry nezaměstnanosti v ČR (v %).....	98
Graf 34 Možný vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %)	100
Graf 35 Možný vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %).....	101
Graf 36 Možný vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)	102
Graf 37 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v ČR (v %)	103
Graf 38 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %).....	105
Graf 39 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %).....	106
Graf 40 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)	108

Seznam obrázků

Obrázek 1 Země V4.....	47
Obrázek 2 Země V4 na mapě	47

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR (1993–2003) – statistické ukazatele.....	49
Tabulka 2 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku (1998–2003) – statistické ukazatele	52
Tabulka 3 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku (1996–2003) – statistické ukazatele	54
Tabulka 4 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku (1997–2003) – statistické ukazatele	56
Tabulka 5 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR (2004–2018) – statistické ukazatele.....	59
Tabulka 6 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR (2004–2018) – statistické ukazatele	61
Tabulka 7 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku (2004–2018) – statistické ukazatele	63
Tabulka 8 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku (2004–2018) – statistické ukazatele	65
Tabulka 9 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku (2004–2018) – statistické ukazatele	66
Tabulka 10 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku (2004–2018) – statistické ukazatele	68
Tabulka 11 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku (2004–2018) – statistické ukazatele ...	69
Tabulka 12 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku (2004–2018) – statistické ukazatele	71
Tabulka 13 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle věku (v %)	74
Tabulka 14 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku dle věku (v %).....	77
Tabulka 15 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku dle věku (v %).....	81
Tabulka 16 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku dle věku (v %).....	84
Tabulka 17 Predikce míry nezaměstnanosti v ČR (v %).....	99
Tabulka 18 Predikce míry nezaměstnanosti v ČR dle MFČR (v %)	99
Tabulka 19 Predikce míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %).....	100
Tabulka 20 Predikce míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %).....	101
Tabulka 21 Predikce míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)	102
Tabulka 22 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v ČR (v %).....	104
Tabulka 23 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v ČR dle MFČR (v %)	104
Tabulka 24 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %).....	106
Tabulka 25 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %).....	107
Tabulka 26 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)	108

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

EUROSTAT – Evropský statistický úřad

HDP – Hrubý domácí produkt

MFČR – Ministerstvo financí České republiky

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

P. B. – Procentní bod

V4 – Visegrádská čtyřka

1 Úvod

Nezaměstnaností se rozumí stav, ve kterém je trh práce v nerovnováze. Jedná se o případ, kdy se nachází nabídka práce (žadatelé o zaměstnání) nad poptávkou po práci (zaměstnavatelé). Dle mezinárodní metodiky je nezaměstnanou osobou každý člověk, který je starší 15 let a snaží se najít práci, přičemž by byl schopen nastoupit do práce do 14 dnů. Nezaměstnanost ovlivňuje řada faktorů (např. výše podpory v nezaměstnanosti).

Nezaměstnanost se vyskytuje po celém světě a je považována za vážný problém jak z hlediska ekonomického, tak sociálního. Patří do makroekonomických ukazatelů a je jedním z měřítek pro hodnocení ekonomické situace v zemi. Dosahuje-li míra nezaměstnanosti určité úrovně, může pak být pro trh práce pozitivní. V takovém případě je zachována rovnováha na trhu práce. Z hlediska ekonomického je problémem zejména dlouhodobá nezaměstnanost, která nastává v případě, že je nezaměstnaná osoba bez práce 12 po sobě jdoucích měsíců. Pro nezaměstnaného jedince je pak velmi obtížné uplatnit se znovu na trhu práce. Existuje velké množství faktorů, které mohou hrát roli pro přijetí či nepřijetí do práce. Je zřejmé, že jsou pro zaměstnavatele důležité zkušenosti, dovednosti či vzdělání. Důležitým faktorem také může být věk či pohlaví.

Evropská unie je politická a ekonomická unie, pomocí které by mělo docházet k lepší spolupráci mezi státy v Evropě. Toto uskupení se snaží řešit všelijaké problémy. Jedním z témat je také nezaměstnanost. Nicméně každý stát je odlišný vospělostí atp. a na každém území je zaznamenávána jiná úroveň míry nezaměstnanosti. Proto je nemožné snižovat míru nezaměstnanosti ve všech státech jedním způsobem. Každý stát by měl na trhu práce používat vhodné nástroje pro účely snižování míry nezaměstnanosti a přizpůsobovat si je podle x faktorů v zemi. EU se snaží mírnit nezaměstnanost například strategií Evropa 2020 (vznikla v roce 2010), která má za úkol navyšovat zaměstnanost a dosáhnout hospodářského růstu v zemích EU. Dle této strategie by měla být zaměstnanost do roku 2020 na úrovni 75 %. Významným nástrojem financování této strategie je takzvaná politika soudržnosti.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je analyzovat vývoj a strukturu nezaměstnanosti v ČR po vstupu do EU (období 2004–2018) v komparaci s vybranými zeměmi EU (Visegrádská čtyřka) za účelem identifikace hlavních rozdílů. Dílčím cílem práce je analyzovat vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU. Druhým dílčím cílem práce je vytvořit model pro předpověď míry nezaměstnanosti v zemích Visegrádské čtyřky pro období 2019–2021.

2.2 Metodika

Literární rešerše byla zpracována na základě odborné literatury, která byla doplněna o několik internetových zdrojů. Na začátku teoretické části je definována nezaměstnanost, dále jsou v kapitolách popsány druhy nezaměstnanosti, dopady nezaměstnanosti, rizikové skupiny nezaměstnaných, trh práce, význam zaměstnání pro člověka, státní politika zaměstnanosti v ČR a politika zaměstnanosti v EU. V závěru rešerše je vysvětlen pojem V4 (Visegrádská čtyřka). Dále jsou vysvětleny statistické metody, které byly použity v praktické části práce.

Praktická část práce byla zpracována zejména na základě statistik Eurostatu, kde lze najít ukazatel obecné míry nezaměstnanosti. Pomocí ukazatele je možné srovnat výsledky míry nezaměstnanosti v mezinárodním měřítku. V analytické části byla využita metoda deskripce a komparace. Na začátku praktické části je vysvětleno, proč došlo k výběru zemí Visegrádské čtyřky pro srovnání vývoje a struktury nezaměstnanosti (viz kapitola č. 4.1). V další části práce je analyzován vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (viz kapitola č. 4.2). Začátek období je v každé zemi stanoven podle dostupných dat z Eurostatu a posledním rokem období je rok 2003 (rok před vstupem do EU). V každé zemi je také analyzována dlouhodobá míra nezaměstnanosti (před vstupem do EU) a byly zde použity elementární statistické ukazatele (1. absolutní diference, koeficient růstu, respektive tempo růstu atd.). Obsahuje-li tabulka či příloha zmíněný ukazatel tempo růstu či průměrné tempo růstu, ve výsledcích je již znázorněn růst či pokles míry nezaměstnanosti v %. Nejedná se tedy o pouhé vynásobení koeficientu růstu hodnotou 100.

V další kapitole (4.3) je analyzován vývoj nezaměstnanosti v zemích V4, a to po vstupu do EU (období 2004–2018). Tato kapitola je svojí strukturou stejná jako kapitola předchozí. V každé zemi je analyzována celková míra nezaměstnanosti a dlouhodobá míra nezaměstnanosti. Na míru nezaměstnanosti byly znovu použity elementární statistické ukazatele.

V kapitole 4.4 je analyzována struktura nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (období 2004–2018). Struktura nezaměstnanosti je analyzována z hlediska pohlaví (muž, žena), vzdělání (ZŠ, SŠ, VŠ) a věku (15–24 let, 25–29 let, 30–34 let, 35–39 let, 40–44 let, 45–49 let, 50–54 let, 55 a více let). Použité elementární statistické ukazatele jsou v přílohách.

Následující kapitola (4.5) se dělí na tři části. V první části dochází ke komparaci vývoje nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (období do roku 2003). Následuje komparace vývoje nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (2004–2018). V poslední části lze nalézt komparaci struktury nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (2004–2018). V první a druhé části jsou např. využity bazické indexy.

Dále jsou vytvořeny 2 typy předpovědí (regresní a korelační analýza, funkce forecast – vytvoření prognózy na základě existujících hodnot), které mají určit míru nezaměstnanosti v zemích V4 v období 2019–2021. Viz kapitola č. 4.6.

V kapitole č. 5 lze nalézt zjištěné výsledky a v závěru této kapitoly došlo k porovnání předpovídaných hodnot míry nezaměstnanosti např. s orgánem MFČR.

V závěru diplomové práce jsou doporučení, která by mohla snížit nezaměstnanost.

3 Teoretická východiska

Literární rešerše byla zpracována především podle odborné literatury, přičemž u některých kapitol byly použity i internetové zdroje. Všechny použité zdroje lze najít v kapitole č. 7 – Seznam použitých zdrojů.

3.1 Definování nezaměstnanosti

Nezaměstnanost lze považovat za jev tržního hospodářství, který je pod neustálým drobnohledem, a to nejen v současnosti. O nezaměstnanosti jsou celosvětově vedeny debaty z nejrůznějších hledisek a je jedním z nejdiskutovanějších témat. Nezaměstnanost lze označit jako komplikovaný společenský problém, který má multidimenzionální důsledky. Z tohoto důvodu je velice obtížné nezaměstnanost vyřešit. Problematika nezaměstnanosti je sledována řadu let a její pojetí se v čase rozvíjí. Nezaměstnanost se vyskytuje ve všech ekonomikách, kde je práce výrobním faktorem. (Buchtová, 2013)

Rozdíl mezi zaměstnanou a nezaměstnanou osobou

Zaměstnaný je jakýkoliv člověk, který vykonává zaměstnání, za což dostává zapláceno. Sebezaměstnání je další z možností, jak patřit mezi zaměstnané. Do skupiny zaměstnaných lze také zařadit lidi, kteří v danou chvíli práci mají, ale nepracují například z důvodu dovolené, stávky či nemoci. (Brožová, 2003)

Naopak nezaměstnaný člověk je v ekonomii taková osoba, která dosáhla produktivního věku a splňuje dvě podmínky. První podmínkou je, že osoba nevykonává placené zaměstnání a zároveň nemá žádný příjem ze samozaměstnání. Druhou podmínkou je aktivní hledání práce a ochota ihned nastoupit do zaměstnání. (Maruška, 2012)

Pro člověka je ztráta zaměstnání velice negativní a stresující ekonomickou událostí. Příjem z práce umožňuje každému člověku udržovat si určitý standard. Zaměstnání může být mnohdy pro jedince smyslem života. Tato situace nejčastěji nastává u podnikatelů, kteří založí novou firmu nebo se na založení podílí. (Mankiw, 1999)

3.1.1 Měření nezaměstnanosti

Na Úřadu statistiky práce je realizováno měření nezaměstnanosti. Zmíněný Úřad práce patří k Ministerstvu práce. Měsíčně jsou zveřejňovány nejružnější údaje týkající se nezaměstnanosti. V rámci Šetření současné populace je každý z dotazovaných zařazen do tří skupin: nezaměstnaný, zaměstnaný či ekonomicky neaktivní. Po zařazení dotazovaných do vyhovujících kategorií jsou údaje zpracovávány statistiky pro lepší popsání trhu práce. Výpočet nezaměstnanosti je prováděn jak pro ekonomicky aktivní obyvatelstvo, tak pro další kategorie obyvatel: podle pohlaví atp. (Mankiw, 1999)

Pokud je počet osob bez zaměstnání uveden v absolutním čísle, uvedená informace nemá příliš vysokou vypovídací hodnotu, je omezená. Absolutními čísly lze jen velmi obtížně porovnávat určité skutečnosti. Z tohoto důvodu se k měření nezaměstnanosti používá ukazatel míry nezaměstnanosti:

$$\text{míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{počet nezaměstnaných}}{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}} * 100$$

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo neboli pracovní síla je tvořena zaměstnanými a nezaměstnanými. Ostatní skupiny tvoří ekonomicky neaktivní obyvatelstvo a jedná se o důchodce, studenty či ženy v domácnostech. (Brožová, 2003)

Míra nezaměstnanosti je vyjádřena v procentech (%). Jedná se o relativní vyjádření a tento ukazatel má vypovídací schopnost. Výsledek vyjádřený v procentech lze porovnávat ku příkladu s ostatními evropskými zeměmi. (Samuelson, 1991)

Dále je úřadem počítána míra ekonomické aktivity obyvatel, kdy je měřen podíl populace, přičemž se jedná o populaci ekonomicky aktivní. Výsledek je vyjádřen v procentech (%) a k výpočtu je používána stejná studie jako u míry nezaměstnanosti. (Buchtová, 2002)

$$\text{míra ekonomické aktivity obyvatelstva} = \frac{\text{ekonomicky aktivní obyvatelstvo}}{\text{dospělá populace}} * 100$$

V této statistice je označen segment populace vystupující na trhu práce. Míra ekonomické aktivity obyvatelstva je počítána jednak pro populaci jako celek, jednak pro užší kategorie obyvatelstva. (Kučař, 2007)

3.1.2 Obecná míra nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob

V České republice byly v minulosti sledovány dvě zcela odlišné míry nezaměstnanosti: obecná míra nezaměstnanosti a míra registrované nezaměstnanosti. Obecná míra nezaměstnanosti je počítána i v současnosti, zatímco míra registrované nezaměstnanosti byla nahrazena ukazatelem podílu nezaměstnaných osob ze všech obyvatel v daném věku.

Český statistický úřad počítá podle své metodiky výpočtu obecnou míru nezaměstnanosti. Výpočet je prováděn v rámci Výběrových šetření pracovních sil a údaje jsou užívány především pro mezinárodní srovnání. Metodika výpočtu vychází z doporučení, které navrhl Eurostat či Mezinárodní organizace práce ILO.

Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejňovalo míru registrované nezaměstnanosti. Výpočet byl prováděn podle počtu osob, které se ucházely o zaměstnání a byly registrovány na pracovištích Úřadu práce České republiky. Údaje míry registrované nezaměstnanosti byly používány k vyhodnocení politiky zaměstnanosti, která vyplývala z českého zákonodárství. Od roku 2013 zveřejňuje MPSV jen nový ukazatel (podíl nezaměstnaných osob). Jedním z důvodů je fakt, že nový ukazatel vyjadřuje podíl nezaměstnaných ze všech obyvatel v daném věku, kdežto míra registrované nezaměstnanosti poměřovala osoby ucházející se o zaměstnání výhradně k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. Dalším důvodem je dohoda mezi ČSÚ a MPSV týkající se problematiky záměny čísel, jelikož v minulosti obě instituce užívaly odlišná šetření o nezaměstnanosti a docházelo tak k nepřesnostem. Nový ukazatel je zároveň lépe interpretovatelný než původní. Jelikož je každý z ukazatelů definovaný odlišným způsobem, lze nalézt markantní rozdíl v úrovni míry nezaměstnanosti ve sledovaných obdobích. (Czso.cz, cit. online 2019-03-21)

3.1.3 Přirozená míra nezaměstnanosti

Přirozená míra nezaměstnanosti se v ekonomice nachází pod podmínkou, jestliže je skutečný produkt na stejné výši potenciálního produktu. Pokud je podmínka splněna, obsahuje ekonomika pouze přirozenou míru nezaměstnanosti. Nezaměstnanost, která překračuje přirozenou míru, v ekonomice lze nalézt v případě, kdy je produkt pod úrovní potenciálního produktu. V tomto případě nedochází k využití výrobního faktoru práce, přičemž nemají někteří lidé zaměstnání. V případě rovnosti skutečného produktu

a potenciálního produktu se jedná o přirozenou míru nezaměstnanosti, kdy lze hovořit o míře nezaměstnanosti, která nastane při dlouhodobé rovnováze v ekonomice. Přirozená míra nezaměstnanosti je specifikována jako míra nezaměstnanosti, kdy se sobě skutečná a očekávaná míra inflace rovnají. Statistická interpretace přirozené míry nezaměstnanosti je následující: jedná se o dlouhodobý průměr skutečných měř nezaměstnanosti. Přirozená míra nezaměstnanosti je tvořena frikční a strukturální nezaměstnaností a je ovlivňována velkým množstvím faktorů. Mezi její obecné determinanty patří například čas potřebný pro nalezení zaměstnání. (Brčák, 2014)

3.2 Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost lze rozdělit na několik typů. Mezi základní dělení nezaměstnanosti dle příčiny vzniku patří frikční, strukturální, cyklická a sezónní nezaměstnanost. Lze ji také rozdělit na dlouhodobou a krátkodobou, dobrovolnou a nedobrovolnou či skrytou. (Lindbeck, 1993)

Frikční nezaměstnanost

Trh práce spolu s počtem nezaměstnaných osob je v neustálém vývoji a figuruje zde prvek proměnlivosti v důsledku mobility zaměstnanců. Výpovědi lidí z práce jsou běžnou záležitostí, avšak nalezení nového zaměstnání trvá určitou dobu. Ke změně zaměstnání může docházet z důvodů soukromých potřeb pracovníků či potřeb ekonomického vývoje. Do tohoto typu nezaměstnanosti lze zařadit skupiny jako jsou studenti či ženy po rodičovské dovolené. Studenti se teprve stávají pracovní silou, kdežto ženy po mateřské dovolené se do ní snaží znovu začlenit. Jedinci, kteří vstupují na trh práce úplně poprvé, patří do skupiny nezaměstnaných až do chvíle, než si najdou svoje první zaměstnání. (Mareš, 1994)

Další příčinou vzniku frikční nezaměstnanosti může být změna bydliště, kdy se jedná o časový nesoulad mezi odchodem z předchozí práce a nástupem do nového zaměstnání. V některých případech hledají lidé nové pracovní místo kvůli jejich finančnímu ohodnocení, ztrátě práce v důsledku organizačních změn ve firmě nebo mohou být nahrazeni novými technologiemi. Každý uchazeč o pracovní místo má jiné dovednosti a schopnosti, a proto nalezení práce nemusí být lehkou záležitostí. Frikční nezaměstnanost je typická tím, že osoba hledá poměrně krátkou dobu nové zaměstnání. Dobrovolné změny

dobu týkající se nalezení zaměstnání mohou způsobovat změny ve frikční nezaměstnanosti. Změny mohou být také ovlivněny v případech, kdy se transformuje struktura pracovního trhu či dochází k přetváření podmínek nezaměstnanosti. (Brožová, 2003)

Při vyšší úrovni sociální podpory v nezaměstnanosti je velice pravděpodobné, že nezaměstnané osoby budou hledat nové zaměstnání delší dobu. Z toho tudíž vyplývá, že čím uspokojivější systém podpor sociálního státu v nezaměstnanosti bude, tím více se bude zvětšovat čas nutný pro nalezení nového zaměstnání. Pracovníci budou pečlivě vybírat z pracovních míst. Míra frikční nezaměstnanosti je jednou ze složek přirozené míry nezaměstnanosti a ta je zvyšována rostoucími podporami v nezaměstnanosti. Mladí jedinci vstupující na trh práce obvykle hledají vhodné pracovní místo, kde by uplatnili svoje dovednosti a schopnosti, což se napoprvé zřídkakdy povede. Proto se považuje frikční nezaměstnanost za nezaměstnanost dobrovolnou. (Brčák, 2014)

Strukturální nezaměstnanost

Velké množství pracovníků ztrácí práci kvůli nedostatečně efektivním podnikům, institucím či ukončení starších odvětví, čímž mizí pracovní místa s nimi spojená. Strukturální nezaměstnanost je spojená s ústupem či rozvojem některého z odvětví. Pokud podniky ruší produkci či trh opouštějí, pracovníci bez zaměstnání zkouší přecházet do expandujícího odvětví. Každý propuštěný člověk má jinou charakteristiku. Jedná se o pohlaví, věk, dovednosti, zkušenosti či kvalifikace. Při změně struktury ekonomiky nemusí být charakteristika těchto nezaměstnaných osob pro nová pracovní místa vyhovující. Nové profese vyžadují jiné kvalifikace a dovednosti. (Sirovátka, 2003)

Na změnu struktury poptávky po práci reaguje struktura její nabídky, přičemž je velice komplikované, aby se jí přizpůsobila. Strukturální nezaměstnanost je výsledkem nerovnovážného stavu mezi pracovní silou připravenou pro práci a nároky zaměstnavatelů po určitém druhu zaměstnání. Jedna z částí strukturální nezaměstnanosti je vymezena pohybem pracovních pozic v rámci odvětví a je nutné, aby jim byla struktura pracovní síly přizpůsobována. V určitých případech se překrývá s frikční nezaměstnaností. Tato situace může nastat ve chvíli, kdy dochází k velkým změnám v rámci více odvětví. Jedno odvětví ustupuje a druhé se naopak dynamicky rozvíjí. Další z částí strukturální nezaměstnanosti je

tvořena nezaměstnanými osobami, které ztratily práci v důsledku zavádění nových technologií do výroby. Mnohdy je tato nezaměstnanost označována jako technologická. Je vymezena poklesem poptávky po zaměstnancích z důvodu technického a také technologického vývoje. Přestože někteří pracovníci mohou mít kvalifikace na velmi vysoké úrovni, v období změny struktury na trhu práce to nemusí znamenat, že pro ně bude lehkou záležitostí se na nějakou pracovní pozici dostat. Výroba se může měnit a kvalifikace nemusí odpovídat požadavkům. Příkladem může být průmyslová společnost, kdy na trhu práce nebylo místo pro osoby s vysokou kvalifikací, přičemž pracovní pozice těchto osob byly považovány za velice prestižní. (Mareš, 1994)

Pro alespoň částečné vyřešení strukturální nezaměstnanosti je nutné, aby se pracovníci rekvalifikovali či přesunuli na jiné teritorium, kde bude kvalifikace pracovníků potřebná a v optimálním případě i náležitě oceněna. Přestože na trhu práce mohou být volné pracovní pozice, z kvalifikačních a teritoriálních důvodů může přesto nastat situace, že bude existovat nezaměstnanost. Strukturální nezaměstnanost oproti frikční trvá o něco déle. V přirozené míře nezaměstnanosti je obsažena také míra strukturální nezaměstnanosti stejně jako frikční. Strukturální nezaměstnanost se pokládá za nezaměstnanost dobrovolnou. (Maruška, 2012)

Technologie a restrukturalizace ekonomiky

O hromadné nezaměstnanosti lze hovořit v souvislosti se zaváděním nových technologií do výroby a služeb. Pokud má nová technologie kvalitní parametry, není zpravidla potřebné mít takové množství pracovníků a dochází k úbytku pracovních míst. Podnik do technologií investuje nemalé částky. Pokud kvůli technickému pokroku výrazně klesne počet pracovních příležitostí, jedná se o pokles nevratný. Pracovní místa zaniknou a nedojde k jejich obnovení. (Buchtová, 2013)

Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost se týká hospodářského cyklu. Cyklická míra nezaměstnanosti do přirozené míry nezaměstnanosti nepatří. Jestliže se celková ekonomika nachází ve fázi hospodářského poklesu, tak se snižuje výroba v každém odvětví a nezaměstnanost se vyskytuje v kterémkoli odvětví. Pokud jsou pracovníci propuštěni z jednoho odvětví, je velice nepravděpodobné, že by našli práci v jiném odvětví. Je to dáno tím, že se poptávka

po práci zmenšuje ve všech odvětvích. V době hospodářského poklesu dochází v ekonomice ke snižování celkového počtu pracovních pozic. Nezaměstnané osoby by chtěly pracovat i za menší finanční ohodnocení, avšak poptávka po práci se vyskytuje na nízké úrovni a volná pracovní místa jednoduše neexistují. Cyklická nezaměstnanost je tudíž nezaměstnaností nedobrovolnou. Skutečný produkt se nachází pod úrovní potenciálního produktu. Nové pracovní pozice se objevují v období hospodářského vzestupu a jsou tvořeny zvyšující se agregátní poptávkou. (Brčák, 2014)

Cyklickou nezaměstnanost lze chápat jako rozdíl mezi skutečnou mírou a přirozenou mírou nezaměstnanosti. Skutečná míra nezaměstnanosti se dělí na dvě části: na přirozenou míru nezaměstnanosti a zbytek, který je zapříčiněn poklesnutím výkonu ekonomiky. O dobrovolnou nezaměstnanost se jedná v případě, kdy pracovníkům klesají jejich nominální mzdy na základě klesání agregátní poptávky. Oni se však se chybně domnívají, že jim klesají mzdy reálné. Reagují redukcí nabízeného množství práce, přičemž upřednostňují volný čas a snaží se najít vhodné pracovní místo. Nicméně obecně je cyklická nezaměstnanost považována za nedobrovolnou. (Brožová, 2003)

Sezónní nezaměstnanost

O sezónní nezaměstnanost se jedná v případě, když má cyklická nezaměstnanost určitou pravidelnost a je spjata s přírodním cyklem. V určitém období v roce (sezóně) jsou v některých oblastech hledáni pracovníci na sezónní práce, jelikož existuje poptávka po zaměstnancích v řadě odvětví. Kdežto mimo sezónu pracovníci potřební nejsou, čímž vzniká sezónní nezaměstnanost. Typickými oblastmi pro sezónní práce jsou zemědělství, cestovní ruch či stavebnictví. Může se ale také jednat o obchody, kdy je předpokládáno, že bude více objednávek než obvykle. Na sezónní práce jsou mnohdy přijímáni brigádníci. Když Český statistický úřad počítá míru nezaměstnanosti, je očištěna o sezónní vlivy. Sezónní nezaměstnanost je považována za složku frikční nezaměstnanosti, z čehož vyplývá, že se participuje na přirozené míře nezaměstnanosti. (Mareš, 1994)

Skrytá nezaměstnanost

Se skrytou nezaměstnaností je spojen termín: skrytá pracovní síla. Jedná se o nezaměstnané osoby, které nejsou na Úřadu práce ČR registrované, přestože žádnou práci nevykonávají. Avšak pokud by těmto osobám byla nabídnuta práce se zajímavým

finančním ohodnocením, neváhaly by a nabídku by přijaly. Skrytá nezaměstnanost je označována za nezaměstnanost, kdy nezaměstnaná osoba není registrovaná a nemá zájem najít si práci. Skrytá nezaměstnanost je nejčastěji tvořena skupinami mladších jedinců a vdaných žen. Osoby ze zmíněných skupin nehledají příliš aktivně práci například z důvodu nabytí statusu studenta, rodiče na mateřské dovolené atp. Další z možností je, že zkouší najít zaměstnání prostřednictvím neformálních sítí nebo u zaměstnavatelů, avšak nemají registraci na úřadu práce. (Sirovátka, 2003)

Když se nezaměstnané osoby rekvalifikují či vykonávají veřejně prospěšné práce, nezapočítávají se do skupiny nezaměstnaných (z evidence jsou vyřazeny), čímž je skrytá nezaměstnanost dána. Nejedná se o bezvýznamný počet osob. Impulzy pro registrování nezaměstnaných na úřadech práce nejsou mnohdy účinné. Jelikož má každá země svoje pravidla pro pobírání podpory v případě nezaměstnanosti, registrace na pracovním úřadě tak v některých zemích nenabývá takové důležitosti. O skrytou nezaměstnanost se také může jednat v případě, kdy jsou jedinci z důvodu nižší kvalifikace či vyššího věku odstrčeni, jelikož nevyhovují pracovnímu trhu. U starších osob to může mít za následek předčasný odchod do důchodu. (Samuelson, 1991)

Dobrovolná nezaměstnanost

Dobrovolná nezaměstnanost je chápána jako preferování volnočasových aktivit před vykonáváním zaměstnání. Nezaměstnané osoby mají různé pracovní nabídky, nicméně je nepřijímají a hledají z jejich pohledu finančně lepší či prestižnější pracovní pozici. Kdyby na trhu práce nastala situace, že by trh byl dokonale konkurenční, existovala by pouze dobrovolná nezaměstnanost, jelikož tržní rovnováha nastane v případě, když je určitá část osob z ekonomicky aktivního obyvatelstva nezaměstnaná. Při interpretování nabídkové křivky jsou dobrovolně nezaměstnané ty osoby, které by rády měly zaměstnání, avšak zajímavě finančně ohodnocené. Jelikož jsou tyto osoby ochotny být zaměstnané, je jimi tvořena nabídka práce. Dobrovolnou nezaměstnanost také lze chápat jako stav, kdy existuje na trhu práce dostatek pracovních míst a nezaměstnaná osoba hledající aktivně práci má možnost ji najít. Počet volných pracovních pozic je vyšší než počet nezaměstnaných osob či se sobě počty alespoň rovnají. (Buchtová, 2002)

Dobrovolně nezaměstnaní jsou přesvědčeni, že jejich kvalifikace nebo schopnosti nejsou řádně oceněny. Někteří z nich tímto pohledem nahlíží jen krátkou dobu a při neúspěšném hledání zkoušejí rekvalifikace, změnu profese a pokoušejí se uplatnit v jiném odvětví než doposud. Zbytek dobrovolně nezaměstnaných raději při nízké mzdě/platu nepracuje. Pokud mají nezaměstnaní nárok na sociální dávky, žijí z nich. Při nižších sociálních dávkách a jejich krátkodobějším vyplácení netrvá dobrovolná nezaměstnanost zpravidla příliš dlouho. (Brožová, 2003)

Nedobrovolná nezaměstnanost

Dobrovolně nezaměstnaní nejsou ochotni pracovat za nižší mzdu/plat, kdežto nedobrovolně nezaměstnaní ano. Hledají aktivně zaměstnání a není pro ně překážkou přijmout práci se mzdou převládající na trhu. Pracovali by i za nižší mzdu, avšak na trhu práce nemohou najít žádnou volnou pracovní pozici. Nedobrovolná nezaměstnanost se týká především osob, u kterých je komplikované rekvalifikovat se nebo změnit profesi. (Mareš, 1994)

Důvodem nedobrovolné nezaměstnanosti jsou bariéry bránící poklesnutí mezd i v případě vyčnávání nabídky práce. Nedobrovolnou nezaměstnanost mohou zapříčinit odbory u vlastních členů v situaci, kdy se snaží bránit před snížením mezd. Kdyby mzdy klesly na úroveň rovnovážného stavu, tak by nedobrovolná nezaměstnanost zanikla. Zčásti by se navýšila zaměstnanost a dále by se přeměnila v dobrovolnou nezaměstnanost, kdy by nezaměstnaní nechtěli za nižší mzdu pracovat. Z důvodu uzákonění minimální mzdy může dojít k situaci, kdy vznikne na nekvalifikovaných pracovních postech nedobrovolná nezaměstnanost. Rovnovážná mzda bude nižší než minimální a zaměstnavatelé nebudou chtít zaměstnávat takové množství pracovníků. Ta část pracovníků, která by za mzdu pracovala, bude nezaměstnaná. Kdyby podnikům bylo umožněno placení nižších mezd, tak by k nezaměstnanosti nedošlo. Tato skutečnost se vztahuje také k mladším lidem bez praxe. Firmy jim nabízejí nízkou nástupní mzdu, která je postupně zvýšena, pokud ukáží svoje schopnosti. Jelikož je ale uzákoněna minimální mzda, firmy ji musí mladým bez praxe vyplatit, což nechtějí. Proto může být pro mladé pracovníky komplikované najít si práci. Nedobrovolná nezaměstnanost působí na jedince negativně jak v ohledu ekonomickém, tak psychickém či sociálním. (Sirovátka, 2003)

Dlouhodobá a krátkodobá nezaměstnanost

Pokud se na nezaměstnanost nahlíží z hlediska času, tak je zpravidla dělena na krátkodobou a dlouhodobou nezaměstnanost. Za krátkodobou nezaměstnanost se považuje stav, kdy osoba není zaměstnaná maximálně jeden rok, není tudíž překročena hranice 12 měsíců po sobě bez zaměstnání. Krátkodobá nezaměstnanost se označuje zejména jako frikční. Nezaměstnaná osoba aktivně hledá práci a pracovní návyky přetrvávají. (Brčák, 2014)

Naopak dlouhodobá nezaměstnanost trvá déle než jeden rok a nezaměstnaná osoba přichází o pracovní návyky, motivaci. Nemá zájem o rekvalifikaci a přichází i o sociální kontakty. Dlouhodobá nezaměstnanost je negativní jak pro jedince, tak společnost. Případné budoucí začlenění do společnosti bývá komplikované. Lidé mohou mít sklony k trestné činnosti či se snaží unikat před realitou pomocí návykových látek. (Maruška, 2012)

3.3 Dopady (důsledky) nezaměstnanosti

Dopady nezaměstnanosti se člení na dvě základní skupiny a jedná se o ekonomické a sociální důsledky. Do ekonomických důsledků nezaměstnanosti patří úbytek produkce, pokles kvalifikace pracujících, zvýšení výdajů na podpory v nezaměstnanosti z rozpočtu státu a snížení daňových příjmů. Pokud nedochází k využití zdrojů výrobního faktoru práce, klesá produkce. Pro ekonomiku se nejedná o příznivou situaci, jestliže se začíná snižovat kvalifikace lidského kapitálu. Lidský kapitál je považován za jeden ze zdrojů, který podporuje ekonomický růst. S rostoucí nezaměstnaností je odváděno více prostředků ze státního rozpočtu na podpory v nezaměstnanosti a to osobám, které ztratily zaměstnání a mají nárok na jejich pobírání. Daňové příjmy se vztahují k úrovni mzdy/platu všech zaměstnaných osob a k zisku osob právnických. (Brčák, 2014)

Sociální důsledky nezaměstnanosti jsou členěny na dopady na společnost a jednotlivce. Pokud se člověk stane nezaměstnaným, může tato negativní událost v jedinci vyvolat psychické problémy, které poté působí nepříznivě na zdraví, vztahy atp. Při ztrátě zaměstnání se u osob mohou objevovat příznaky depresí. V případě, kdy se ve společnosti vyskytuje nezaměstnanost masová a dlouhodobá, jedná se o sociální problém a vede k nárůstu chudoby osob. Ve společnosti je snižována životní úroveň a roste kriminalita.

V nejhorších případech může mezi lidmi docházet k rasovým a xenofobním nepokojům. (Buchtová, 2002)

Společenské a individuální ztráty jsou důsledky nezaměstnanosti a jedná se o silnou závislost. Pokud se ve společnosti najdou lidé, kteří jsou nečinní, a přitom by byli ochotni pracovat, tak se nepodílejí na výrobě statků a služeb a celková výše makroekonomického produktu je menší, než kdyby byli všichni lidé aktivní. Jestliže dojde k situaci, kdy není zcela užito výrobního faktoru práce, nejsou využívány ani jiné výrobní faktory, které jsou s prací spjaty, což vede k setrvání výrobních faktorů vně výrobního procesu. Když nejsou výrobní faktory používány, klesá kvalita a kvantita těchto faktorů. Kvalifikace zaměstnanců mimo pracovní trhy je znehodnocována z toho důvodu, že pracovníci nenabydou další znalosti či nezískají potřebnou praxi. Lidský kapitál je nezaměstnaností depreciován, přičemž pokud není pracovník přítomný v pracovních procesech, dochází k dequalifikaci. (Brožová, 2012)

3.4 Rizikové skupiny nezaměstnaných

Aby se osoba na pracovním trhu uplatnila, závisí na řadě charakteristik jako je pohlaví, věk, vzdělání, zdravotní stav atd. Tyto charakteristiky rozdělí lidi na skupiny, které jsou více či méně rizikové ve vztahu k dlouhodobé a opakované nezaměstnanosti. Členové rizikovějších skupin se mohou snáze uplatnit na sekundárním pracovním trhu, kde se vyskytují nepříliš lukrativní nabídky, přičemž pracovní místa s výhledem do budoucna jsou nejistá. Pro některé jedince je téměř nemožné najít si honorovanou práci, jelikož nemohou splnit nároky na pracovníky kladené jak po intelektuální, tak osobnostní stránce. Nezaměstnaností jsou ohroženy větší měrou určité skupiny obyvatel. Je důležité, aby byla politika zaměstnanosti orientována zejména na rizikovější skupiny. (Kuchař, 2007)

Mladší věkové kategorie

Nelehkou situaci mají zejména absolventi jak středních, tak vysokých škol, kteří se snaží najít svoji první práci. Ostatní mají oproti nim značnou výhodu v podobě praktických zkušeností, pracovních návyků či kontaktů, které jsou v dnešní době nesmírně důležité. Především absolventi vysokých škol chtějí zakládat rodinu či ji už dokonce mají, a tak se mohou dostat v případě nezaměstnanosti do značných potíží, jelikož se předpokládá, že se budou starat nejen o sebe, ale i o členy rodiny. Přibližně dvacet procent vyučených

absolventů v České republice nemůže najít na trhu práce uplatnění. U nezaměstnaných absolventů středních škol a dalších mladistvých mohou vznikat závažné problémy v oblasti psychiky a výchovy. V těchto letech je důležité, aby mladí přijali pracovní návyky za své, jinak by v budoucnu nemuseli být přijati do společnosti. Pokud si jedinec prodlouží dospívání, může dojít k potížím v rozvoji osobnosti, mužské a ženské identity, samostatnosti, přijetí určitých hodnot atp. Kdyby byly mladým vstupujícím na pracovní trh nabízeny jazykové kurzy nebo rekvalifikace, střídalo by se pracovní vytížení s volnočasovými aktivitami a došlo by k prodloužení vzdělávacího období. Takové pojetí má ovšem i svoje úskalí v podobě předešlých rizik. Zaměstnavatelé obvykle raději zaměstnají starší a zkušenější jedince než více přizpůsobivé mladé bez praxe. Důležitým faktorem pro zaměstnavatele v rozhodování, zda přijmout mladého člověka či nikoli, je vzdělání. Osoby se základním vzděláním jsou ze všech mladších věkových kategorií nejrizikovější. (Buchtová, 2002)

Starší věkové kategorie

Pokud ztratí práci lidé ze starších věkových kategorií, nesou obvykle tuto skutečnost nejhůře ze všech. Se ztrátou zaměstnání ztrácí i sebedůvěru a mají pocity nejistoty, strachu či bezradnosti. V tomto tíživém období mívají problémy i v sociální oblasti. Ve stáří dochází k událostem jako je smrt blízké osoby, odchod do důchodu či zhoršení zdravotního stavu. S těmito obtížemi si člověk vždy sám neporadí a začne si uvědomovat, že již stárne. Reakce na obvyklé problémy nejsou kolikrát adekvátní a starostí mívají starší lidé více než v mládí. Pro člověka ve stáří je ideální, aby měl již svoje jistoty. Když je nemá, může jedinec prožívat velice negativní období. Pokud v životě starší osoby dojde ke ztrátě zaměstnání, bojí se nejen o sebe a svoje uplatnění na trhu práce, ale také o svoji rodinu. Obavy z uplatnění na trhu práce plynou z perspektivnějších a flexibilnějších konkurentů. Zaměstnavatelé raději investují svoje prostředky do mladších jedinců. To může u starších osob vyvolávat pocity zklamání a neuspokojení. Starší jedinci se snaží, aby nebyli ostatními kritizováni a hodnoceni záporně, a tak si vše důkladně promýšlejí, jsou opatrní a nechtějí chybovat. Tímto postojem se vytrácí jejich kreativita. Ve většině případů nemají zájem se dále vzdělávat, s čímž souvisí neochota učit se novým věcem v oblasti moderních technologií. Obvykle nedisponují příliš velkou jazykovou kompetencí. Jejich největší výhodou jsou roky zkušeností. Pokud je starší jedinec nezaměstnaný a na trhu práce

nechtěný, může zkusit podnikat. Avšak tato varianta je riskantní a psychicky či také fyzicky namáhavá. (Mareš, 1994)

Ženy

Ačkoli se v dnešní době lidé již striktně nemusejí držet rolí, kdy muž živí rodinu a žena se stará o domácnost a vychovává děti, přesto je zmíněné pojetí u většiny rodin zachováno. Nicméně přibývá počet matek samoživitelek, které tradiční pojetí rodiny vyvrací. Na pracovním trhu jsou upřednostňováni muži, jelikož se nemusejí starat o domácnost a mají vyšší územní mobilitu. Pokud mají ženy malé děti, je pochopitelné, že budou mít minimálně občasné pracovní absence, které však narušují chod podniku, což se zaměstnavatelům nelíbí a nechtějí matky s dětmi zaměstnávat. Z ekonomického hlediska mají komplikace především neúplné rodiny. Mnoho žen je ambiciózních a chtějí kariérní růst. Pokud chce mít žena uspokojivou kariéru a zároveň založit rodinu, bývá to nelehký úkol. V takovém případě je vhodné, aby se muž více zapojil do výchovy dětí, což u minulých generací nebývalo zvykem. Pokud se žena chce starat o svoje potomstvo a nechce se vzdát svého zaměstnání, jednou z možností je zkrácený pracovní úvazek. Další variantou může být flexibilní pracovní doba. Tyto eventuality jsou v zaměstnání stále více časté, avšak není to pravidlem. Mladý věk je pro ženy důležitý jak v osobním, tak pracovním životě. Je důležité, aby si mladá žena nastavila určité hodnoty a podle nich se zařídila. (Buchtová, 2013)

Zdravotně postižení lidé

Lidé trpící vážným zdravotním postižením mají mnoho problémů ve více oblastech života. Jedná se o oblast ekonomickou, sociální či psychickou. Nejvážnější potíží bývá lidská psychika, kdy člověk se zhoršením zdravotního stavu mohl přijít i o smysl života. Zároveň mohla utrpět i lidská důstojnost. Jelikož se v současnosti prakticky ve všem posouvají hranice, je kladen také důraz na produktivitu práce, na což doplácí tito lidé. Mají téměř nulovou šanci uchytit se na trhu práce. Jsou registrovaní mnohonásobně déle na úřadu práce než jedinci bez zdravotních problémů. Pokud nejsou sami, obvykle jim musí pomáhat a starat se o ně rodinní příslušníci či blízké osoby. Přestože se současný systém snaží zdravotně hendikepovaným osobám ekonomicky pomáhat, není to v dostatečném množství. (Kuchař, 2007)

Je zřejmé, že mimo jiného závisí na jejich vzdělání a kvalifikaci. Pokud má zdravotně postižený vysoké vzdělání a dále se vzdělává, má výhodu oproti ostatním hendikepovaným. Nesmírně důležitý je postoj k nelehké životní situaci. Zaměstnání pro zdravotně postiženého nemusí nutně znamenat jen zdroj příjmů. Může u člověka vyvolat pocity štěstí a jistoty či může v zaměstnání dojít při pracovní činnosti k navázání nových mezilidských vztahů, které postiženému mohou pomoci dostat se z nejhoršího stavu. (Hart, 1995)

Lidé bez kvalifikace

Nejpočetnější skupinou dlouhodobě nezaměstnaných v současnosti je kategorie nekvalifikovaných pracovníků, kam také patří mimo jiné absolventi základních škol. Tato kategorie tvoří přibližně třetinu všech nezaměstnaných osob. Jedná se především o mladé jedince, kteří se nechťejí vzdělávat, nemají patřičné předpoklady a jejich zájem o zaměstnání je minimální. Tato skupina zahrnuje dále osoby, které se svým nežádoucím chováním vyčleňují ze společnosti. Může se jednat o alkoholiky, lidi, kteří byli v nápravných zařízeních, recidivisty či jiné sociálně nepřizpůsobivé jedince. Lidé bez kvalifikace budou postupem času nahrazováni stroji. Pokud si to tito lidé neuvědomí, na trhu práce pro ně nebude místo. Jestliže se v jejich chování nic nezmění, poroste kriminalita. (Mareš, 1994)

Romské etnikum

Zaměstnavatelé mají na pracovní sílu stále větší požadavky, přičemž je potřeba mít odpovídající kvalifikaci a sociální dovednosti na kvalitní úrovni. Romské etnikum má nesnadný úkol v podobě nalezení zaměstnání. Značný počet Romů má jen základní vzdělání a o další vzdělávání nemá zájem. Ba nemalá část romské populace nedokončí ani základní stupeň vzdělání. (Němec, 2002)

Romská komunita bývala zaměstnána na pracovních pozicích, na kterých došlo kvůli ekonomické transformaci k reorganizaci kvalifikačních nároků. K úplnému přijetí romského etnika do společnosti zatím nedošlo. Je tudíž složité, aby se ve společnosti uplatnili. V některých částech České republiky, kde se vyskytuje větší počet Romů, může docházet k vyostřeným sociálním konfliktům, ke zvýšené kriminalitě. Ve společnosti

bývají označováni jako příživníci, kteří využívají systému sociálních dávek. (Buchtová, 2002)

Problematikou začleňování odlišných minoritních skupin do společnosti majoritní se zabývá takzvaný integrující systém. Jde v něm o srovnání nebo alespoň zmenšení sociálních rozdílů mezi lišícími se skupinami. Mezi další cíl patří vytvoření rozsáhlé stupnice životních podmínek. (Kuchař, 2007)

3.5 Trh práce

Trh práce je místem velice specifickým a složitým. Je to dáno tím, že práci nelze oddělit od jejího nositele. Na trhu existují vztahy mezi zaměstnavateli a zaměstnanci v delším časovém horizontu. Podstatná je heterogenita pracovníků a práce. Každý subjekt vyskytující se na pracovním trhu má jiné záměry. Pracovník by rád našel optimální pracovní místo, přičemž jeho cílem je prodat službu práce za maximální možnou cenu. Přemýšlí kupříkladu o svém vytížení v práci – jaké množství hodin práce nabídne na pracovním trhu. Chce dosáhnout co nejvyššího blahobytu. Firma by ráda získala nejvhodnější kandidáty, kteří nabízejí svoji službu práce levně. Zároveň je pro ni důležitá maximalizace zisku. Na trhu práce se vyskytují určité vládní regulace, které trh usměrňují. Trh práce je členěn na profesní a regionální. (Jírová, 1999)

Na trhu práce je obchodováno s jedinečným ekonomickým zdrojem – primárním výrobním faktorem. Člověk je úzce spojen s prací. Každý jedinec je jedinečný a odlišuje se od ostatních svými dovednostmi, schopnostmi či pracovními zkušenostmi. Každý pracovník má jinou snahu ve vykonávání pracovních činností a od práce každý očekává něco jiného. (Brožová, 2012)

Teorie fungování trhu práce

Trh práce se určitým způsobem podobá trhu statků a služeb, nicméně jsou tyto trhy také značně odlišné. Zboží a práce se liší v povaze. Práci vykonává člověk, bez kterého by neexistovala. Tím je práce specifická. Každý člověk má svoje práva, povinnosti a jiné myšlenky. Proto na trhu může docházet ke státním zásahům či politickým střetům. Za nástroj sloužící k tomu, aby nastala harmonie mezi nabídkou práce a poptávkou po práci, se považuje cena práce, což je mzda. (Rievajová, 2009)

Na trh práce nemusí osoby reálně vstoupit, i když by byly schopné se na něm uplatnit. Někteří lidé jsou donuceni setrvat mimo pracovní trh. Vstup na pracovní trh jim může znemožňovat stát, zvyklosti či některé instituce. Pokud se osoby nedokáží na trhu práce uplatnit, mají stejný problém. Části populace vyhovuje zůstat mimo trh a jedná se o dobrovolné rozhodnutí. Při splnění potřebných podmínek nemusí prodávat svoji pracovní sílu, neboť se o ně postará stát. (Mareš, 1994)

Teorie dokonalé konkurence trhu práce

Trh práce nelze považovat za homogenní, jelikož je práce označována jako heterogenní. Existuje celá řada profesních trhů práce, což je dáno předchozí skutečností. Pokud je trh práce označen za dokonale konkurenční, má svoji charakteristiku, která je rozdílná v porovnání ostatními trhy. Na dokonale konkurenčním trhu práce se vyskytuje četné množství firem a zároveň kvalifikovaných subjektů. Firmy mezi sebou vytváří konkurenci v najímání práce různých profesí. Mzdová sazba na trhu práce nemůže být ovlivněna ani pracovníky, ani firmami. Na trhu práce existuje dokonalá informovanost a pracovní mobilita. Na pracovní trh může vstoupit kdokoli bez omezení. (Brožová, 2012)

Monopson: nedokonalá konkurence na trhu práce

Kvalifikované subjekty nabízejí práci a monopson ji jako jediný poptávající subjekt najímá. Monopson je nucen přijmout tržní nabídku práce. Pokud monopson zvětší mzdovou sazbu, může poté pronajmout dodatkovou pracovní jednotku. Jelikož je monopsonem najímána veškerá nabídka, pracovníci z podobných oborů by byli ochotni rekvalifikovat se a přestoupit na zmíněný trh pouze v případě mzdy, která by převyšovala jejich dosavadní. Zvýšená mzdová sazba musí být vyplácena i ostatním zaměstnancům. (Sirovátka, 1995)

Cizinci a trh práce v ČR

Pozice cizinců na pracovním trhu je specifická jak z ekonomického, tak politického hlediska. Politika zaměstnanosti se snaží o vytvoření takového prostředí na trhu práce, které by se ustálilo a bylo by v harmonii. Je velmi komplikované vytvořit prostředí, kde by byla chráněna domácí pracovní síla a existovala by na trhu konkurence v podobě cizinců. Cizince lze brát za pracovní sílu, která je určitým způsobem začleněna do současné

společnosti. Cizinci mají své hodnoty, zájmy a potřeby, které musí být respektovány. Jelikož je ČR členskou zemí EU, musí být dodržována stanovená pravidla včetně migrační politiky. ČR se snaží o integraci cizinců, kteří v tomto státě dlouhodobě žijí, do společenského života, přičemž se jedná i o trh práce. Zároveň by ráda nalákala kvalifikované pracovníky, čímž by byla zaopatřena konkurenceschopnost české ekonomiky. (Sirovátka, 2003)

Migrace na trhu práce

Migrací se rozumí pohyb osob, jejich přestěhování z jednoho působiště na další, a to se záměrem pobývat na novém místě delší dobu. Migraci lze rozčlenit na: interregionální, internacionální, intrakontinentální a interkontinentální. Interregionální migrace se uskutečňuje uvnitř země mezi regiony. Internacionální migrace je mezistátní, intrakontinentální je uskutečňována mezi státy na jednom kontinentu a interkontinentální se odehrává na kontinentech, kdy jde o migraci z jednoho kontinentu na druhý. (Němec, 2002)

Existuje celá řada příčin, kvůli kterým migrace vzniká. Může se jednat o příčiny ekonomické, kulturní, politické, sociální atd. V souvislosti s migrací se hovoří o push faktorech a pull faktorech. Push faktory jsou takové faktory, které nutí lidi k emigraci neboli lidé jsou nuceni odejít ze své země do jiné, kde budou pobývat. Pull faktory jsou faktory, pomocí kterých je osoba přesvědčována k imigraci čili dochází k přesunu člověka ze země původu do jiné země. Lidé jsou do nové země těmito faktory přitahováni. Působení těchto faktorů je za poslední dobu vyšší. Vyspělá země nabízí potencionálním pracovníkům celou řadu výhod jako je kvalita života, vyšší finanční ohodnocení v práci atd. (Brožová, 2012)

Obtížnost hledání zaměstnání a diskriminace na trhu práce

Pokud se na trhu práce vyskytuje diskriminace, jedná se o nedokonale konkurenční trh práce. Diskriminace je negativní a není žádoucí. Nerespektuje princip rovnosti. Z ekonomické stránky je diskriminace označována za zákonnou ekonomickou kategorii, kdy se ekonomické subjekty snaží zužitkovat možnosti na trhu práce k tomu, aby naplnily svoje plány a cíle. Cenová diskriminace představuje způsob, jakým jsou firmami stanoveny

ceny zboží pro různé kategorie spotřebitelů. Ekonomická diskriminace žen se na pracovním trhu vyskytuje v případě, pokud ženské pohlaví má stejné vzdělání, pracovní zkušenosti, dovednosti a shodný přínos pro firmu jako mužské pohlaví, avšak obě pohlaví obdrží jinou mzdu (příjmová disparita). Jestliže se produktivita práce u obou pohlaví odlišuje, o diskriminaci se nejedná. (Buchtová, 2002)

Lidé, kteří byli propuštěni ze zaměstnání, mají spíše potíže najít si práci ve srovnání s těmi, kteří odešli ze zaměstnání dobrovolně. Je to z důvodu různých charakteristik a kvality lidského kapitálu či charakteru pracovního trhu. Osoby, které disponují nižší úrovní kvalifikace, bývají častěji propouštěny ze zaměstnání než vzdělanější a kvalifikovanější jedinci. Tato skutečnost souvisí s jejich nízkou hodnotou pracovní síly na trhu, na kterém se vyskytují. Pokud se jim nepodaří najít zaměstnání do šesti měsíců od ukončení pracovního poměru v minulém zaměstnání, případní zaměstnavatelé o nich začínají pochybovat. (Kuchař, 2007)

Na trhu práce se lze setkat s diskriminací vůči určitým typům pracovníků. Nejčastěji se diskriminace týká pohlaví, žen s dětmi, zdravotně postižených či starších osob. Nezaměstnaní nejsou přijati z důvodu nízkého lidského kapitálu a malé konkurenceschopnosti na trhu práce, avšak příčinou můžou též být sociální charakteristiky, čímž je myšlen věk, etnický původ atp. (Sirovátka, 2003)

Politika zaměstnanosti jako nástroj vyrovnávání nerovnováhy na trhu práce

Aby trh práce správně fungoval, je nezbytné, aby existovala určitá výše nezaměstnanosti. Nicméně téměř každý člověk se chce situaci, kdy by přišel o zaměstnání, vyhnout. Vysoká a dlouhodobá nezaměstnanost je i pro společnost chápána jako problém, který je potřeba vyřešit. (Brožová, 2012)

Při vysoké míře nezaměstnanosti vznikají značné ekonomické ztráty a sociální následky, při nichž se zvyšuje podíl osob, kteří žijí za hranicí chudoby. Krizové období se může projevit na budoucím výsledku hospodářského růstu. Může také dojít k narušení politické stability ve společnosti. Z tohoto důvodu je v zájmu vlády, aby byla míra nezaměstnanosti na co nejmenší úrovni. Zmíněná snaha vlády je označována jako politika plné

zaměstnanosti, přičemž plná zaměstnanost je chápána jako přirozená míra nezaměstnanosti. (Rievajová, 2009)

Nejdůležitějším cílem státní politiky zaměstnanosti je dospění do fáze, kdy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách panuje dynamická rovnováha. Zdroje pracovních sil by měly být produktivně zužitkovány. Vláda usiluje o zlepšení podmínek na trhu práce, což by mělo vést k zdokonalení chodu trhu. Politika zaměstnanosti sama o sobě nemůže trh práce rapidním způsobem změnit, ale je schopna vývoj na pracovním trhu zharmonizovat. Politika plné zaměstnanosti existuje v mnoha podobách, například se jedná o legislativní opatření, veřejné výdaje či regulační opatření vlády. (Jírová, 1999)

3.6 Důležitost zaměstnání a práce pro člověka

V životě člověka má práce nenahraditelné postavení. Pokud člověk přijde o zaměstnání, jedná se o strádání v základních potřebách, které by práce měla uspokojit. Práce je nedílnou součástí kultury už od pradávna a je důležitá jak pro celou společnost, tak psychiku člověka. Poskytuje pocity seberealizace a člověk se cítí ve společnosti užitečný. Práce nemá výhradně za úkol vyrobit statky a poskytnout služby, umožňuje rovněž seznamovat se s lidmi, získávat kontakty atp. Je ovšem i bezesporu podstatné dostat za vykonanou práci zapláceno. Za zdroj identity člověka lze považovat pracovní vztahy. Jestliže spolu pracuje více osob, dochází k hodnocení vlastních schopností a ke srovnávání se s ostatními spolupracovníky. V období nezaměstnanosti dochází ke ztrátě statusu jak dosavadního, tak budoucího. Zaměstnání může člověku pomoci uvědomit si, jaké má cíle. Dochází v něm k navazování mezilidských vztahů a pracovník získává určitý status. Lidské vzdělání je pojímáno za přípravu nutnou pro práci a volnočasové aktivity slouží k regeneraci, která je nezbytná pro dobře odvedenou práci v zaměstnání. Nezaměstnanost a ztráta zaměstnání je brána v lidském životě jako negativní událost. (Mareš, 1994)

Za vykonanou práci dostává jedinec mzdu či plat a za peníze může člověk uspokojit své potřeby. Zároveň mu pomohou zjistit, které potřeby jsou pro dotyčného důležité. Zaměstnání slouží také k osvojení a zdokonalení nejrůznějších schopností a dovedností osoby. Vyplňuje mimo jiné také čas a jedinec si musí zorganizovat den tak, aby se uzpůsobil rytmu práce. Na pracovišti dochází k socializaci a pracovníci tam získávají osobní identitu. (Kuchař, 2007)

Práce je ukazována dětem, kterým je možné při výchově ukazovat pracovní návyky a hodnoty. Je vhodné, aby rodič šel osobním příkladem svým dětem. Jestliže děti nemají možnost vidět své rodiče pracovat, minimálně s nimi mohou prožívat pracovní výsledky. Pokud osoba ztratí náhle práci, může si teprve uvědomit skutečnou hodnotu práce. Mízí každodenní aktivity, které byly součástí pracovního rytmu jedince. Na tyto okolnosti může společnost nahlížet jako na životní selhání člověka. (Buchtová, 2002)

3.7 Státní politika zaměstnanosti v ČR

Státní politika zaměstnanosti slouží občanům k zajištění práva na zaměstnání, které je popsáno v Listině základních práv a svobod, respektive ve článku 26. V článku je vysvětleno, že se každý člověk může svobodně rozhodnout, které povolání chce vykonávat. Zákon číslo 435/2004 Sb. o zaměstnanosti je právní předpis týkající se této problematiky. Pracovní úřady a agentury mají za úkol zprostředkovat zaměstnání, přičemž, aby mohly agentury tuto činnost provádět, musejí mít svolení od MPSV. Úřady práce tuto činnost provozují bezplatně, zatímco u agentur záleží, komu je zprostředkován pracovník, na něm je poté břímě zaplatit. (Brožová, 2012)

Politika zaměstnanosti je významná proto, že pomáhá k rovnováze na trhu práce a k redukci nezaměstnanosti, která je probíraným tématem v současném světě. Jelikož se jedná o komplikovaný problém, je snaha nezaměstnanost řešit pomocí aktivit týkajících se ekonomické či sociální oblasti. (Rievajová, 2009)

Stát má stanovené určité cíle sociální a hospodářské politiky, mezi které patří docílení plné produktivní a zároveň svobodně zvolené zaměstnanosti. Politika zaměstnanosti tvoří část hospodářské politiky vlády. Měla by zabezpečovat či se participovat na adaptabilitě pracovní síly, vývoji infrastruktury pracovního trhu, zlepšování mobility pracovních sil a zaopatření osob sociálně akceptovatelnými podmínkami. Všechna ustanovení týkající se politiky zaměstnanosti vyhlašuje vláda. (Jírová, 1999)

Aby mohla státní politika zaměstnanosti fungovat, jsou ze státního rozpočtu poskytovány finance. Tuto problematiku upravuje zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech. K uskutečnění aktivní politiky zaměstnanosti pomáhá svými finančními prostředky též Evropský sociální fond, a to od roku 2006. Politika zaměstnanosti je velice nákladnou záležitostí. Přes veškeré nástroje státní politiky zaměstnanosti, jako jsou rekvalifikace

či investiční pobídky, je komplikované nezaměstnanost zmenšovat. Velkorysá sociální síť dovoluje osobám pobývat mimo pracovní trhy, což ve své podstatě nezaměstnanost navyšuje. (Brdek, 1998)

Institucionální zabezpečení státní politiky zaměstnanosti

Státní politika zaměstnanosti je v ČR zajištěna Ministerstvem práce a sociálních věcí a úřady práce. MPSV pozoruje dění na trhu práce a zároveň ho posuzuje. Vypracovává koncepce týkající se politiky zaměstnanosti a chystá programy, které pomáhají zaměstnancům prosadit se na trhu práce. Dohlíží nad financemi, které jsou pro politiku zaměstnanosti potřebné. Důležitá je také funkce, kdy jsou kontrolovány činnosti týkající se zaměstnanosti. (Sirovátka, 1995)

Úřady práce vyhodnocují situaci na pracovním trhu a předávají informace zaměstnancům a zaměstnavatelům. Jejich náplní je najít pro nezaměstnané osoby vyhovující zaměstnání, jsou tudíž prostředníky. Občané mohou využívat poradenských služeb. Na úřadech práce jsou vedeny evidence žadatelů o zaměstnání. Pokud uchazeči nesplňují podmínky úřadu práce, jsou z evidence vyřazeni. Úřady zařizují pro nezaměstnané rekvalifikace. Pomáhají zakládat nová pracovní místa, spravují finance atp. (Jírová, 1999)

3.7.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Aktivní politikou zaměstnanosti se rozumí všechny prostředky sloužící k zabezpečení takové úrovně zaměstnanosti, která je co nejvyšší a zároveň by měla být uskutečnitelná, o což usiluje Úřad práce ČR a MPSV. Mezi její nástroje lze zařadit zejména kvalifikační a rekvalifikační programy, veřejně prospěšné práce, investiční pobídky atd. Důležité jsou také poradenství či programy, které by měly vést alespoň k částečnému vyřešení nezaměstnanosti. Nejpoužívanějším nástrojem jsou rekvalifikace, které jsou založeny na zajištění nové kvalifikace, počítající její další udržování. (Brožová, 2012)

Aktivní politika zaměstnanosti přispívá v regionech k vývoji v oblasti sociálně ekonomické. Obstarává zprostředkovatelské a informační služby. Chrání skupiny osob, které jsou rizikové. Nabízí také možnost sebezaměstnání. Jedná se o stabilní oporu pro nové podnikatele. (Brdek, 1998)

Pracovní poradenství a rekvalifikace

Pracovní poradenství slouží k tomu, aby se lidé orientovali na trhu práce a nezaměstnaní dokázali identifikovat úskalí, kvůli kterým je pro ně nesnadné najít si zaměstnání či v něm delší dobu setrvat. Jedinci mají možnost dozvědět se nové informace o rekvalifikaci. Úkolem systému poradenství je chránění osob před dlouhodobou nezaměstnaností a snaha motivovat je k nalezení nové pracovní příležitosti. Pracovní poradenství je propojeno s možností rekvalifikace. Záměrem rekvalifikace je, aby pracovníci byli více flexibilní a mohli své kvality využít na trhu práce. Nezaměstnaným osobám je usnadněn vstup do nového zaměstnání. Školení pracovní síly je obvykle výhodnou investicí směrem do budoucnosti. Rekvalifikační programy se zaměřují hlavně na rizikové skupiny nezaměstnaných. Specifické programy jsou orientovány na dlouhodobě nezaměstnané osoby a jejich navrácení na pracovní trh. Podstatné je také zdokonalení jejich schopností, aby byli konkurencí pro ostatní pracovníky. (Mareš, 1994)

Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce lze chápat jako nové pracovní možnosti, které jsou vytvořené za specifickým cílem. Základním úkolem veřejně prospěšných prací je najít využití pro rizikové skupiny osob na dočasnou dobu. Jsou využívány zejména dlouhodobě nezaměstnanými osobami, které jsou registrovány na úřadech práce a ucházejí se o zaměstnání. Dalším účelem je, aby nezaměstnaní nebyli závislí výhradně na podpoře v nezaměstnanosti. U nezaměstnaných osob zároveň musejí být zachovány pracovní návyky. Veřejně prospěšné práce zahrnují úklid veřejných prostranství, úpravu trávníků atd. Pracovní místa jsou vytvářena zaměstnavatelem či obcí, přičemž dochází k uzavření písemné dohody s pracovním úřadem. Písemná dohoda je uzavírána nejdéle na dvanáct po sobě jdoucích měsíců ode dne, kdy byl uzavřen pracovní poměr. (Jírová, 1999)

3.7.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politikou zaměstnanosti je chápána pomoc nezaměstnaným osobám v podobě podpor v nezaměstnanosti, kdy uchazeč o práci nemá žádný příjem ze zaměstnání a podpory znamenají pro nezaměstnaného prozatímní náhradu pracovního příjmu. Aby člověku mohly být podpory v nezaměstnanosti vypláceny, musel uchazeč o zaměstnání před registrováním na úřadu práce v předchozích dvou letech vykonávat výdělečnou

činnost nejméně po dobu 12 měsíců. V tomto časovém úseku muselo docházet k odvádění pojistného na důchodové pojištění. Osoba se obrátí na pobočku úřadu práce, kde je registrována, a žádá o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti. Jestliže dotyčná osoba již dostává starobní důchod, nemůže se podpory v nezaměstnanosti dožadovat. (Mpsv.cz, cit. online 2019-03-18)

Do registrované nezaměstnanosti nejsou započítávány osoby pracující na zkrácený úvazek, ačkoli by byly ochotny pracovat na plný úvazek. Většina krátkodobých nezaměstnaných na úřad práce nepříjde a nejsou tudíž evidováni. Dlouhodobě nezaměstnaní, kteří jsou evidováni na úřadu práce a již nemají nárok na podporu v nezaměstnanosti, jsou z evidence vyřazeni. V evidenci nejsou zaznamenáni ani lidé, kteří již práci nehledají. Na pracovních úřadech jsou obvykle registrovány nezaměstnané osoby, které nemají ochotu najít si práci. Nabízené pracovní pozice nepřijímají a pobírají sociální podpory. Těmito lidmi je úroveň registrované nezaměstnanosti nadhodnocena, jelikož netvoří reálnou nabídku práce. (Brožová, 2012)

Nezaměstnané osoby pobírající podpory v nezaměstnanosti nemusí jít po krátké době do nového zaměstnání jen proto, aby nějaké měly. Mohou si dovolit hledat takové zaměstnání, kde uplatní svoje schopnosti a práce je bude naplňovat. Podpory v nezaměstnanosti tudíž přispívají k optimální alokaci práce. (Rievajová, 2009)

Vyplácené podpory v nezaměstnanosti by nikdy neměly dosahovat takové úrovně, aby byly osoby dobrovolně nezaměstnané. Měly by být nastavené v takové výši, kdy nezaměstnaná osoba má motivaci najít si nové zaměstnání a aktivně ho hledá. Jestliže roste počet nezaměstnaných osob, roste též objem financí vynaložených na státní politiku zaměstnanosti z rozpočtu státu. Prostředky jsou nejvíce využívány na pasivní politiku zaměstnanosti, která mimo jiné umožňuje pracovníkům odejít o něco dříve do důchodu. (Jírová, 1999)

3.7.3 Národní plán zaměstnanosti v ČR

Česká republika uplatňuje principy politiky zaměstnanosti, které jsou uznávány zeměmi EU. Významné jsou čtyři pilíře, které tvoří národní plán zaměstnanosti v ČR. Jedná se o podporu zaměstnatelnosti osob, snahu vytvořit dobré podmínky pro podnikání, podpoření

pracovníků a podniků v adaptaci na nové reformy, usilování o rovné příležitosti pro všechny. (Mpsv.cz, cit. online 2019-02-13)

První pilíř se týká podpory zaměstnatelnosti osob, kde je obzvláště důležité, aby byla zajištěna nezbytná kvalifikace pracovníků, která je vyžadována na trhu práce. Zaměstnanci musí být přizpůsobiví ve vztahu k nárokům na pracovním trhu. Pracující by měli být motivováni k nástupu do zaměstnání a mělo by docházet k upřednostnění pracovních příjmů před sociálními. Absolventi škol by optimálně neměli mít potíže s požadavky na trhu práce. Zájemci o vzdělání by měli mít výhodu v podobě pracovních a daňových úlev. Aktivní politika zaměstnanosti by měla být financována větší měrou z rozpočtu státu. (Brožová, 2003)

Podnikání je pro stát důležitou aktivitou, a proto by mělo být podporováno. V ideální situaci by investoři měli navýšit přímé investice se záměrem vytvořit nová pracovní místa v oblastech, kde je velká nezaměstnanost. S tím souvisí programy, které by měly vést k rozvoji průmyslových zón. Zejména pro malé a střední podniky může každá chyba znamenat zánik a z tohoto důvodu má být rozvíjena poradenská činnost. Měla by existovat určitá ochrana pracovního trhu před nezákonným podnikáním. (Brdek, 1998)

V podniku by měly být vytvořeny takové podmínky, kdy by bylo možné aplikovat pružné formy organizace práce. Pro pracovníky je lákavá a zajímavá flexibilní pracovní doba. Podnik by měl být konkurenceschopný a v nově zavedených tržních podmínkách by odbory měly usilovat o ochranu pracujících jak v ekonomické, tak sociální rovině. Podstatná je snaha a ochota přizpůsobit se změnám. Zaměstnavatelé by měli mít motivaci k podpoření svých zaměstnanců ve zlepšování kvalifikace, jelikož tím se zvyšují jejich šance, že obstojí v konkurenci. Tímto způsobem lze předcházet nezaměstnanosti. (Mpsv.cz, cit. online 2019-02-13)

Poslední pilíř je zaměřen na podporu rovných příležitostí veškerých lidí. Měly by být podporovány nástroje, které usilují o odstranění diskriminace na pracovním trhu ve všech podobách. Akceptováním mimořádných provizorních opatření lze docílit zvýšení zaměstnanosti těch osob, které mají z diskriminačních důvodů potíže najít si zaměstnání. V optimálním stavu by v různých oborech byl stejný počet mužů a žen. Pokud mají obě pohlaví stejné vzdělání, zkušenosti a schopnosti, neměly by ve mzdách/platech vznikat,

byť jen sebemenší rozdíly. V jiném případě by to bylo považováno za diskriminační jednání. Jestliže se ženy vrací na pracovní trh po mateřské dovolené, je vhodné jim jejich návrat usnadnit. (Brožová, 2003)

3.8 Politika zaměstnanosti, její cíle a nástroje v Evropské unii

Na schůzi EU v roce 1994 byla schválena strategie zaměstnanosti zaměřená na znevýhodněné skupiny na trhu práce, kdy je cílem těmto skupinám poskytnout výhody, aby se mohly lépe uplatnit na pracovním trhu. Do znevýhodněných skupin patří především dlouhodobě nezaměstnané osoby, nezaměstnané ženy a mladší lidé. Strategie EU týkající se zaměstnanosti má tři podstatné strukturální cíle: aby docházelo k začleňování mladších osob do pracovního života, k prevenci před dlouhodobou nezaměstnaností a k prosazování politiky rovných příležitostí. Mladí lidé by měli mít možnost dosáhnout stejného vzdělání a mělo by jim být umožněno získávat pracovní zkušenosti, které jsou nezbytné k tomu, aby byli takzvaně zaměstnatelní. Dlouhodobě nezaměstnaní by měli dostat příležitost rekvalifikovat se, aby se lépe uplatnili na trhu práce. Muži a ženy by měli mít stejná práva a povinnosti. Obě pohlaví by měla mít stejnou příležitost získat zaměstnání s totožným platem/mzdou při stejných schopnostech a zkušenostech. Nejvyšším cílem politiky zaměstnanosti v EU je dostat se do stavu, kdy bude pracovní trh fungovat mnohem lépe než doposud, avšak to je podmíněno zrovnoprávněním všech segmentů na trhu. (Jírová, 1999)

Prevence dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích EU

Členské země EU by měly schvalovat ustanovení, která vedou k opětovnému zapojování dlouhodobě nezaměstnaných osob do pracovního procesu. Aktivním přístupem se lze alespoň částečně chránit před dlouhodobou nezaměstnaností. Při dodržování aktivních opatření se nenavýšuje množství dlouhodobě nezaměstnaných a doba nezaměstnanosti není prodlužována. Na aktivní opatření není nutné vynakládat velké množství prostředků, jelikož se vztahují na osoby, které nepřišly o sebedůvěru a jsou zatím zaměstnatelní. Důležitá je prevence před dlouhodobou nezaměstnaností. Aby se předcházelo dlouhodobé nezaměstnanosti, je doporučována včasná reintegrace. Jakmile jsou lidé označeni za dlouhodobě nezaměstnané a ztratí potřebné sebevědomí, je příliš pozdě. Cílem všech členských zemí EU je vytvořit programy zajišťující zmíněný preventivní přístup. Úřady

práce by ho měly užívat ve svých činnostech a měly by provádět hodnotné poradenské služby. (Brdek, 1998)

Užitečné jsou dočasné trhy práce, na nichž je nabízeno zaměstnání, které sice trvá krátkou dobu, avšak výhodou je zaměstnatelnost. Tato strategie se jeví jako velmi účinná. Vybudování nových pracovních míst pomáhá mírnit výši dlouhodobé nezaměstnanosti, avšak je nutná spolupráce a kolektivní financování společníků vyskytujících se na daném pracovním trhu. Nelze se obejít bez programů zaměřených na rizikové skupiny osob. Programy vytvořené sociálními partnery bývají častokrát efektivnější než řada programů celostátních. (Europa.eu, cit. online 2019-03-20)

Prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže v rámci EU

Jedním ze základních cílů strategie zaměstnanosti v členských zemích EU je, aby bylo zacházeno stejně s muži a ženami a obě pohlaví neměla různé možnosti. Je to z toho důvodu, že přibývá žen vyskytujících se na trhu práce, které mají stále častěji náročné úkoly v ekonomice všech států EU. V současnosti mají ženy na trhu práce výrazně lepší podmínky než v minulosti, avšak stále lze nalézt odlišnosti v pracovních příležitostech či odměňování ve srovnání s muži. (Euroskop.cz, cit. online 2019-03-12)

Je nezbytné, aby byla politika zaměstnanosti zaměřena na ulehčování přístupu ženskému pohlaví k příslušným pracovním možnostem. Pro ženy by měly vznikat identické příležitosti, u kterých by nedocházelo k diskriminaci žen v profesním růstu. Ženské pohlaví by tak mohlo propojit zaměstnání se zodpovědností vůči své rodině. (Jírová, 1999)

Hlavní principy politiky trhu práce v zemích EU

Členské země EU se mnohdy potýkají s problémy týkajícími se zaměstnanosti, které vyplývají z nedostatečné schopnosti vytvářet potřebné množství pracovních míst. Kvalifikační struktura je neadekvátní a nedochází k adaptaci nových pracovních modelů. Nutné jsou strukturální reformy týkající se: daňového systému, systému sociálních dávek, rozpočtových výdajů na systémy zaměstnanosti. Rozpočtové výdaje je potřebné snížit. Zároveň by měly být využívány strategie vedoucí k maximalizaci návratnosti rozpočtových výdajů. Za důležité jsou považovány strategie orientované na firmy, které by měly být

ochotny investovat do zaměstnanců a zlepšit jejich kvalifikace, které jsou nutné v důsledku zavádění nových technologií na pracovišti. (Brožová, 2012)

Evropský sociální fond

Evropský sociální fond je považován za klíčový evropský nástroj, jehož cílem je podporovat pracovní místa, umožňuje osobám sehnat výhodnější a zajímavější zaměstnání a slouží také všem osobám EU k zajištění rovnosti mezi pohlavími. Evropský sociální fond je fondem Evropské unie. Fond je orientován na investování do lidského kapitálu v rámci evropských zemí. Zejména pak podporuje jedince, kteří hledají obtížně zaměstnání. Zmíněné cíle jsou zahrnuty ve strategii Evropa 2020. Evropský sociální fond pomáhá zmenšovat následky hospodářské krize, čímž je myšlena především nezaměstnanost a chudoba. (Europa.eu, cit. online 2019-02-23)

Strategie Evropa 2020

Strategie Evropa 2020 je náhradou Lisabonské strategie, jelikož její časový horizont uplynul v roce 2010. Nová strategie je považována za zásadní hospodářskou reformní agendu Evropské unie, přičemž má být uplatňována do roku 2020. Podstatným cílem je udržitelný hospodářský růst, který má vycházet ze základních myšlenek znalostní ekonomiky a má pomoci zemím patřícím do EU začlenit se jak z hlediska sociálního, tak územního. Tento hlavní cíl má velký vliv na hospodářské i sociální prostředí ve všech členských státech EU. Členské země přijaly 5 podstatných cílů, které má každý národ naplnit. Mezi cíle patří celkové zvýšení zaměstnanosti, vylepšení podmínek v oblasti výzkumu a vývoje, snížení emisí skleníkových plynů, zvýšit úroveň vzdělání a snaha o snížení chudoby. Aby mohly být naplněny zmíněné cíle, musí každá země implementovat potřebné nástroje. (Vlada.cz, cit. online 2019-03-05; Euroskop.cz, cit. online 2019-03-16)

Jednu z částí strategie Evropa 2020 tvoří Evropská strategie zaměstnanosti. Ta vznikla v roce 1997, přičemž se všechny země patřící do EU rozhodly, že určí společné cíle politiky zaměstnanosti, která má pomoci ke vzniku nových pracovních míst s vysokou kvalitou. (Europa.eu, cit. online 2019-03-08)

3.9 Visegrádská čtyřka

Visegrádskou čtyřkou se rozumí aliance čtyř postkomunistických zemí vyskytujících se ve střední Evropě, přičemž se jedná o Českou republiku, Maďarsko, Polsko a Slovensko. Prvotně se aliance jmenovala Visegrádská trojka. Visegrádskou čtyřkou se stala až po rozdělení Československé federativní republiky, které nastalo v roce 1993. Visegrádská skupina nese svůj název podle severomaďarského města Visegrád, kde se konalo setkání zástupců čtyř zmíněných zemí v roce 1991. Zástupci se dohodli a podepsali deklaraci, kdy bylo hlavním cílem, aby pomocí úzké spolupráce mezi zeměmi v alianci došlo k jejich evropské integraci. Po pádu komunismu v zemích Visegrádské čtyřky bylo nezbytné, aby mezi zeměmi docházelo ke spolupráci z důvodu přechodu od totalitárního systému k demokratické společnosti. V roce 2004 byly přijaty všechny země aliance do Evropské unie. Po přijetí do EU došlo k vzrůstu zahraničně politických aktivit zemí V4 a dalším cílem aliance bylo pokročilejší vytvoření stability a spolupráce nejen v zemích aliance, ale i v celé střední Evropě. Kooperace mezi Slovinskem, Rakouskem a zeměmi V4 se nazývá Regionální partnerství a při spolupráci s jinými zeměmi střední či východní Evropy je v této souvislosti používán název V4+. (Visegradgroup.eu, cit. online 2019-03-25)

3.10 Statistické metody

V této kapitole budou popsány všechny statistické metody, které jsou použity v praktické části práce (viz kapitola č. 4).

3.10.1 Elementární charakteristiky časových řad

Aritmetický průměr

Aritmetický průměr lze definovat jako součet všech hodnot, kdy je tento součet vydělený jejich počtem. Tato statistická veličina je využívána při práci s intervalovou časovou řadou. Vzorec aritmetického průměru je následující:

$$\bar{y} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i$$

(Svatošová, 2008)

První absolutní diference

Pomocí první absolutní diference lze zjistit absolutní přírůstek či úbytek. Lze ji definovat jako rozdíl mezi hodnotou v určitém okamžiku (symbol: „t“) a hodnotou bezprostředně předcházející (symbol: „t-1“). Vzorec je následující:

$$dy_t = y_t - y_{t-1} \quad t = 2, 3, 4 \dots n$$

(Kába, 2012)

Indexy

O index se jedná v případě, jestliže vyjadřuje změnu kvantitativního znaku u jedné či více jednotek během určitého časového intervalu. Indexy se dělí na bazické a řetězové. Lze je zapisovat pomocí desetinných čísel nebo je lze vyjádřit procentuální hodnotou (po vynásobení hodnotou 100). (Svatošová, 2008)

Bazické indexy

Bazické indexy lze také nazývat „indexy se stejným základem“. Tyto indexy jsou užitečné při porovnávání časových řad a analyzování vývojových trendů. Nejprve se určí takzvaná báze (základní období – q_0), s kterou jsou porovnávány následující období. Bazické indexy lze vypočítat pomocí následujícího vzorce:

$$I_{i/0} = \frac{q_i}{q_0}$$

$$i = 1, 2, 3, 4, 5, 6 \dots n$$

(Svatošová, 2008)

Řetězové indexy

Řetězovému indexu lze také říkat „index s pohyblivým základem“. Řetězový index je velice podobný bazickému. Na rozdíl od bazického indexu se v tomto případě porovnávají po sobě jdoucí hodnoty sledovaného jevu. Dochází k porovnávání určitého období s předchozím. Vzorec je následující:

$$I_{i/i-1} = \frac{q_i}{q_{i-1}}$$

(Svatošová, 2008)

Koeficient růstu/tempo růstu

Do řetězových indexů lze zařadit koeficient růstu, respektive tempo růstu. Ukazatel koeficientu růstu zjišťuje přírůstek nebo úbytek, ke kterému došlo mezi 2 po sobě jdoucími hodnotami v dané časové řadě. Koeficient růstu se zapisuje v desetinných číslech. Pokud dojde k vynásobení koeficientu růstu hodnotou 100, hovoří se o tempu růstu (koeficient růstu vyjádřený v %).

Jak již bylo zmíněno, vzorec je stejný jako v případě řetězových indexů, jelikož tam koeficient růstu patří:

$$I_{i/i-1} = \frac{q_i}{q_{i-1}}$$

(Kába, 2012)

Průměrný koeficient růstu/průměrné tempo růstu

Aby bylo možné zjistit průměrný koeficient růstu, je využíváno geometrického průměru. Zjištěný výsledek ukazatele zobrazuje tempo, jakým dané hodnoty ve vybrané časové řadě průměrně buď rostly, nebo klesaly. Průměrné tempo růstu lze dostat vynásobením průměrného koeficientu růstu hodnotou 100, přičemž je pak výsledek v %.

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} = \sqrt[n-1]{k_1 \cdot k_2 \cdot \dots \cdot k_n}$$

(Kába, 2012)

3.10.2 Předpověď budoucí hodnoty

Prognóza je kvalifikovaný výrok s určitou mírou spolehlivosti (nejčastěji se jedná o pravděpodobnost). V případě této práce bude použita prognóza ex ante, tedy do budoucna. Prognóza ex post, tedy do minulosti, se využívá k porovnání se skutečností. Je-li předpověď podobná skutečnosti, má model dobré prognostické předpoklady. Prognostický horizont je časové období, na které se prognóza tvoří. Může být jak pozitivní, tak negativní. Jelikož bude provedena prognóza ex ante, jedná se o pozitivní prognostický horizont. Délka horizontu umožňuje rozlišit krátkodobé (1–3 období), střednědobé (3–5 období) a dlouhodobé období (nad 5 období). Zjišťované období 2019–2021 (viz kapitola č. 4.6) lze zařadit mezi krátkodobý horizont. Aby byla prognóza kvalitní, doporučuje se nepřekračovat 1/3 původní délky. Při vytváření prognózy je důležitá vlastnost – spolehlivost. Pokud ji nemá, jedná se o predikci (chybí spolehlivostní charakter). Spolehlivost má vazbu na prognostický horizont. Čím je horizont delší, tím je menší spolehlivost. Konfidenční hladina je nejčastěji 95 % a byla zachována i pro tento případ (viz kapitola č. 4.6.2). Jedná se o doplněk používané hladiny spolehlivosti 5 % do 100 %. (Hušek, 1992)

4 Vlastní práce

Tato část práce se bude zabývat analýzou vývoje a struktury nezaměstnanosti zemí Visegrádské čtyřky (Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko). Vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 bude analyzován jak před vstupem do EU (do roku 2003), tak po vstupu do EU (2004–2018). Struktura nezaměstnanosti bude analyzována pouze v období po vstupu (2004–2018). V závěru vlastní práce bude předpověď míry nezaměstnanosti v zemích V4 pro období 2019–2021.

Obsahuje-li tabulka či příloha ukazatel tempo růstu či průměrné tempo růstu, ve výsledcích je již znázorněn růst či pokles míry nezaměstnanosti v %. Nejedná se tedy o pouhé vynásobení koeficientu růstu hodnotou 100.

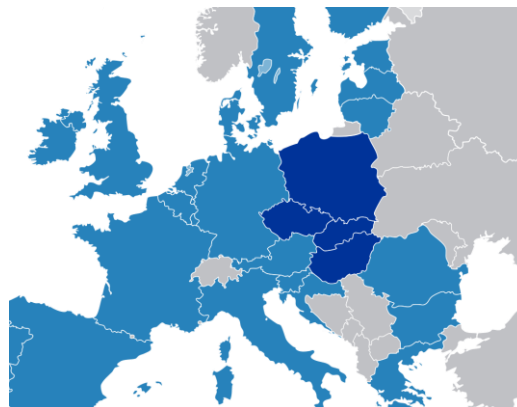
4.1 Výběr zemí v rámci EU (Visegrádská čtyřka)

Pro praktickou část práce byly vybrány země Visegrádské čtyřky (Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko – viz obrázky č. 1 a 2) z toho důvodu, že si jsou zmíněné státy střední Evropy v mnohých souvislostech velmi blízké. Již v dávné minulosti spolu sdílely intelektuální či kulturní hodnoty, nejrůznější náboženské tradice. Všechny země V4 se chtěly stát členy Evropské unie, jelikož tento krok považovaly za nezbytný k tomu, aby došlo k lepší vzájemné podpoře mezi zeměmi V4 a ostatními státy patřícími do EU. Tento cíl byl naplněn 1. května 2004, kdy Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko vstoupilo do Evropské unie.

Obrázek 1 Země V4

Obrázek 2 Země V4 na mapě

Zdroj: visegradgroup.eu, cit. online 2019-06-28; vlastní zpracování, 2019

4.2 Vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU

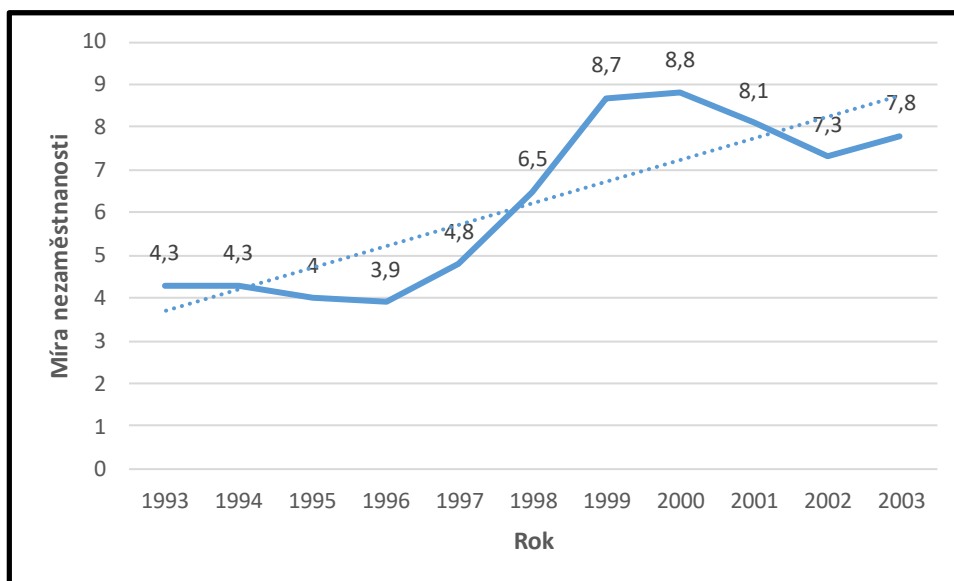
Začátek období pro jednotlivé země V4 byl stanoven podle dostupných dat z Eurostatu. Období končí u všech zemí V4 rokem 2003 (rok před vstupem do EU).

4.2.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR (do roku 2003)

Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU lze vidět na grafu č. 1. V období 1993–1996 míra nezaměstnanosti oscilovala kolem úrovně 4 % a touto úrovní patřila k nejnižším v celé Evropě. Zároveň docházelo k růstu české ekonomiky průměrným ročním tempem ve výši 3 %. Zmíněné období lze charakterizovat jako transformační období relativní stability s nízkou mírou nezaměstnanosti. Takto se míra nezaměstnanosti vyvíjela i z důvodu pomalého tempa strukturálních přeměn v ekonomice. Na konci roku 1996 se začaly v ČR objevovat první problémy, které se naplno projevíly v roce 1997. Došlo ke zhoršení makroekonomických ukazatelů a ke zpomalení tempa hospodářského růstu. Privatizující se podniky a banky propouštěly nejvíce zaměstnanců. Poptávka po práci byla pod úrovní nabídky po práci téměř ve všech oborech. Zmíněný trend se v období 1998–1999 prohluboval. Česká ekonomika se nacházela v období růstu míry nezaměstnanosti a byla ve fázi hospodářského poklesu. HDP klesl v roce 1998 o necelé 3 p. b. V roce 1998 nabyla míra nezaměstnanosti 6,5 % a o rok později 8,7 %. V tu dobu bylo v ČR 454 tis. nezaměstnaných a kolem 36 tis. volných pracovních míst. Bylo tudíž potřebné počet pracovních míst zvýšit. Jednalo se o cyklickou nezaměstnanost, která byla způsobená hospodářským poklesem. Od roku 2000 následoval ekonomický růst. Nezaměstnanost postupně začala klesat až do roku 2002 (7,3 %). V roce 2003 došlo k mírnému navýšení (7,8 %).

Graf 1 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-02; vlastní zpracování, 2019

Z tabulky č. 1 lze vyčíst, že v roce 2002 byl zaznamenán nejvyšší absolutní pokles míry nezaměstnanosti, a to o 0,8 p. b. oproti předcházejícímu roku 2001. Nejvyšší absolutní nárůst nastal v roce 1999 (o 2,2 p. b.). V roce 2002 nastal zároveň nejvyšší pokles v celém období s hodnotou 0,9 koeficientu růstu/poklesu, což znamenalo pokles míry nezaměstnanosti o 9,88 %. Nejvyšší nárůst tohoto ukazatele byl zaznamenán v roce 1998 (1,35), přičemž šlo o celkový nárůst míry nezaměstnanosti o 35,42 %.

Tabulka 1 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR (1993–2003) – statistické ukazatele

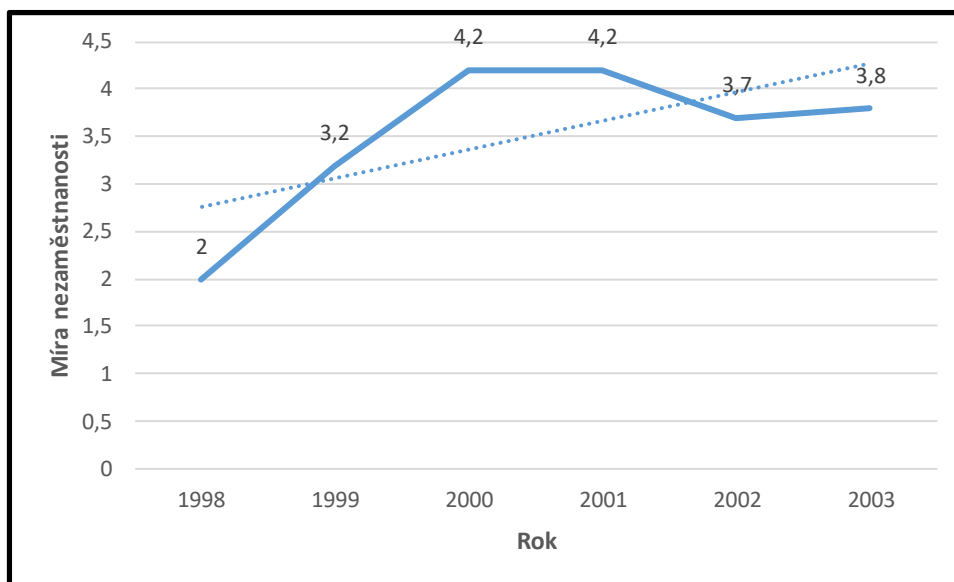
ČR v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1993	4,3	X	X	X
1994	4,3	0	1,00	0,00
1995	4,0	-0,3	0,93	-6,98
1996	3,9	-0,1	0,98	-2,50
1997	4,8	0,9	1,23	23,08
1998	6,5	1,7	1,35	35,42
1999	8,7	2,2	1,34	33,85
2000	8,8	0,1	1,01	1,15
2001	8,1	-0,7	0,92	-7,95
2002	7,3	-0,8	0,90	-9,88
2003	7,8	0,5	1,07	6,85

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-03; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR (do roku 2003)

Od roku 1998 (2 %) docházelo k nárůstu dlouhodobé míry nezaměstnanosti. Pokud je vysoká míra nezaměstnanosti, obvykle je velký počet dlouhodobě nezaměstnaných. Nastává-li hospodářský pokles, roste s celkovou nezaměstnaností i dlouhodobá. Ve zmíněném roce 1998 bylo 20 % dlouhodobě nezaměstnaných z celkového počtu nezaměstnaných. V roce 1999 (3,2 %) se jednalo již o 30 % z celkového počtu nezaměstnaných. V období 2000–2003, tedy před vstupem ČR do EU, oscilovala dlouhodobá míra nezaměstnanosti kolem 4% hranice (viz graf č. 2).

Graf 2 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-05; vlastní zpracování, 2019

Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti byl v ČR nejvyšší na počátku nového století, jelikož se ukazatel blížil hranici 60 %. Lidé byli v té době nuceni odcházet z práce, jelikož z důvodu ekonomické transformace zanikaly tradiční odvětví a obory. Ve světové konkurenci neměly šanci obstát. V delším časovém horizontu nebylo využíváno přes 4 % pracovní síly. Problematická byla zejména místa u hranic. Častokrát nepomáhala ani rekvalifikace. (Czso.cz, cit. online 2020-03-02)

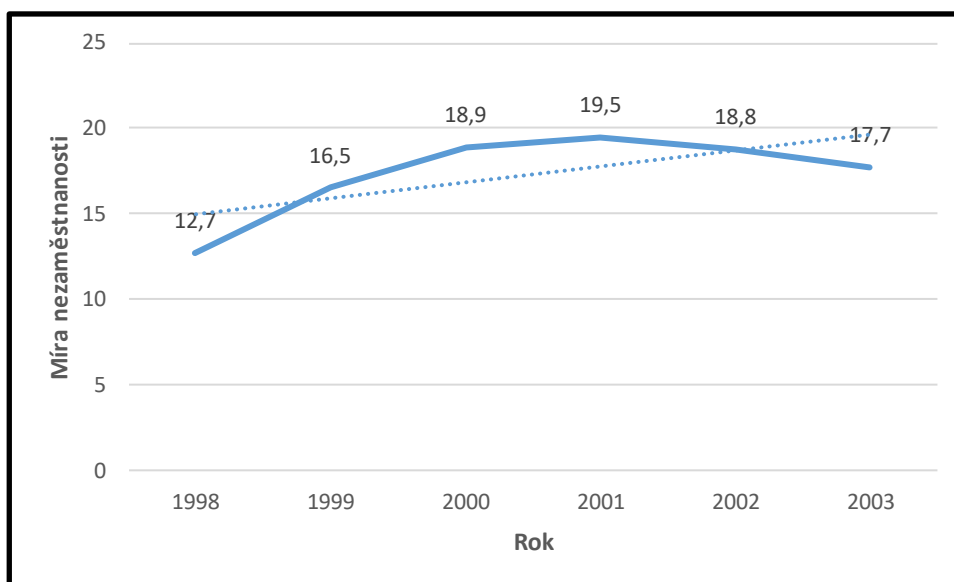
V roce 1999 vzrostla míra dlouhodobé nezaměstnanosti o 60 %, což byl největší nárůst před vstupem ČR do EU. Největší pokles byl zaznamenán v roce 2002 o 11,9 %. Pouze

tento rok dosahoval koeficient růstu/poklesu menší hodnoty než jedna (0,88). V příloze č. 1 lze nalézt tabulku se statistickými ukazateli.

4.2.2 Vývoj nezaměstnanosti na Slovensku (do roku 2003)

Na grafu č. 3 je vyobrazen vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku před vstupem do EU. Po roce 1998 (12,7 %) došlo k rapidnímu nárůstu míry nezaměstnanosti na Slovensku. V roce 1999 dosahovala míra nezaměstnanosti 16,5 % a o rok později o 2,4 p. b. více (18,9 %). Byl velký počet nezaměstnaných a vznikalo mnoho problémů. Došlo k rozmachu nelegální práce a odhaduje se, že v té době pracovalo až 200 tis. lidí „na černo“. V roce 2000 nastal mírný růst výkonnosti hospodářství. Vznikla novela zákona o zaměstnanosti, která umožňovala vytvářet pracovní místa pro dlouhodobě nezaměstnané (veřejně prospěšné práce). V roce 2001 rostla zaměstnanost i nezaměstnanost současně. Tento jev byl z důvodu velkého přírůstku počtu pracovních sil na pracovním trhu. Na Slovensku bylo v roce 2001 nejvíce nezaměstnaných (504 tis.) v historii. V roce 2002 se změnil počet pracovních sil a míra nezaměstnanosti tak klesla (18,8 %). Přestože došlo k poklesu míry nezaměstnanosti v období 2001–2002, počet dlouhodobě nezaměstnaných v této době rostl (nárůst o 20 tis.). V roce 2003 (17,7 %) klesla míra nezaměstnanosti o 1,1 p. b. oproti roku 2002.

Graf 3 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-10; vlastní zpracování, 2019

Z tabulky č. 2 lze vyčíst, že před vstupem do EU byl pro Slovensko nejproblematictější rok 1999 z hlediska nárůstu míry nezaměstnanosti. Tento rok nastal nejvyšší nárůst první difference (o 3,8 p. b.) a i koeficient růstu byl nejvyšší (1,3) čili nezaměstnanost vzrostla téměř o 30 %. Rok před vstupem do EU (2003) byla situace opačná, jelikož došlo k nejvyšším poklesům: 1. absolutní difference (pokles o 1,1 p. b.), tempa růstu (pokles míry nezaměstnanosti o 5,85 %).

Tabulka 2 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku (1998–2003) – statistické ukazatele

Slovensko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1998	12,7	X	X	X
1999	16,5	3,8	1,30	29,92
2000	18,9	2,4	1,15	14,55
2001	19,5	0,6	1,03	3,17
2002	18,8	-0,7	0,96	-3,59
2003	17,7	-1,1	0,94	-5,85

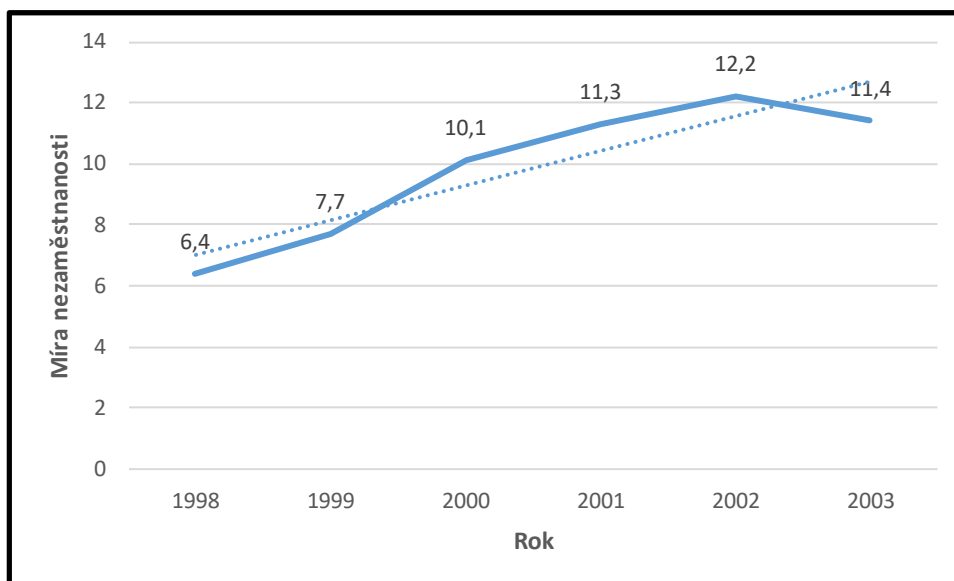
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-12; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti na Slovensku (do roku 2003)

V roce 1998 byla dlouhodobá míra nezaměstnanosti na Slovensku ve výši 6,4 % (viz graf č. 4). V roce 1999 nastal meziroční nárůst o 1,3 p. b. (7,7 %) a v roce 2000 dokonce o 2,4 p. b. (10,1 %). V období 2001–2003 byly všechny hodnoty dlouhodobé míry nezaměstnanosti vyšší než 11 %.

Celé období 1998–2003 mimo rok 2003 dlouhodobá míra nezaměstnanosti na Slovensku rostla. V roce 2000 byl zaznamenán nárůst dlouhodobé míry nezaměstnanosti o 31,17 % (tempo růstu), což znamenalo zmíněný vzrůst o 2,4 p. b (1. absolutní difference). V roce 2003 nabyl koeficient růstu hodnoty 0,93 (ostatní roky nebyl menší než 1). Další výsledky viz příloha č. 2.

Graf 4 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku před vstupem do EU (v %)

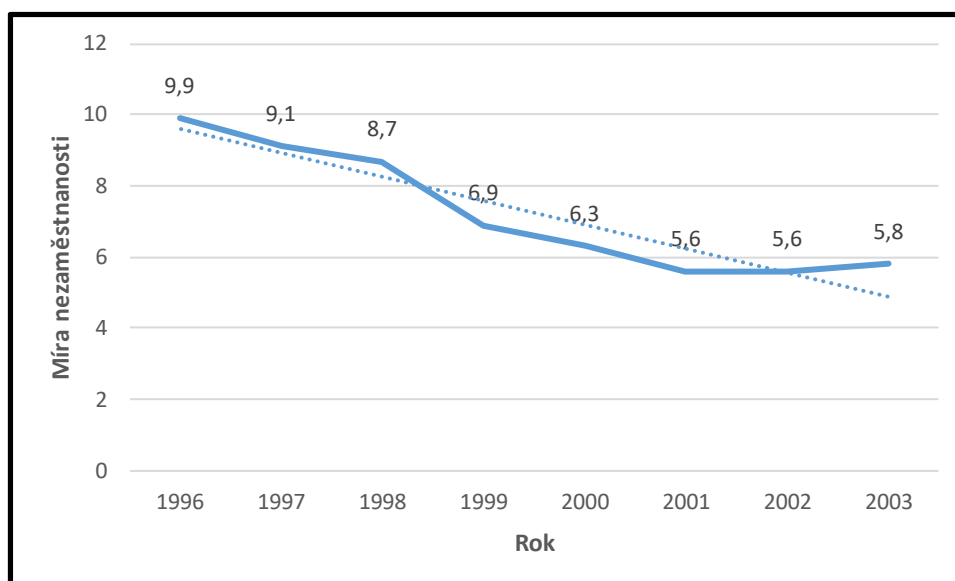
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-15; vlastní zpracování, 2019

4.2.3 Vývoj nezaměstnanosti v Maďarsku (do roku 2003)

V Maďarsku a dalších zemích střední Evropy došlo na začátku 90. let v důsledku ekonomické transformace k přeměně ekonomiky plánované na tržní. Pohledy zemí na privatizaci a racionalizaci byly různé. S tím souvisí odlišný dopad na trh práce. Pro Maďarsko byla příznačná relativně rychlá privatizace, kdy většinu státního majetku vlastnily zahraniční firmy. Postupem času se do země dostaly nejmodernější technologie. Následkem toho přišlo velké množství lidí o práci. Tito lidé nebyli schopni si nové zaměstnání najít, jelikož neměli potřebné znalosti v oblasti moderních technologií. Vláda chtěla dopady ekonomické transformace mírnit pomocí pasivní politiky. Jako nástroje zvolila vyšší podporu v nezaměstnanosti či zvýšení rodičovských příspěvků. Lidem také bylo umožněno jít předčasně do důchodu. V období 1995–1997 vláda provedla reformy, pomocí kterých byla ekonomika stabilnější. Jednalo se například o nové podmínky v oblasti podpor v nezaměstnanosti. V roce 1996 tak dosahovala míra nezaměstnanosti hodnoty 9,9 % a v roce 1997 došlo k nepatrnému snížení (9,1 %), což lze vidět na grafu č. 5. V dalším období 1998–2001 se ukázalo, že provedené změny byly správné, což se kladně projevilo na trhu práce. Kvalifikovanost osob se výrazně zlepšila. Prvně od ekonomické transformace tak došlo k situaci, kdy růst mezd odpovídal růstu produktivity práce. V roce 1998 (8,7 %) tak nastal meziroční pokles míry nezaměstnanosti

o 0,4 p. b. a klesala až do konce zmíněného období (2001 – 5,6 %). Přesný opak se stal v roce 2002 (5,6 %). Došlo ke zvýšení platu ve veřejném sektoru přibližně o polovinu. Zanedlouho narostla mzda také v soukromém sektoru. Růst mezd v tu chvíli již neodpovídal růstu produktivity práce. V soukromém sektoru byla propuštěna značná část zaměstnanců. Přesto nedošlo k výraznějšímu zvýšení celkové nezaměstnanosti. Propuštěné osoby totiž přešly ze soukromého sektoru do veřejného. V roce 2003 (5,8 %) došlo k mírnému nárůstu míry nezaměstnanosti.

Graf 5 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-18; vlastní zpracování, 2019

V roce 1999 klesla míra nezaměstnanosti o 20,69 % (viz tabulka č. 3), přičemž koeficient růstu dosahoval hodnoty 0,79. Koeficient růstu byl v celém období 1996–2003 vyšší než 1 pouze v jediném případě – rok 2003 (1,04). Míra nezaměstnanosti vzrostla v tomto případě o 3,57 %.

Tabulka 3 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku (1996–2003) – statistické ukazatele

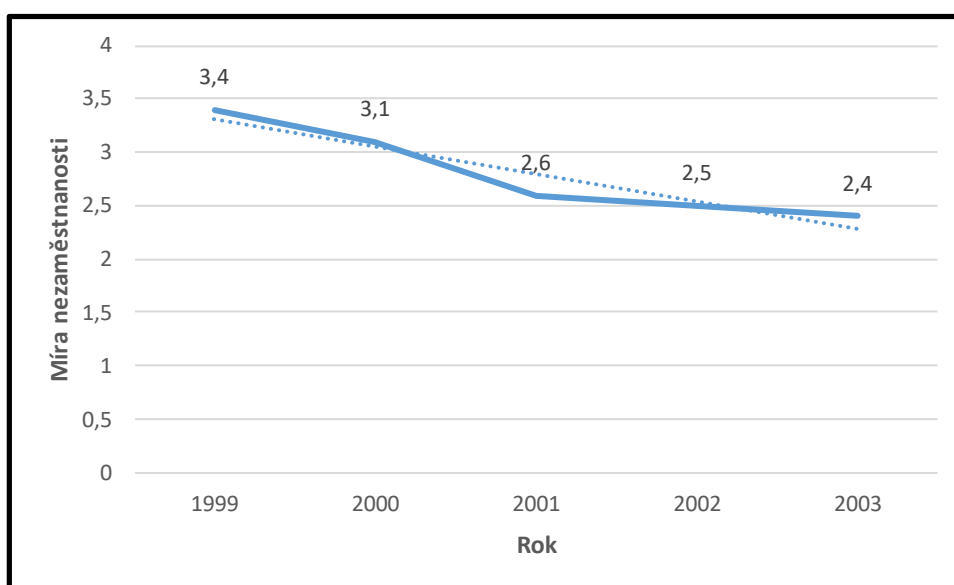
Maďarsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1996	9,9	X	X	X
1997	9,1	-0,8	0,92	-8,08
1998	8,7	-0,4	0,96	-4,40
1999	6,9	-1,8	0,79	-20,69
2000	6,3	-0,6	0,91	-8,70
2001	5,6	-0,7	0,89	-11,11
2002	5,6	0	1,00	0,00
2003	5,8	0,2	1,04	3,57

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-23; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v Maďarsku (do roku 2003)

V roce 1999 dosahovala dlouhodobá míra nezaměstnanosti v Maďarsku hodnoty 3,4 % (viz graf č. 6). Od tohoto roku klesala každý rok až do roku 2003 (2,4 %), což je rok před vstupem do EU. Klesání bylo mírné a jednalo se o desetiny p. b. Nejnižší hodnoty nabyl koeficient růstu v roce 2001 (0,84), což znamenalo pokles dlouhodobé míry nezaměstnanosti o 16,13 %. Hodnota dlouhodobé míry nezaměstnanosti klesla o 0,5 p. b. na hodnotu 2,6 %. Další statistické výsledky viz příloha č. 3.

Graf 6 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku před vstupem do EU (v %)

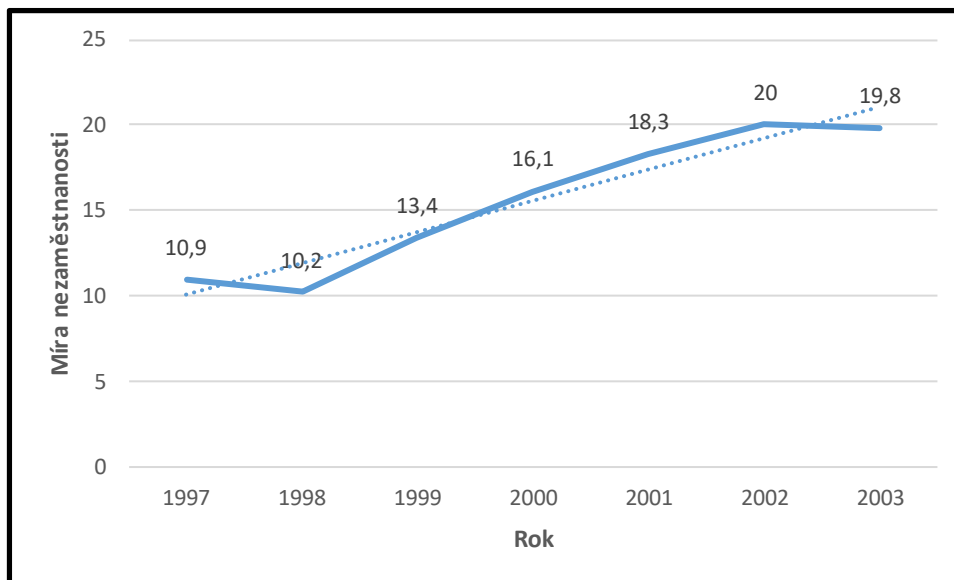
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-28; vlastní zpracování, 2019

4.2.4 Vývoj nezaměstnanosti v Polsku (do roku 2003)

Od roku 1989 začalo Polsko postupně přecházet z centrálně plánovaného hospodářství k tržní ekonomice. Kolem roku 1990 dosahovala míra nezaměstnanosti 6,5 % a o tři roky později (1993) se zvýšila o 9,9 p. b. (16,4 %). Existovalo několik důvodů, proč míra nezaměstnanosti stoupla tak razantně. Došlo k enormnímu zvýšení nabídky pracovních sil, jelikož se zvýšila účast na trhu práce. Dále nebyly polské firmy dostatečně efektivní ve srovnání s mezinárodní konkurencí, což znamenalo propouštění zaměstnanců. V období 1994–1998 nastalo zlepšení na trhu práce. V roce 1998 tak dosahovala míra nezaměstnanosti 10,2 % (viz graf č. 7). V té době byl v Polsku hospodářský růst. Pomocí změn ubývalo nezaměstnaných. Jednalo se o programy, které nezaměstnaným měly pomoci. Dalším krokem byla ochrana zaměstnanosti (přijetí zákoníku práce). Nicméně

v období 1999–2002 rostla míra nezaměstnanosti každým rokem a v roce 2002 tak byla ve výši 20 %. V Polsku byla nezaměstnanost větším problémem než kdy dříve a nedařilo se ji zmenšovat. V roce 2003 (19,8 %) došlo k nepatrnému zmenšení, které nic neřešilo.

Graf 7 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-03; vlastní zpracování, 2019

Pouze ve 2 případech v období 1997–2003 byl koeficient růstu nižší než 1, a to v letech 1998 (0,94) a 2003 (0,99). Ve zmíněném roce 1998 klesla hodnota míry nezaměstnanosti o 6,42 % (viz tabulka č. 4). Nejvyšší nárůst nastal následující rok 1999 (koeficient růstu – 1,31), kdy míra nezaměstnanosti vzrostla o 31,37 %. V celém období 1997–2003 byly hodnoty míry nezaměstnanosti v Polsku vyšší než 10 %.

Tabulka 4 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku (1997–2003) – statistické ukazatele

Polsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1997	10,9	X	X	X
1998	10,2	-0,7	0,94	-6,42
1999	13,4	3,2	1,31	31,37
2000	16,1	2,7	1,20	20,15
2001	18,3	2,2	1,14	13,66
2002	20	1,7	1,09	9,29
2003	19,8	-0,2	0,99	-1,00

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-06; vlastní zpracování, 2019

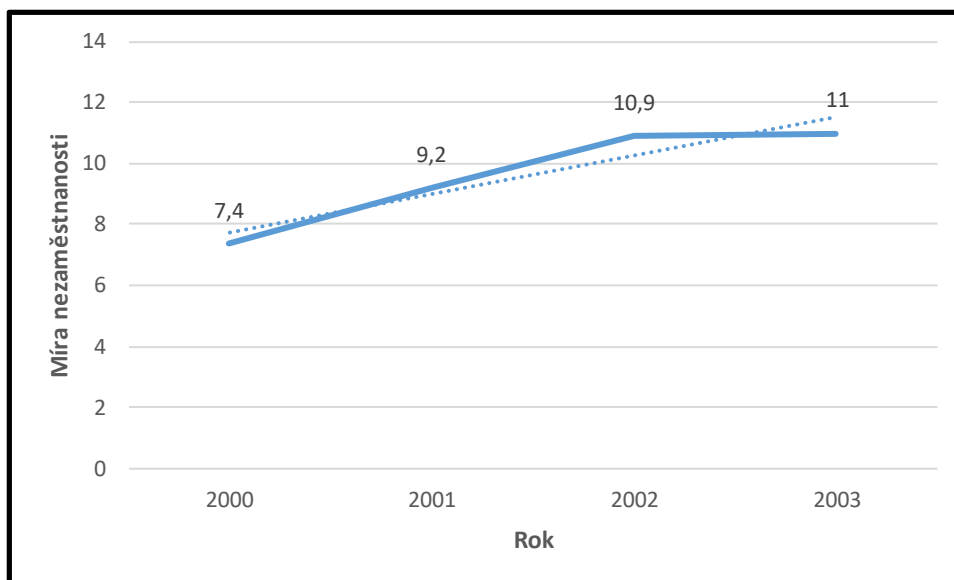

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v Polsku (do roku 2003)

V roce 2000 byla dlouhodobá míra nezaměstnanosti v Polsku ve výši 7,4 % (viz graf č. 8). V roce 2001 došlo k nárůstu o 1,8 p. b (9,2 %). Nejvíce osob dlouhodobě nezaměstnaných bylo v Polsku v roce 2002 (2 roky před vstupem do EU), kdy se jednalo zhruba o 1 878 tis. osob bez zaměstnání. U následujících roků 2003 a 2004 neklesla dlouhodobá míra nezaměstnanosti pod 10 %.

V celém období 2000–2003 docházelo k nárůstu dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku. Koeficient růstu byl tudíž každý rok větší než 1 a nejvyšší hodnoty nabyly v roce 2001 (1,24). V tu dobu vzrostla dlouhodobá míra nezaměstnanosti o 24,32 %. V roce 2003 došlo k nejnižšímu vzrůstu, a to o 0,92 % (viz příloha č. 4).

Graf 8 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-10; vlastní zpracování, 2019

4.3 Vývoj nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

Vývoj nezaměstnanosti bude v této kapitole analyzován v období 2004–2018.

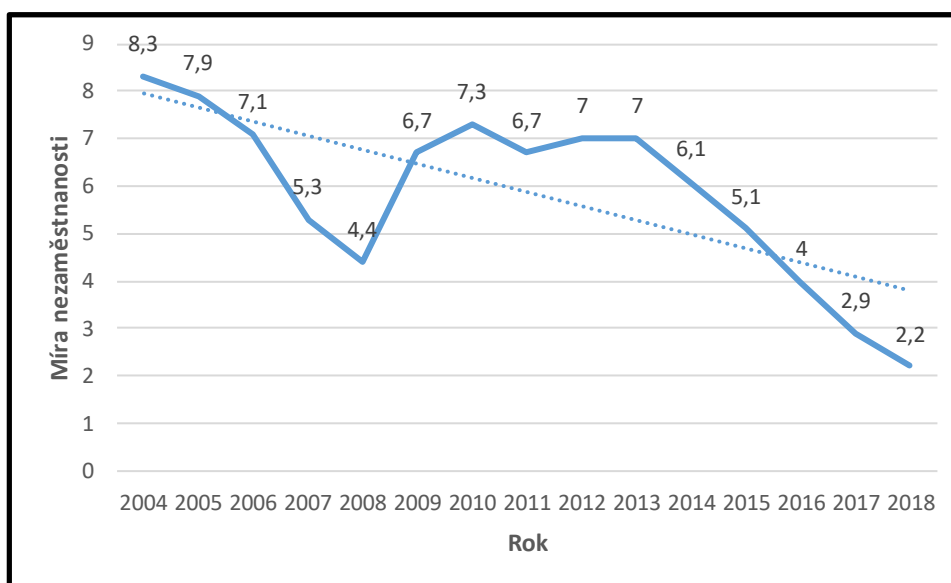
4.3.1 Vývoj nezaměstnanosti v ČR (období 2004–2018)

Nejvyšší míra nezaměstnanosti po vstupu ČR do EU byla v roce 2004 (8,3 %), což lze vidět na grafu č. 9. Ani v jednom z následujících roků nebyla míra nezaměstnanosti vyšší,

což značí větší stabilitu po vstupu do EU. Docházelo k postupnému zlepšování míry nezaměstnanosti. Lze tedy říci, že v tomto ohledu bylo rozhodnutí správné. Na trhu práce došlo k určitému obnovení, což bylo potřebné. Byl také zaznamenán příliv investic z ostatních zemí. Důležité byly také příznivé ekonomické podmínky, které pomáhaly ke zmenšování nezaměstnanosti. ČR je země, která je závislá na exportu. Do zahraničí vyváží přes polovinu produkce. Dochází-li ke snižování poptávky z ciziny, zmenšuje se produkce, lidé se propouštějí a nezaměstnanost roste.

Od začátku období (rok 2004 – 8,3 %) míra nezaměstnanosti klesala až do roku 2008 (4,4 %). Mezi rokem 2004 a 2008 je rozdíl 3,9 p. b., což je poměrně značný rozdíl. Tomuto rozdílu pomohl mimo jiného zvyšující se počet podnikatelů, kteří zaměstnávali velký počet pracovníků. K dalšímu poklesu nedošlo, jelikož v roce 2008 došlo k ekonomické krizi po celém světě, která zasáhla také Českou republiku. Zmíněná skutečnost měla vliv na navýšení nezaměstnanosti v následujícím roce (2009 – 6,7 %). Nárůst míry nezaměstnanosti mezi lety 2008 a 2009 byl o 2,3 p. b. Stav vyšší nezaměstnanosti z důvodu celosvětové krize trval přibližně do roku 2013 (7 %). V období krize docházelo k úbytku volných pracovních míst či ke zmenšení počtu cizinců vyskytujících se na trhu práce. Ani v jednom roce v období 2009–2013 neklesla míra nezaměstnanosti pod 6,5 %. Od roku 2013 míra nezaměstnanosti stále klesá. Další období je ve znamení růstu ekonomiky. V roce 2018 dosáhla míra nezaměstnanosti hodnoty 2,2 %, což je o 4,8 p. b. méně než v roce 2013. Jedná se zároveň o nejnižší zaznamenanou míru nezaměstnanosti jak v ČR, tak i v celé EU. Je pravděpodobné, že následující roky již nižší nebude, jelikož není téměř žádný prostor pro další snižování míry nezaměstnanosti. Možný by byl pouze pokles míry nezaměstnanosti o desetiny procentního bodu. Tečkovaná křivka značí trend, který je v tomto období klesající.

Graf 9 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-12; vlastní zpracování, 2019

Nejvyšší nárůst nastal v roce 2009, kdy došlo k navýšení nezaměstnanosti z důvodu celosvětové krize. Míra nezaměstnanosti vzrostla o 52,27 % (koeficient růstu = 1,52). U ukazatele 1. absolutní diference došlo k navýšení o 2,3 p. b (= nejvyšší nárůst tohoto ukazatele). Ukazatel tempo růstu zaznamenal nejvyšší snížení v roce 2017 (pokles míry nezaměstnanosti o 27,5 %). Nejvyšší snížení míry nezaměstnanosti u ukazatele 1. absolutní diference došlo v roce 2007 (o 1,8 p. b.). Od roku 2013 byl koeficient růstu nižší než 1 každý rok a docházelo k postupnému snižování až na rok 2018 (zvýšení o 0,03). Zmíněné skutečnosti lze vidět v tabulce č. 5.

Tabulka 5 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR (2004–2018) – statistické ukazatele

ČR v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	8,3	X	X	X
2005	7,9	-0,4	0,95	-4,82
2006	7,1	-0,8	0,90	-10,13
2007	5,3	-1,8	0,75	-25,35
2008	4,4	-0,9	0,83	-16,98
2009	6,7	2,3	1,52	52,27
2010	7,3	0,6	1,09	8,96
2011	6,7	-0,6	0,92	-8,22
2012	7	0,3	1,04	4,48
2013	7	0	1,00	0,00
2014	6,1	-0,9	0,87	-12,86
2015	5,1	-1	0,84	-16,39
2016	4	-1,1	0,78	-21,57
2017	2,9	-1,1	0,73	-27,50
2018	2,2	-0,7	0,76	-24,14

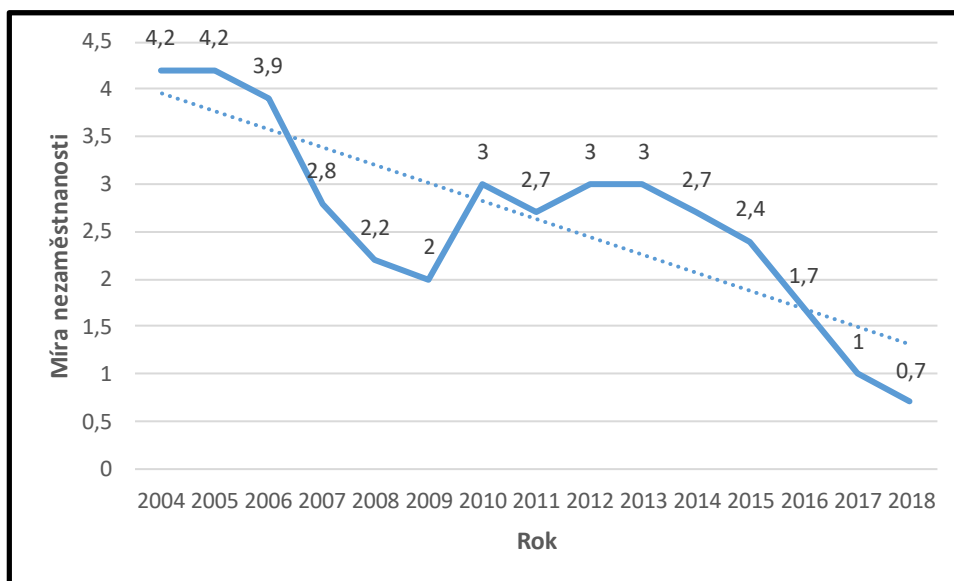
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-18; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR (období 2004–2018)

Již několik měsíců po vstupu do EU byla v ČR přijata některá opatření, která měla sloužit jako prevence před dlouhodobou nezaměstnaností. Jednalo se o využívání dalších nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, které do té doby nebyly zavedeny. Důležitá byla i pomoc podnikatelům, kteří dostávali dotace sloužící k zmírnění nezaměstnanosti. Období těsně před vstupem do EU (2000–2003) byla situace obdobná jako 3 následující roky po vstupu do Unie, kdy se míra dlouhodobé nezaměstnanosti pohybovala u hranice 4 %. Na konci roku 2004 vzrostl počet dlouhodobě nezaměstnaných o 14 tisíc, což bylo celkově 217 tisíc osob bez práce déle než rok. Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti byl v tu chvíli 52,2 %. V roce 2005 byla hodnota dlouhodobé míry nezaměstnanosti vyšší než průměr EU o 0,2 p. b. V období 2000–2005 hledala v Praze práci každá čtvrtá osoba delší dobu než rok. Přesto byl podíl dlouhodobě nezaměstnaných v tomto regionu ze všech nejnižší. Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti (graf č. 10) téměř kopíruje vývoj celkové míry nezaměstnanosti (viz graf č. 9), ale lze najít i některé rozdíly. Dlouhodobá míra nezaměstnanosti klesla na rozdíl od celkové i v roce 2009, tedy v době hospodářské krize. Bylo to tím, že došlo k masovému propouštění zaměstnanců, které bylo nejrychlejší v moderní historii České republiky, a nastal tak nárůst počtu krátkodobě nezaměstnaných. Podíl dlouhodobých nezaměstnaných se tak snížil. Jenže většinu těchto krátkodobých nezaměstnaných se v naší ekonomice nepodařilo zaměstnat, a proto došlo v roce 2010 k velkému navýšení počtu dlouhodobě nezaměstnaných. Negativní období v důsledku recese se projevvalo až do roku 2013 a dlouhodobá míra nezaměstnanosti dosahovala hodnot kolem 3 %. Od roku 2013 následoval každoroční pokles. V roce 2018 se dokonce dostala pod hranici 1 % (0,7 %), což je nejlepší výsledek v celé historii ČR. Od roku 1996 dosáhly nižších hodnot jen dvě země EU, a to Dánsko a Kypr v období 2007–2009, kdy shodně v roce 2008 měla dlouhodobá míra nezaměstnanosti 0,5 %. Ve skupině dlouhodobě nezaměstnaných převládá více žen a osob ve vyšším věku. Mladší lidé obvykle nemívají problémy si práci do roku najít.

Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných je v Ústeckém kraji (např. 2015 – 60 %) a nejmenší pak v Praze, kdy tomuto regionu pomáhá mírnit dlouhodobou nezaměstnanost především velký počet pracovních příležitostí (podíl nebyl nikdy větší než 40 %). (Czso.cz, cit. online 2020-03-01)

Graf 10 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-19; vlastní zpracování, 2019

K nejvyššímu navýšení dlouhodobé míry nezaměstnanosti došlo v roce 2010 (nárůst o 50 % a o 1 p. b.), tedy rok po propuknutí celosvětové krize. U dlouhodobé míry nezaměstnanosti se tento jev projevil až v roce 2010, jelikož k hromadnému propouštění docházelo v roce 2009 a dlouhodobá nezaměstnanost nastává tehdy, pokud nemá osoba 12 měsíců po sobě jdoucích prací. Největší pokles ukazatele tempa růstu byl zaznamenán v roce 2017 (o 41,18 %). Největší snížení ukazatele 1. absolutní difference nastalo v roce 2007 (o 1,1 p. b.). Koeficient růstu byl vyšší než 1 jen v letech 2010 (1,5) a 2012 (1,11), což lze vidět v tabulce č. 6.

Tabulka 6 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR (2004–2018) – statistické ukazatele

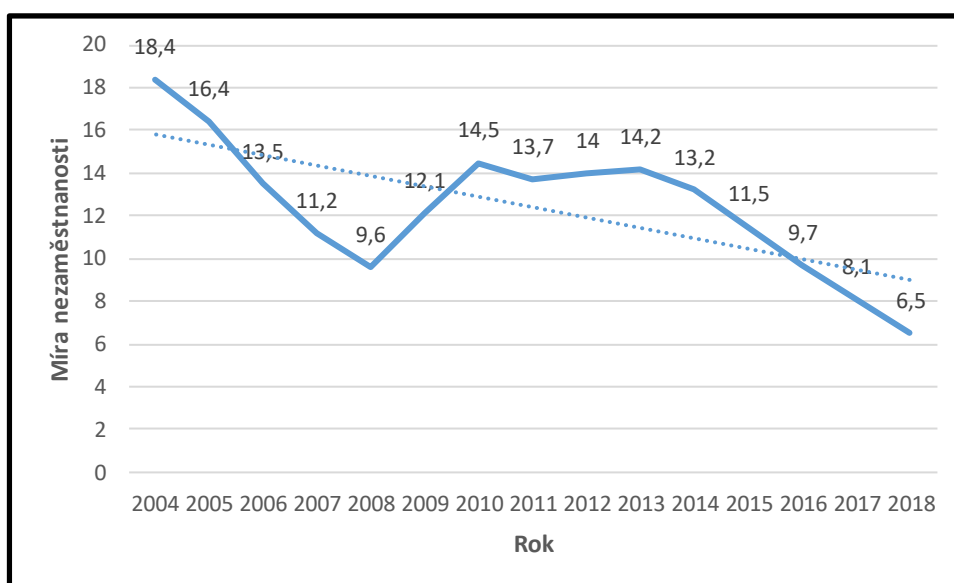
ČR v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	4,2	X	X	X
2005	4,2	0	1,00	0,00
2006	3,9	-0,3	0,93	-7,14
2007	2,8	-1,1	0,72	-28,21
2008	2,2	-0,6	0,79	-21,43
2009	2	-0,2	0,91	-9,09
2010	3	1	1,50	50,00
2011	2,7	-0,3	0,90	-10,00
2012	3	0,3	1,11	11,11
2013	3	0	1,00	0,00
2014	2,7	-0,3	0,90	-10,00
2015	2,4	-0,3	0,89	-11,11
2016	1,7	-0,7	0,71	-29,17
2017	1	-0,7	0,59	-41,18
2018	0,7	-0,3	0,70	-30,00

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-21; vlastní zpracování, 2019

4.3.2 Vývoj nezaměstnanosti na Slovensku (období 2004–2018)

V roce 2004 nabyla míra nezaměstnanosti hodnoty 18,4 %. Stejně jako v ČR, tak i na Slovensku míra nezaměstnanosti klesala až do roku 2008. Za alespoň částečné snížení nezaměstnanosti mohlo zlepšení problematiky zaměstnanosti, kdy byly upraveny některé právní normy a poskytování dávek bylo podrobeno větším kontrolám. Situace na trhu práce se vyvíjela pozitivně. V roce 2008 dosáhla míra nezaměstnanosti 9,6 %, což je o 8,8 p. b. méně ve srovnání s rokem 2004. Avšak Slovensko mělo již delší dobu problémy s řešením dlouhodobé nezaměstnanosti. V roce 2009 došlo k navýšení míry nezaměstnanosti o 2,5 p. b. a také Slovensko bylo poznamenáno situací, která se ve světě dělá. V období 2010–2013 se míra nezaměstnanosti pohybovala kolem 14 %. Slovensko se proto rozhodlo jednat a došlo k určitým krokům, které negativní vývoj měly mírnit. Jednalo se například o problematiku podpory zaměstnanosti. Od roku 2013 (14,2 %) klesala míra nezaměstnanosti každý rok až do roku 2018, kdy byla nejmenší za celé období (6,5 %). Tato hodnota je dokonce nejnižší od roku 1998 (předchozí roky EUROSTAT neuvádí). Pozitivnímu období, kdy se od roku 2013 míra nezaměstnanosti zmenšovala, měly také přispět uskutečněné projekty ze strany EU. Rozdíl mezi nejvyšší (2004 – 18,4 %) a nejnižší hodnotou míry nezaměstnanosti (2018 – 6,5 %) po vstupu Slovenska do EU činí 11,9 p. b. Na grafu č. 11 lze vidět, že i Slovensku pomohl vstup do EU ke snížení nezaměstnanosti. Po vstupu do EU došlo k nárůstu počtu pracovních příležitostí ze zahraničí. Stejně jako v ČR je i na Slovensku trend míry nezaměstnanosti klesající.

Graf 11 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-25; vlastní zpracování, 2019

V tabulce č. 7 lze vidět, že nejvíce vzrostla míra nezaměstnanosti na Slovensku v roce 2009 (o 26,04 %) stejně jako v případě ČR. Ukazatel 1. absolutní difference zaznamenal ve zmíněném roce navýšení o 2,5 p. b. Nejnižší hodnoty dosáhl koeficient růstu v roce 2018 (0,8), což znamenalo pokles míry nezaměstnanosti o 19,75 %. Koeficient růstu byl vyšší než 1 v období 2009–2010 (následkem krize) a 2012–2013 (krize doznívala). V roce 2006 nastal nejvýraznější pokles ukazatele 1. absolutní difference (o 2,9 p. b.).

Tabulka 7 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku (2004–2018) – statistické ukazatele

Slovensko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	18,4	X	X	X
2005	16,4	-2	0,89	-10,87
2006	13,5	-2,9	0,82	-17,68
2007	11,2	-2,3	0,83	-17,04
2008	9,6	-1,6	0,86	-14,29
2009	12,1	2,5	1,26	26,04
2010	14,5	2,4	1,20	19,83
2011	13,7	-0,8	0,94	-5,52
2012	14	0,3	1,02	2,19
2013	14,2	0,2	1,01	1,43
2014	13,2	-1	0,93	-7,04
2015	11,5	-1,7	0,87	-12,88
2016	9,7	-1,8	0,84	-15,65
2017	8,1	-1,6	0,84	-16,49
2018	6,5	-1,6	0,80	-19,75

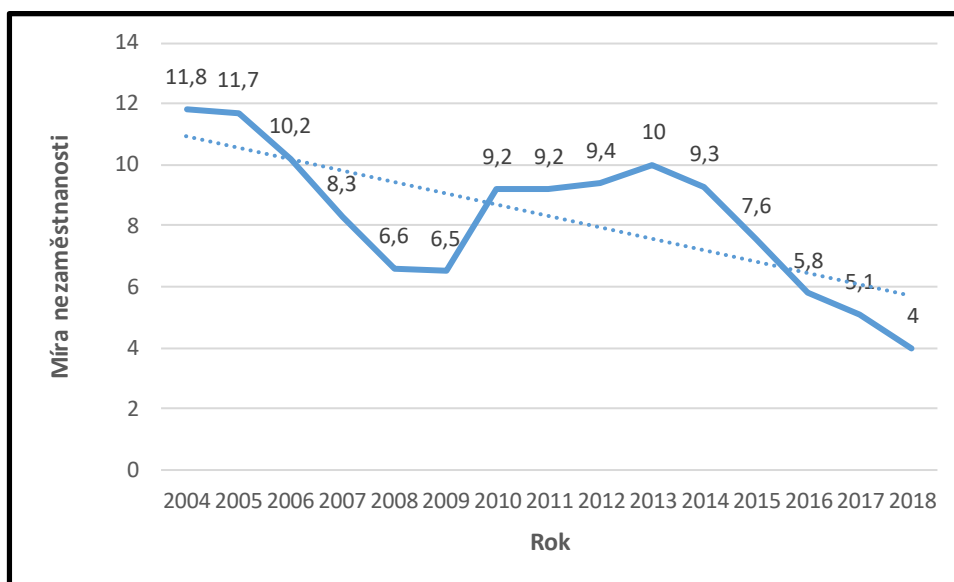
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-27; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti na Slovensku (období 2004–2018)

Po vstupu Slovenska do EU nenastala žádná změna. Ukazatel dlouhodobé míry nezaměstnanosti byl vysoký jak v roce 2004 (11,8 %), tak v roce 2005 (11,7 %). Naměřenými hodnotami se Slovensko řadilo mezi země EU, které měly nejvyšší dlouhodobou nezaměstnanost. Od roku 2005 (11,7 %) docházelo k jejímu snižování až do roku 2009 (6,5 %). Poté následoval nárůst zhruba o 3 p. b. (2010) v důsledku celosvětové krize a zvyšování bylo patrné až do roku 2013 (10 %). Od té doby klesala dlouhodobá míra nezaměstnanosti každý rok. Při pohledu na graf č. 12 je patrný rozdíl v míře dlouhodobé nezaměstnanosti při vstupu do EU (rok 2004) a na konci období (rok 2018). Rozdíl činí 7,8 p. b. Od roku 2013 se Slovensku podařilo dlouhodobou nezaměstnanost razantně snížit (důvody viz předchozí kapitola č. 4.3.2). V roce 2018 (4 %) se dokonce blížila průměru EU, kdy se jednalo o pouhý rozdíl 1,1 p. b. Například Řecko,

kteří má obrovské problémy s ekonomickou situací v zemi a nezaměstnanost dosahuje obřích rozměrů, mělo tentýž rok o necelých 11 p. b. více. Na těchto příkladech lze vidět, že státní politika na Slovensku učinila pokrok oproti minulým rokům. Nicméně přes viditelné zlepšení nebyla dlouhodobá nezaměstnanost ani jeden rok nižší než průměr EU.

Graf 12 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-01; vlastní zpracování, 2019

Také na Slovensku se projevil nejvyšší nárůst dlouhodobé míry nezaměstnanosti v roce 2010 (o 41,54 %). Nejvyšší pokles nastal v roce 2016 (o 23,68 %), což je hodnota 0,76 koeficientu růstu. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti na Slovensku rostla kromě roku 2010 také v letech 2012 (o 2,17 %) a 2013 (o 6,38 %). Nejvyšší absolutní nárůst dlouhodobé míry nezaměstnanosti nastal v roce 2010 (o 2,7 p. b.). Naopak nejvyšší absolutní pokles byl zaznamenán v roce 2007 a činil 1,9 p. b. oproti předcházejícímu roku (viz tabulka č. 8).

Tabulka 8 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku (2004–2018) – statistické ukazatele

Slovensko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	11,8	X	X	X
2005	11,7	-0,1	0,99	-0,85
2006	10,2	-1,5	0,87	-12,82
2007	8,3	-1,9	0,81	-18,63
2008	6,6	-1,7	0,80	-20,48
2009	6,5	-0,1	0,98	-1,52
2010	9,2	2,7	1,42	41,54
2011	9,2	0	1,00	0,00
2012	9,4	0,2	1,02	2,17
2013	10	0,6	1,06	6,38
2014	9,3	-0,7	0,93	-7,00
2015	7,6	-1,7	0,82	-18,28
2016	5,8	-1,8	0,76	-23,68
2017	5,1	-0,7	0,88	-12,07
2018	4	-1,1	0,78	-21,57

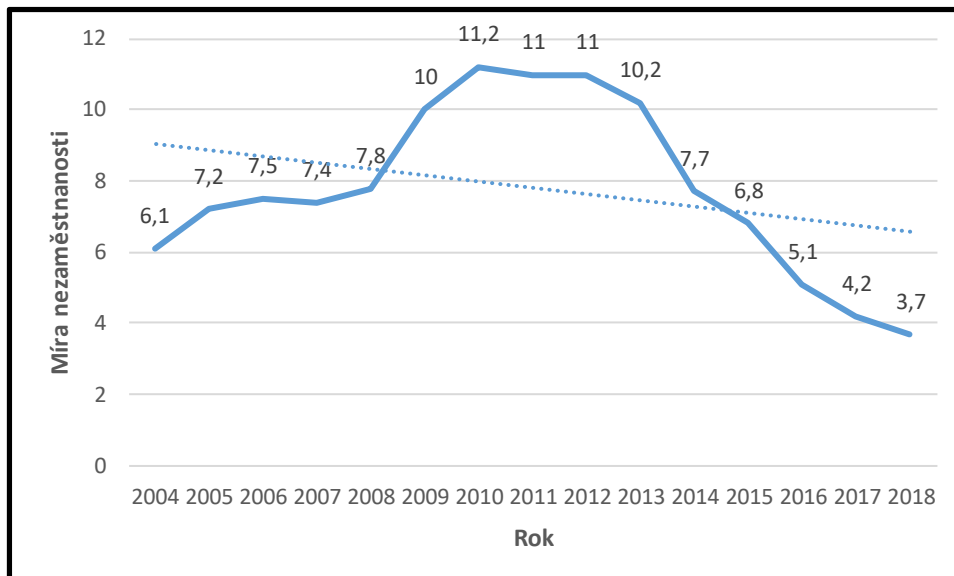
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-03; vlastní zpracování, 2019

4.3.3 Vývoj nezaměstnanosti v Maďarsku (období 2004–2018)

Těsně před vstupem do EU se míra nezaměstnanosti v Maďarsku nacházela u hranice 6 % (2003 – 5,8 %). Od roku 2002 (5,6 %) do roku 2010 (11,2 %) nezaměstnanost rostla každý rok. Výjimkou je rok 2007, kdy došlo k mírnému snížení. Jedním z důvodů nepříznivé situace byla zadluženost země, která byla značná. V době vstupu do EU (2004 – 6,1 %) byla míra nezaměstnanosti mimo jiné také ovlivněna tím, že lidé nebyli znovu dostatečně kvalifikováni. V tomto období docházelo k poklesu počtu zaměstnanců pracujících ve veřejném sektoru. Kolem roku 2007 (7,4 %) se vláda pokoušela o snížení dluhu země. Následkem celosvětové krize v období kolem roku 2008 (7,8 %) byl zaznamenán nárůst nezaměstnanosti k 11% hranici (2010). V důsledku krize byli propouštěni zaměstnanci v celé zemi. Export nedosahoval potřebných výsledků a investiční příležitosti nebyly také na optimální úrovni. Nicméně od roku 2012 (11 %) docházelo k postupnému zlepšování a nezaměstnanost klesala. Situace na trhu práce byla o poznání lepší, přesto zde byl problém s nedostatečnou kvalifikovaností pracovníků. Potíže se vzděláním bránily Maďarsku dosáhnout vyšší vyspělosti státu. Od roku 2012 byla následující roky nezaměstnanost nižší (pod hranicí 10,5 %) a každý rok klesala. Po roce 2016 klesla dokonce pod hranici 5 % (rok 2017 – 4,2 % a rok 2018 – 3,7 %). Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaregistrována v roce 2010 (11,2 %) a nejnižší v roce 2018 (3,7 %).

Míra nezaměstnanosti v Maďarsku byla kromě let 2009–2013 vždy nižší než 8 %, což lze vidět na grafu č. 13.

Graf 13 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-05; vlastní zpracování, 2019

V roce 2009 došlo následkem krize k nejvyššímu nárůstu míry nezaměstnanosti jak ukazatelem tempa růstu (o 28,21 %), tak ukazatelem 1. absolutní difference (o 2,2 p. b.). V roce 2016 byl koeficient růstu nejnižší (0,75) a míra nezaměstnanosti klesla o 25 %. Nejvyšší absolutní pokles míry nezaměstnanosti nastal v roce 2014 (7,7 %) a jednalo se o 2,5 p. b. Další zjištěné výsledky lze vidět v tabulce č. 9.

Tabulka 9 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku (2004–2018) – statistické ukazatele

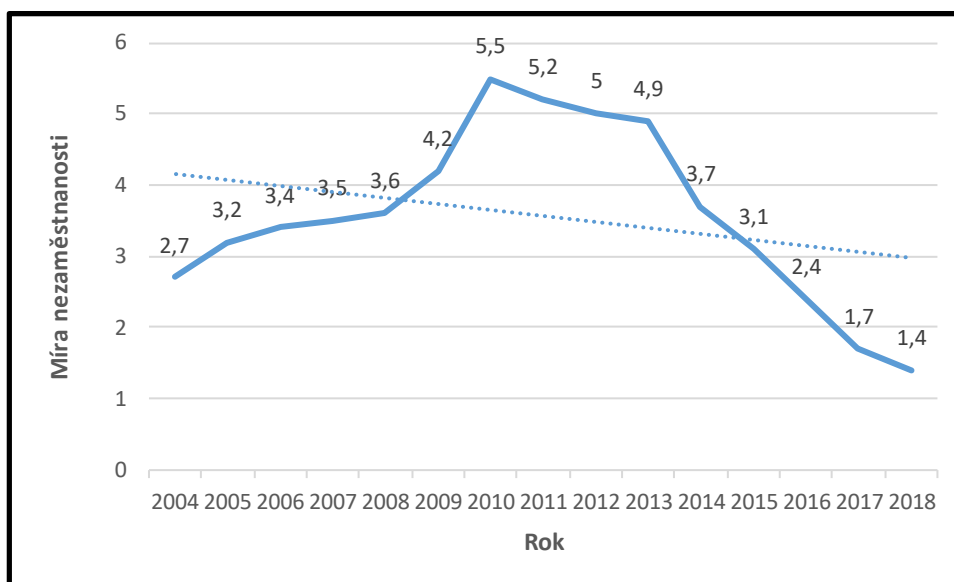
Maďarsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní difference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	6,1	X	X	X
2005	7,2	1,1	1,18	18,03
2006	7,5	0,3	1,04	4,17
2007	7,4	-0,1	0,99	-1,33
2008	7,8	0,4	1,05	5,41
2009	10	2,2	1,28	28,21
2010	11,2	1,2	1,12	12,00
2011	11	-0,2	0,98	-1,79
2012	11	0	1,00	0,00
2013	10,2	-0,8	0,93	-7,27
2014	7,7	-2,5	0,75	-24,51
2015	6,8	-0,9	0,88	-11,69
2016	5,1	-1,7	0,75	-25,00
2017	4,2	-0,9	0,82	-17,65
2018	3,7	-0,5	0,88	-11,90

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-10; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v Maďarsku (období 2004–2018)

Maďarsko spolu s ČR lze přiřadit do skupiny zemí s relativně nízkou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti (cca 3–4 %). Po vstupu do EU si tuto hladinu Maďarsko udržovalo vcelku stabilně (viz graf č. 14). Výjimkou je negativní období 2010–2013, kdy došlo k navýšení přibližně o 1 p. b. Od roku 2013 (4,9 %) docházelo k postupnému snižování dlouhodobé míry nezaměstnanosti a zároveň od této chvíle byla každá hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti nižší než průměr EU 28 (2013 – 5,1 %). Například v roce 2017 se jednalo o rozdíl 1,7 p. b. V roce 2018 dokonce dlouhodobá míra nezaměstnanosti v Maďarsku byla ve výši 1,4 %.

Graf 14 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-15; vlastní zpracování, 2019

Nejvyšší nárůst dlouhodobé míry nezaměstnanosti nastal jak v Maďarsku, tak ČR a Slovensku v roce 2010. V případě Maďarska se jednalo o nárůst dlouhodobé míry nezaměstnanosti o 30,95 %. Byl také zaznamenán nejvyšší absolutní nárůst (o 1,3 p. b.). Nejnižší hodnoty dosáhl koeficient růstu v roce 2017 (0,71), což znamenalo pokles dlouhodobé míry nezaměstnanosti o 29,17 %. Nejnižší absolutní pokles nastal v roce 2014, přičemž se jednalo o 1,2 p. b (viz tabulka č. 10).

Tabulka 10 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku (2004–2018) – statistické ukazatele

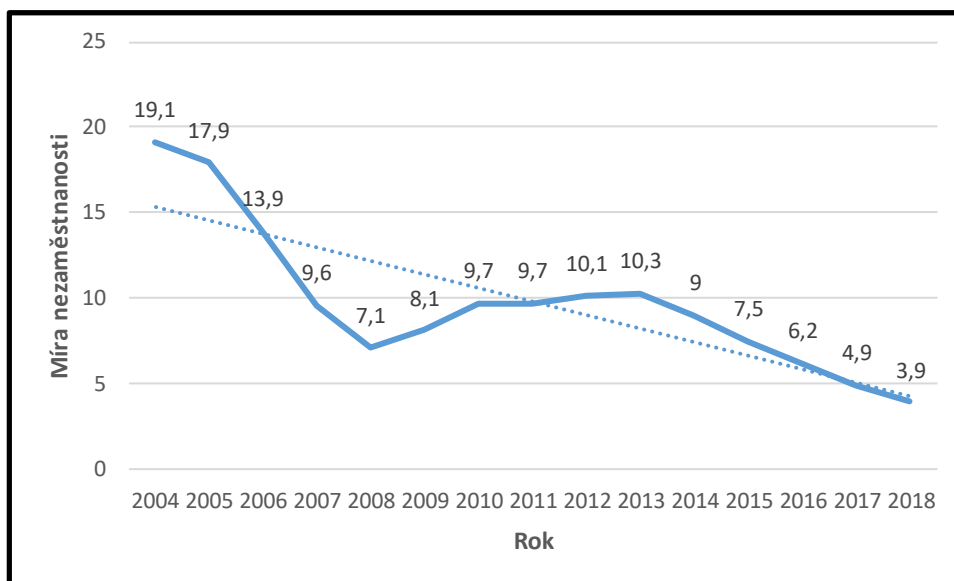
Maďarsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	2,7	X	X	X
2005	3,2	0,5	1,19	18,52
2006	3,4	0,2	1,06	6,25
2007	3,5	0,1	1,03	2,94
2008	3,6	0,1	1,03	2,86
2009	4,2	0,6	1,17	16,67
2010	5,5	1,3	1,31	30,95
2011	5,2	-0,3	0,95	-5,45
2012	5	-0,2	0,96	-3,85
2013	4,9	-0,1	0,98	-2,00
2014	3,7	-1,2	0,76	-24,49
2015	3,1	-0,6	0,84	-16,22
2016	2,4	-0,7	0,77	-22,58
2017	1,7	-0,7	0,71	-29,17
2018	1,4	-0,3	0,82	-17,65

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-20; vlastní zpracování, 2019

4.3.4 Vývoj nezaměstnanosti v Polsku (období 2004–2018)

V Polsku došlo po vstupu do EU k výraznému poklesu nezaměstnanosti během několika let. Zlepšil se stav na trhu práce a zaměstnanost rostla. Nicméně i přesto nebyly v Polsku podmínky optimální (příkladem může být daňová politika země) a nezaměstnanost zde byla jedna z nejvyšších v rámci Unie. Míra nezaměstnanosti klesala až do roku 2008 (stejně jako v ČR a SR). Pozitivní skutečností bylo, že zanedlouho po vstupu do EU klesla míra nezaměstnanosti pod hranici 10 %, a to v roce 2007 (9,6 %). O rok později klesla o 2,5 p. b. (7,1 %). Ekonomické podmínky se postupně začaly zlepšovat. Nicméně zanedlouho bylo i Polsko ovlivněno hospodářskou krizí, která způsobila ekonomické zpomalení země. V období 2008–2013 bylo Polsko následkem hospodářské krize v útlumu a došlo k nárůstu nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti se pohybovala během krize kolem 10 %, nicméně k velkým výkyvům nedocházelo. Od roku 2013 (10,3 %) míra nezaměstnanosti neustále klesala, a to výrazným způsobem. Průmysl byl na vzestupu. Mezi lety 2013 a 2018 je rozdíl 6,4 p. b. V roce 2018 byla naměřena hodnota 3,9 % míry nezaměstnanosti, což je minimum Polska od roku 1990. Průměrná hodnota míry nezaměstnanosti za období po vstupu Polska do EU činí 9,8 %. Při pohledu na graf č. 15 lze vidět markantní rozdíl v míře nezaměstnanosti na začátku (19,1 %) a konci časové řady (3,9 %). Rozdíl mezi těmito hodnotami je 15,2 p. b., což je největší rozdíl v míře nezaměstnanosti ze všech zemí V4 (v období 2004–2018).

Graf 15 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-25; vlastní zpracování, 2019

Na rozdíl od ostatních zemí V4 nenastal v Polsku nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti v roce 2009, nýbrž v roce 2010. Míra nezaměstnanosti vzrostla o 19,75 % (viz tabulka č. 11). Tentýž rok byl také zaznamenán nejvyšší absolutní nárůst míry nezaměstnanosti (o 1,6 p. b.). Nejnižší hodnoty dosáhl koeficient růstu v roce 2007 (0,69), což znamenalo pokles míry nezaměstnanosti o 30,94 %. Jednalo se také o nejnižší absolutní pokles míry nezaměstnanosti (o 4,3 p. b.). Od roku 2014 byl koeficient růstu menší než 0,9.

Tabulka 11 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku (2004–2018) – statistické ukazatele

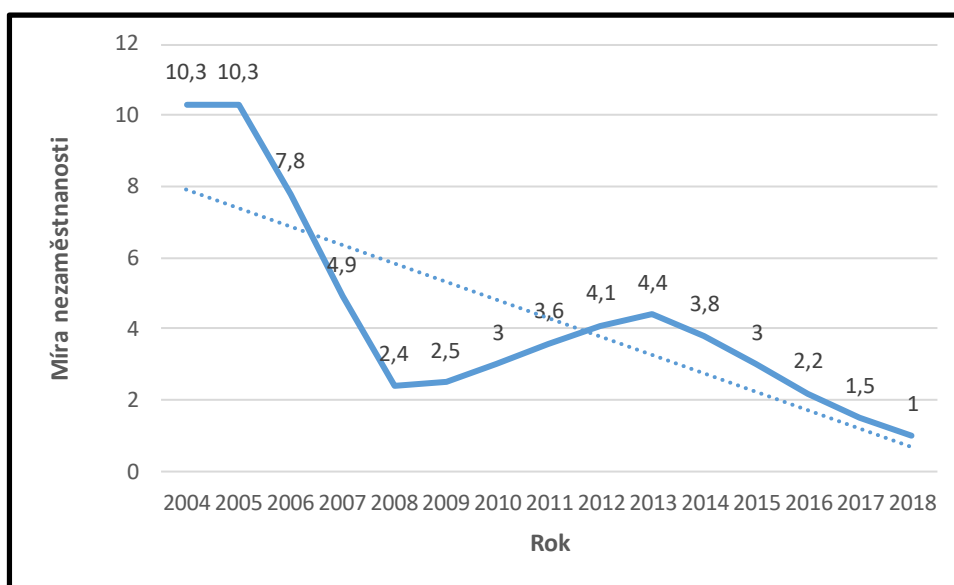
Polsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	19,1	X	X	X
2005	17,9	-1,2	0,94	-6,28
2006	13,9	-4	0,78	-22,35
2007	9,6	-4,3	0,69	-30,94
2008	7,1	-2,5	0,74	-26,04
2009	8,1	1	1,14	14,08
2010	9,7	1,6	1,20	19,75
2011	9,7	0	1,00	0,00
2012	10,1	0,4	1,04	4,12
2013	10,3	0,2	1,02	1,98
2014	9	-1,3	0,87	-12,62
2015	7,5	-1,5	0,83	-16,67
2016	6,2	-1,3	0,83	-17,33
2017	4,9	-1,3	0,79	-20,97
2018	3,9	-1	0,80	-20,41

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-09-28; vlastní zpracování, 2019

Vývoj dlouhodobé nezaměstnanosti v Polsku (období 2004–2018)

Se vstupem do EU se začal zvyšovat HDP a docházelo k výrazné redukci míry dlouhodobé nezaměstnanosti, kdy za 4 roky (2004–2008) došlo ke snížení o 7,9 p. b (viz graf č. 16). V roce 2008 tak bylo v Polsku přibližně 405 tis. dlouhodobě nezaměstnaných. Po roce 2008 (2,4 %) ukazatel opět rostl, což zapříčinila již zmíněna ekonomická recese. Nicméně míra dlouhodobé nezaměstnanosti se držela již na nízké úrovni ve srovnání s roky předchozími. Od roku 2013 (4,4 %) již pouze klesala. Pod hranici 2 % se dostala v roce 2017 (1,5 %) a 2018 (1 %).

Graf 16 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku po vstupu do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-02; vlastní zpracování, 2019

Od roku 2005 do roku 2008 docházelo ke snižování koeficientu růstu, přičemž v roce 2008 dosáhl velice nízké hodnoty (0,49). Dlouhodobá míra nezaměstnanosti tak v Polsku klesla o 51,02 %. Nejvyšší hodnoty dosáhl koeficient růstu shodně v roce 2010 a 2011 (1,2). V tyto roky vzrostla dlouhodobá míra nezaměstnanosti o 20 %. Navýšení bylo způsobeno světovou krizí. U dlouhodobé nezaměstnanosti se tato skutečnost projevovala ve všech zemích V4 od roku 2010. Od roku 2013 začal koeficient růstu postupně klesat a v roce 2018 tak dosáhl hodnoty 0,67. Míra nezaměstnanosti tak v roce 2018 (1 %) klesla o 33,33 % (viz tabulka č. 12).

Tabulka 12 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku (2004–2018) – statistické ukazatele

Polsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2004	10,3	X	X	X
2005	10,3	0	1,00	0,00
2006	7,8	-2,5	0,76	-24,27
2007	4,9	-2,9	0,63	-37,18
2008	2,4	-2,5	0,49	-51,02
2009	2,5	0,1	1,04	4,17
2010	3	0,5	1,20	20,00
2011	3,6	0,6	1,20	20,00
2012	4,1	0,5	1,14	13,89
2013	4,4	0,3	1,07	7,32
2014	3,8	-0,6	0,86	-13,64
2015	3	-0,8	0,79	-21,05
2016	2,2	-0,8	0,73	-26,67
2017	1,5	-0,7	0,68	-31,82
2018	1	-0,5	0,67	-33,33

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-05; vlastní zpracování, 2019

4.4 Struktura nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

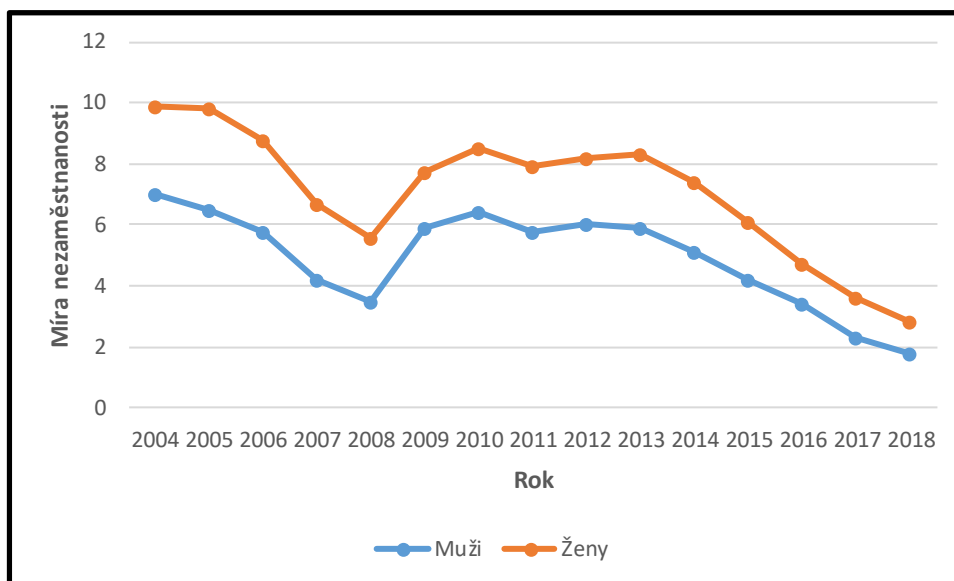
V této kapitole bude analyzována struktura nezaměstnanosti v zemích V4 (dle pohlaví, vzdělání a věku). Struktura nezaměstnanosti bude analyzována po vstupu do EU (období 2004–2018).

4.4.1 Struktura nezaměstnanosti v ČR (období 2004–2018)

Nezaměstnanost v ČR dle pohlaví

V celém období 2004–2018 byla na území ČR míra nezaměstnanosti u žen ve srovnání s muži vyšší, což lze vidět na grafu č. 17. Vývoj míry nezaměstnanosti je u žen i mužů téměř stejný. Dochází k podobnému nárůstu a poklesu míry nezaměstnanosti v jednotlivých letech. Nejvyšší hodnoty nabyly míra nezaměstnanosti u mužů (7 %) i žen (9,9 %) v roce 2004, naopak nejnižší pak v roce 2018: muži (1,8 %), ženy (2,8 %). V roce 2004 se jednalo o rozdíl 2,9 p. b. v míře nezaměstnanosti mezi oběma pohlavími a v roce 2018 již pouze o 1 p. b. Míra nezaměstnanosti mužů a žen se sobě tudíž blíží, což lze označit za pozitivní vývoj.

Graf 17 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle pohlaví (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-08; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti mužů a žen v ČR v období 2004–2018 klesala průměrně o 9 % ročně (viz příloha č. 5). Největší nárůst v míře nezaměstnanosti mužů byl zaznamenán v roce 2009 (o 68,6 %). U žen byla situace obdobná, ale nedošlo k tak výraznému navýšení (o 37,5 %). Koeficient růstu byl u mužů vyšší než 1 pouze v letech 2009 (1,69), 2010 (1,08) a 2012 (1,03). Nejnižší hodnota koeficientu růstu byla zaznamenána u mužů v roce 2017 (0,68) a u žen v roce 2007 (0,76).

Nezaměstnanost v ČR dle vzdělání

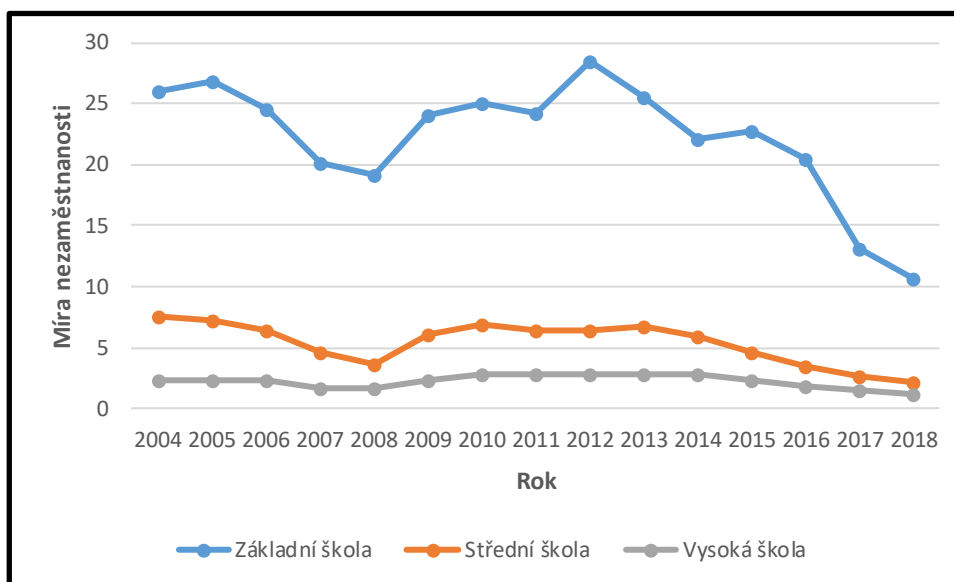
Na grafu č. 18 lze vidět, že na trhu práce se v ČR nejhůře uplatňují osoby, které mají základní vzdělání. Každý rok byla nezaměstnanost těchto osob nesrovnatelně vyšší v porovnání se zbylými skupinami. U této skupiny docházelo k velkým výkyvům v míře nezaměstnanosti. Příkladem může být rok 2012 (28,5 %) a 2014 (22,1 %), kdy rozdíl činí 6,4 p. b. Za období 2004–2018 byl zaznamenán u první skupiny velký pokles nezaměstnanosti, jelikož došlo k poklesu z 26,1 % (2004) na 10,7 % (2018), což je o 15,4 p. b. méně. Míra nezaměstnanosti se u středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných jedinců držela na relativně stabilní hladině. Velké odchylky nebyly u těchto skupin patrné. Poslední roky období se k sobě míry nezaměstnanosti středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných osob přibližovaly a v roce 2018 byl mezi nimi rozdíl pouhých 0,9 p. b. Průměrně se v ČR vyskytovalo 22,2 % nezaměstnaných osob se základním vzděláním, 5,4

% nezaměstnaných osob se středoškolským vzděláním a 2,3 % nezaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním. Lidé, kteří vystudují vysokou školu, mají vhodnější předpoklady pro nalezení práce.

Míra nezaměstnanosti u osob se ZŠ v období 2004–2018 klesala průměrně o 6 % ročně (viz příloha č. 9). Míra nezaměstnanosti u osob se SŠ klesala průměrně o 9 % ročně. Míra nezaměstnanosti u osob s VŠ klesala průměrně o 5 % ročně. Nejvyšší pokles míry nezaměstnanosti u lidí se ZŠ nastal v roce 2017 (o 36,1 %), u lidí se SŠ v roce 2007 (o 26,6 %) a u lidí s VŠ také v roce 2007 (o 29,2 %). Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti shodně nastal v období krize v roce 2009: ZŠ (o 26,2 %), SŠ (o 64,9 %) a VŠ (o 41,2 %).

Graf 18 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle vzdělání (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-10; vlastní zpracování, 2019

Nezaměstnanost v ČR dle věku

Do nejrizikovějších skupin obecně patří zejména mladí absolventi (nezáleží na tom, zda se snaží najít práci po základní, střední či vysoké škole). Zmíněná skutečnost se při pohledu na tabulku č. 13 potvrzuje u věkových skupin 15–24 let a 25–29 let. Do obou skupin spadají absolventi základních, středních a vysokých škol. Osoby v mladších věkových skupinách nemají téměř žádnou praxi. Tato skutečnost se promítá v nezaměstnanosti. Ve věkové skupině 15–24 let byla v letech 2004, 2005, 2012 a 2013 téměř pětina nezaměstnaných (20 %). O něco větší šanci uplatnit se na trhu práce má skupina ve věku 25–29 let, nicméně i tito lidé mívají s nezaměstnaností problémy (např. rok 2010 – 9,4 %).

U všech věkových skupin (kromě 15–24 let) nepřesáhla míra nezaměstnanosti hranici 10 %. Nicméně této hranici se blížily hodnoty u věkové skupiny 25–29 let v letech 2010 (9,4 %) a 2012 (8,9 %). Nejmenší hodnota míry nezaměstnanosti byla zaznamenána v roce 2018 (1,5 %) u osob ve věku 45–49 let. Nicméně průměrnou nejnižší míru nezaměstnanosti mají lidé ve věku 55 a více let (4,3 %). Tito lidé disponují velkými zkušenostmi, které za svůj život nasbírali. Za rizikové skupiny z pohledu nezaměstnanosti jsou také kromě absolventů často uváděny skupiny osob ve vyšším či předdůchodovém věku. Ovšem na základě dat z Eurostatu je tomu v ČR přesně naopak.

Tabulka 13 Vývoj míry nezaměstnanosti v ČR dle věku (v %)

Rok	Věkové skupiny							
	15-24 let	25-29 let	30-34 let	35-39 let	40-44 let	45-49 let	50-54 let	55 a více let
2004	19,9	8,8	7,2	7,2	6,6	6,2	7,6	5,4
2005	19,2	8,5	7	6,7	6,4	6,5	7,6	5,2
2006	17,5	6,6	7,0	5,9	5,7	6,3	6,6	5,3
2007	10,7	5,2	5,2	4,8	4,5	4,5	5,3	4,6
2008	9,9	4,1	4,7	3,7	3,2	4,2	3,9	3,9
2009	16,6	8,2	6,6	5,1	4,9	5,1	5,6	5,7
2010	18,3	9,4	6,2	5,5	5,6	5,9	6,6	6,5
2011	18,1	7,9	6,1	5,3	5,1	5,4	6,2	5,8
2012	19,5	8,9	6,4	5,6	5,1	5,2	6,0	5,8
2013	19	8,1	7,2	6,2	5,2	5,2	5,8	5,8
2014	15,9	7,4	6,6	5,5	4,4	5,0	5,0	4,9
2015	12,6	6,7	5,9	4,6	3,6	3,5	4,2	4,4
2016	10,5	5,5	4,3	3,2	2,9	2,6	3,4	3,8
2017	7,9	3,5	2,9	3,0	2,2	2,1	2,6	2,4
2018	6,7	3,1	2,4	2,2	1,6	1,5	1,8	2

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-11; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti mezi lety 2004–2018 klesala u věkových skupin 15–24 let, 25–29 let a 55 a více let průměrně o 7 % ročně. U věkových skupin 30–34 let a 35–39 let klesala průměrně o 8 % ročně. U zbylých věkových skupin (40–44 let, 45–49 let a 50–54 let) klesala průměrně o 10 % ročně. Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti nastal u věkové skupiny 25–29 let v roce 2009 (nárůst o 100 %). Naopak nejvyšší pokles míry

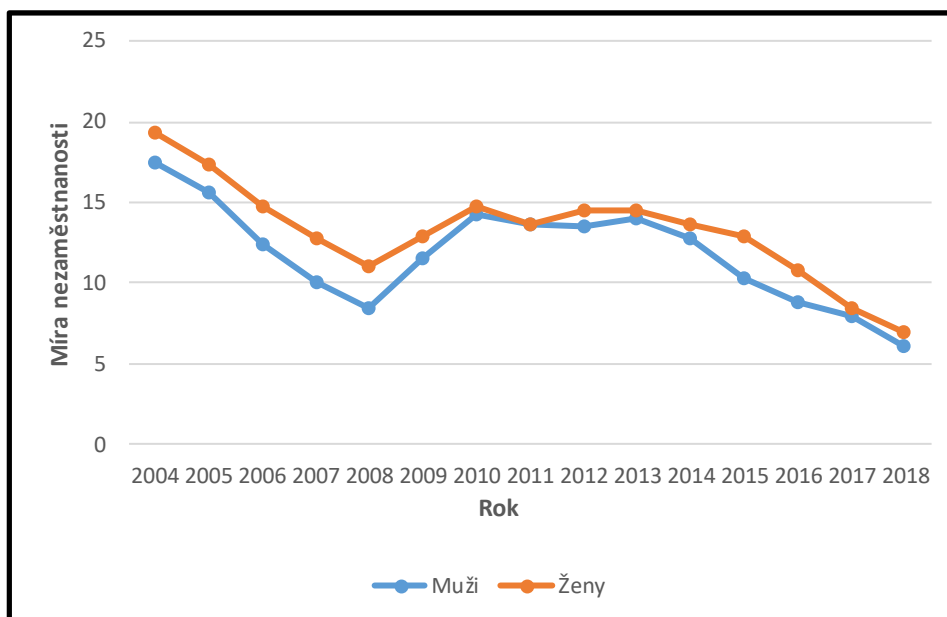
nezaměstnanosti byl zaznamenán u věkové skupiny 15–24 let v roce 2007, kdy klesla míra nezaměstnanosti o 38,9 % (viz příloha č. 13).

4.4.2 Struktura nezaměstnanosti na Slovensku (období 2004–2018)

Nezaměstnanost na Slovensku dle pohlaví

Stejně jako v ČR, tak i na Slovensku mají s nezaměstnaností větší problémy ženy. Míra nezaměstnanosti u žen byla vyšší v celém období až na rok 2011, kdy u obou pohlaví byla shodná hodnota 13,7 %. Ani u jednoho pohlaví nepřekročila míra nezaměstnanosti 20% hranici a pod 10 % se dostala u mužů v roce 2008 (8,4 %), období 2016–2018 a u žen pouze v letech 2017 (8,4 %) a 2018 (7 %). Od roku 2013 měla míra nezaměstnanosti u obou pohlaví sestupnou tendenci. Nicméně nelze říci, že by docházelo k zmenšování rozdílu míry nezaměstnanosti mezi oběma pohlavími: v roce 2017 byl rozdíl 0,5 p. b. a v roce 2018 se jednalo o rozdíl 0,9 p. b (viz graf č. 19).

Graf 19 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku dle pohlaví (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-14; vlastní zpracování, 2019

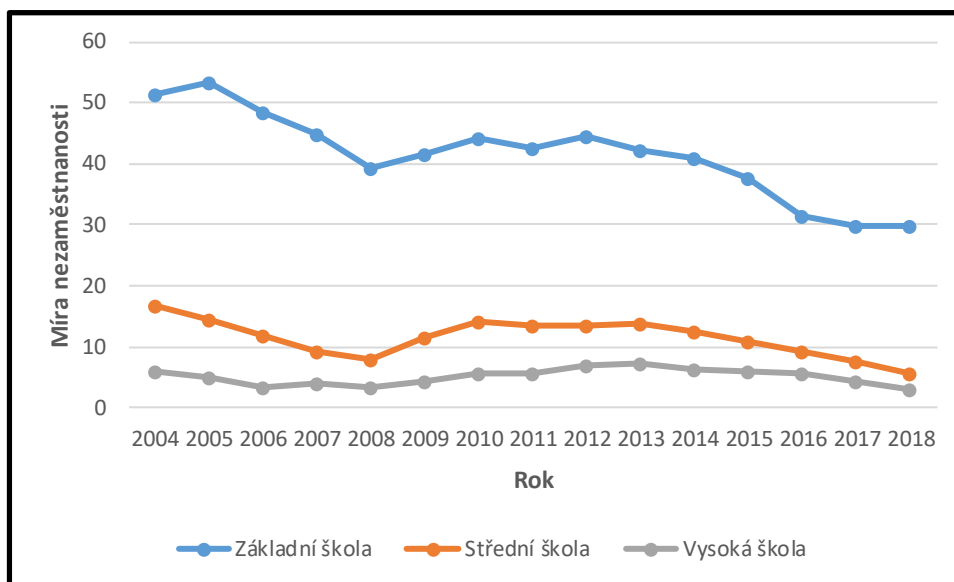
Míra nezaměstnanosti mužů a žen na Slovensku v období 2004–2018 shodně klesala průměrně o 7 % ročně (viz příloha č. 6). Největší nárůst v míře nezaměstnanosti u mužů byl zaznamenán v roce 2009 (o 36,9 %). U žen se jednalo o navýšení míry nezaměstnanosti o 17,3 %. Nejnižší hodnota koeficientu růstu byla zaznamenána u mužů v roce 2018 (0,77) a u žen v roce 2017 (0,78). Nejvyšší absolutní pokles míry

nezaměstnanosti u mužského pohlaví nastal v roce 2006 (o 3,2 p. b.). U ženského pohlaví nastal tento pokles ve stejném roce (o 2,6 p. b.).

Nezaměstnanost na Slovensku dle vzdělání

V roce 2004 a 2005 bylo přes 50 % osob se základním vzděláním nezaměstnaných neboli každý druhý člověk z této skupiny si nemohl najít práci. Tento stav lze označit za vážný. V období 2006–2008 míra nezaměstnanosti klesala a v období 2009–2014 se držela u hranice 40 %. V roce 2015 (37,6 %) se dostala pod hranici 40 % a v roce 2017 (29,8 %) a 2018 (29,8 %) dokonce pod 30% hranici. Přestože míra nezaměstnanosti u osob se základním vzděláním klesla cca o 20 p. b. (2004 X 2018), nejedná se ani zdaleka o optimální stav. Situace na trhu práce byla u ostatních skupin příznivější ve srovnání s první skupinou. Lidí se středoškolským vzděláním bylo průměrně 11,5 % nezaměstnaných a u vysokoškolsky vzdělaných osob dosahovala míra nezaměstnanosti průměrně 5,1 %. Ke konci období 2004–2018 docházelo k zmenšování rozdílů v míře nezaměstnanosti zejména u skupin lidí středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných (viz graf č. 20).

Graf 20 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku dle vzdělání (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-16; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti u osob se ZŠ v období 2004–2018 klesala průměrně o 4 % ročně (viz příloha č. 10). Míra nezaměstnanosti u osob se SŠ klesala průměrně o 7 % ročně. Míra

nezaměstnanosti u osob s VŠ klesala průměrně o 4 % ročně. Nejvyšší pokles míry nezaměstnanosti u lidí se ZŠ nastal v roce 2016 (o 16 %), u lidí se SŠ v roce 2018 (o 22,7 %) a u lidí s VŠ v roce 2006 (o 35,3 %).

Nezaměstnanost na Slovensku dle věku

Na Slovensku byla průměrná míra nezaměstnanosti u všech věkových skupin vyšší než 10 % až na skupinu osob ve věku 45–49 let (9,67 %) a 55 a více let (9,6 %). Nicméně i tyto skupiny se zmíněné hranici blížily. U nejmladší věkové skupiny (15–24 let) dosáhla míra nezaměstnanosti 30 % v 6 letech z celého období. Téměř každý třetí uchazeč o zaměstnání z nejmladší skupiny tak na trhu práce nevyhovoval svými schopnostmi. Nicméně za pozitivní lze považovat, že za období 2004–2018 klesla míra nezaměstnanosti u osob ve věku 15–24 let o 17,9 p. b. V roce 2004 byla míra nezaměstnanosti u všech věkových skupin vyšší než 15 %, zatímco v roce 2018 nebyla žádná hodnota vyšší než 10 % (mimo osoby ve věku 15–24 let – 14,9 %). U všech věkových skupin (mimo 15–24 let) klesla míra nezaměstnanosti během celého období přibližně o 10 p. b (viz tabulka č. 14).

Tabulka 14 Vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku dle věku (v %)

Rok	Věkové skupiny							
	15-24 let	25-29 let	30-34 let	35-39 let	40-44 let	45-49 let	50-54 let	55 a více let
2004	32,8	18,0	16,2	16,6	15,0	16,3	16,8	16,1
2005	30,1	16,3	14,8	14,5	13,5	14	13,5	13,4
2006	26,6	12,4	11,6	12,5	11,1	11,7	12,0	9,8
2007	20,3	11,5	10,3	9,2	10,3	9,5	10,2	8,2
2008	19,0	10,5	8,6	8,4	8,0	8,1	8,5	6,4
2009	27,3	13,7	10,7	9,9	10,6	9,3	10,5	7,7
2010	33,6	16,7	12,7	11,9	12,4	10,9	12,1	10,1
2011	33,4	16,8	13,2	10,6	10,7	10,1	11,1	10,1
2012	34,0	17,9	13,4	11,0	10,4	10,3	10,9	11,2
2013	33,7	18,6	13,8	11,5	9,9	11,1	12,1	11,0
2014	29,7	16,1	15,4	9,7	9,4	10,2	11,7	10,6
2015	26,5	12,2	11,8	9,5	9,9	9,2	10,5	9,3
2016	22,2	11,4	9,3	8,8	6,7	7,3	8,5	9,0
2017	18,9	9,8	8,5	7,3	6,3	6,3	7,7	6,0
2018	14,9	8,7	6,8	5,8	5,3	4,9	5,6	5,3

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-18; vlastní zpracování, 2019

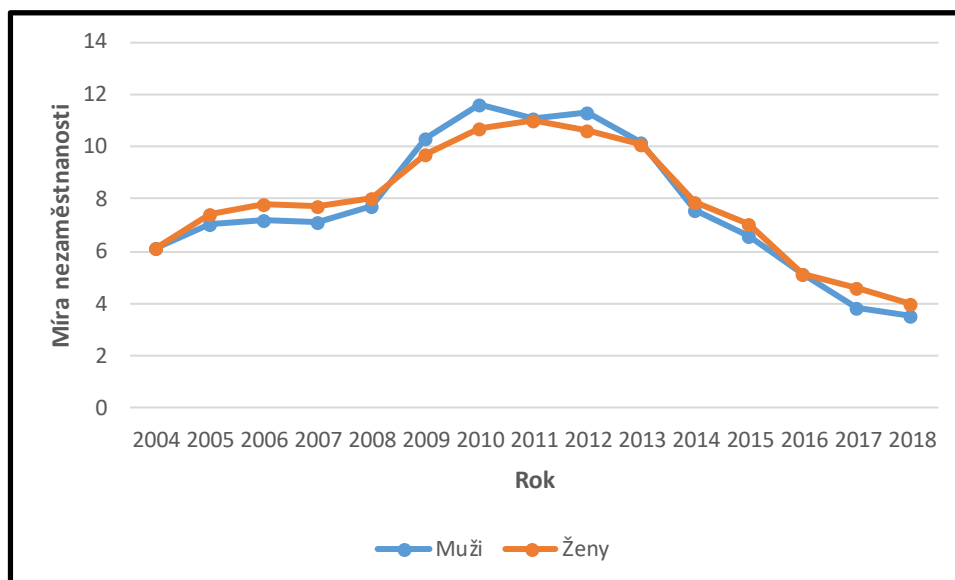
Míra nezaměstnanosti mezi lety 2004–2018 klesala u věkových skupin 15–24 let a 25–29 let průměrně o 5 % ročně. U věkové skupiny 30–34 let klesala průměrně o 6 % ročně. U věkových skupin 35–39 let a 40–44 let klesala průměrně o 7 % ročně. U zbylých věkových skupin (45–49 let a 50–54, 55 a více let) klesala průměrně o 8 % ročně. Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti nastal u věkové skupiny 15–24 let v roce 2009 (nárůst o 43,7 %). Naopak nejvyšší pokles míry nezaměstnanosti byl zaznamenán u věkové skupiny 55 a více let v roce 2017, kdy klesla míra nezaměstnanosti o 33,3 % (viz příloha č. 14).

4.4.3 Struktura nezaměstnanosti v Maďarsku (období 2004–2018)

Nezaměstnanost v Maďarsku dle pohlaví

V Maďarsku nebylo za období 2004–2018 příliš patrné, že bývá ženské pohlaví oproti mužskému na trhu práce v nevýhodě (viz graf č. 21). Nezaměstnanost u mužů byla vyšší v období 2009–2013, tudíž v době, kdy byly znatelné dopady z celosvětové krize. Ve zmíněném období byla navíc míra nezaměstnanosti u mužů vyšší než 10 %. Nad tuto hranici se nezaměstnanost u žen dostala mezi lety 2010–2013. Nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti byla u mužů zaznamenána v roce 2010 (11,6 %) a u žen v roce 2011 (11 %).

Graf 21 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku dle pohlaví (v %)

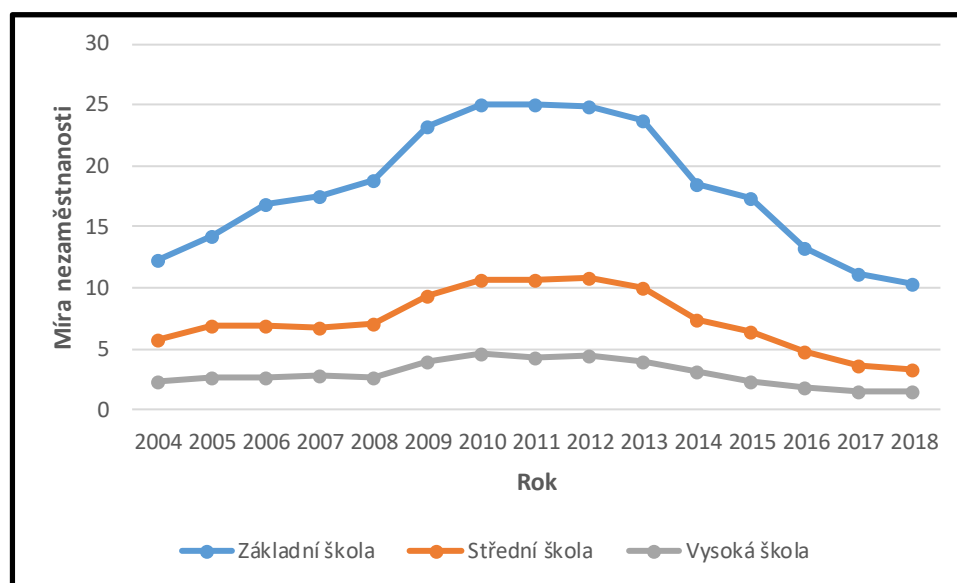
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-20; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti mužů v Maďarsku v období 2004–2018 klesala průměrně o 4 % ročně (viz příloha č. 7). Míra nezaměstnanosti žen v Maďarsku v období 2004–2018 klesala průměrně o 3 % ročně. U mužského pohlaví byla tudíž situace o něco lepší. Největší nárůst v míře nezaměstnanosti u mužů byl zaznamenán v roce 2009 (o 33,8 %). U žen se jednalo o navýšení míry nezaměstnanosti o 21,3 %. U ženského pohlaví byl od roku 2012 koeficient růstu nižší než 1 a u mužů tato situace nastala o rok později (2013).

Nezaměstnanost v Maďarsku dle vzdělání

Na začátku období 2004–2018 se míra nezaměstnanosti u všech skupin držela na nízké úrovni (viz graf č. 22). Zatímco nezaměstnanost u osob se základním vzděláním začala následující roky (do roku 2008) výrazně růst, u skupin středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných jedinců byly hodnoty téměř na stejné úrovni. Zlom nastal v roce 2009, kdy došlo k navýšení míry nezaměstnanosti u všech skupin. Nejznatelnější byl nárůst míry nezaměstnanosti u lidí se základním vzděláním, jelikož se míra zvýšila cca o 5 p. b. U lidí se střední školou šlo o navýšení cca o 2 p. b., u lidí s vysokou školou cca o 1 p. b. Na této vyšší úrovni se držela míra nezaměstnanosti u všech skupin až do roku 2013, poté následoval výraznější pokles (2014) a od té doby se hodnoty míry nezaměstnanosti u všech skupin každoročně snižovaly. V roce 2016 (ZŠ – 13,2 %; SŠ – 4,8 %; VŠ – 1,8 %) byly hodnoty zhruba na úrovni hodnot roku 2004. V roce 2018 byla zaznamenána nejnižší nezaměstnanost za celé období u všech skupin (ZŠ – 10,3 %, SŠ – 3,3 %, VŠ – 1,5 %). Průměrně bylo v Maďarsku nejvíce nezaměstnaných lidí se základním vzděláním (18,1 %), pak se středoškolským (7,4 %) a s vysokoškolským (3 %).

Graf 22 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku dle vzdělání (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-25; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti u osob se ZŠ v období 2004–2018 klesala průměrně pouze o 1 % ročně, u osob se SŠ klesala průměrně o 4 % ročně a u osob s VŠ klesala průměrně o 3 % ročně. Nejvyšší absolutní pokles míry nezaměstnanosti u lidí se ZŠ nastal v roce 2014 (o 5,2 p. b.), u lidí se SŠ také v roce 2014 (o 2,6 p. b.) a u lidí s VŠ tentýž rok (o 0,8 p. b.). Od roku 2013 byl koeficient růstu u všech skupin nižší než 1 (viz příloha č. 11).

Nezaměstnanost v Maďarsku dle věku

Při pohledu na tabulku č. 15 lze vidět, že na začátku období byla míra nezaměstnanosti u všech věkových skupin relativně na nízké úrovni (např. 15–24 let – 14,4 %, 55 a více let – 2,9 %). Přibližně v půlce období došlo k navýšení míry nezaměstnanosti u skupin zhruba o dvojnásobek. Příkladem může být rok 2012, kdy u osob ve věku 25–29 let byla zaznamenána hodnota 13,8 % (oproti 6,5 % – 2004) či ve věkové skupině 45–49 let dosahovala míra hodnoty 9,1 % (oproti 4,7 % – 2004). Při srovnání roku 2004 a 2018 lze zjistit, že sice došlo k určitému poklesu míry nezaměstnanosti u věkových skupin, ale ne tak výraznému. U osob ve věku 55 a více let se jednalo o pouhý rozdíl 0,3 p. b. Všechny průměrné hodnoty míry nezaměstnanosti jsou u věkových skupin na velmi malé úrovni oproti Polsku či Slovensku: např. věková skupina 15–24 let – 14,8 %, věková skupina 35–39 let – 6,8 %, věková skupina 55 a více let – 3,25 %. V Maďarsku měly největší problémy s nezaměstnaností z dlouhodobého hlediska opět nejmladší osoby (ve věku 15–24 let).

Průměrná míra nezaměstnanosti této skupiny dosahovala hodnoty 14,8 %. Druhá nejrizikovější skupina osob ovšem nebyla ve věku 25–29 let jako například u ČR, nýbrž se jednalo o skupinu lidí ve věku 35–39 let. Ti již mají více zkušeností oproti mladším skupinám. Průměrná míra nezaměstnanosti osob ve věku 35–39 let dosahovala hodnoty 6,8 %.

Tabulka 15 Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku dle věku (v %)

Rok	Věkové skupiny							
	15-24 let	25-29 let	30-34 let	35-39 let	40-44 let	45-49 let	50-54 let	55 a více let
2004	14,4	6,5	5,9	5,5	5,0	4,7	4,0	2,9
2005	19,4	8,1	6,7	6,8	5,6	5,8	5,1	3,9
2006	19,1	8,6	6,8	7,1	6,8	6,1	5,4	4,0
2007	18,0	8,5	7,1	6,7	6,7	6,2	5,7	4,4
2008	19,5	9,0	7,1	6,9	6,9	6,7	6,3	5,1
2009	26,4	12,1	9,1	8,5	8,7	8,8	7,7	6,5
2010	26,4	14,2	10,5	9,7	9,6	9,7	9,1	7,9
2011	26,0	12,6	9,2	9,9	9,9	10,3	9,6	9,2
2012	28,2	13,8	10,0	9,8	8,5	9,1	9,5	8,4
2013	26,6	11,9	9,6	8,1	8,9	8,6	8,1	8,1
2014	20,4	9,4	7,5	6,4	6,4	5,8	5,8	6,4
2015	17,3	8,4	6,5	5,8	5,2	5,2	5,8	5,8
2016	12,9	6,3	4,8	4,6	3,8	3,7	4,5	4,4
2017	10,7	4,8	4,1	3,9	3,2	2,8	3,7	3,6
2018	10,2	4,4	3,9	3,7	3,1	2,6	3	2,6

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-28; vlastní zpracování, 2019

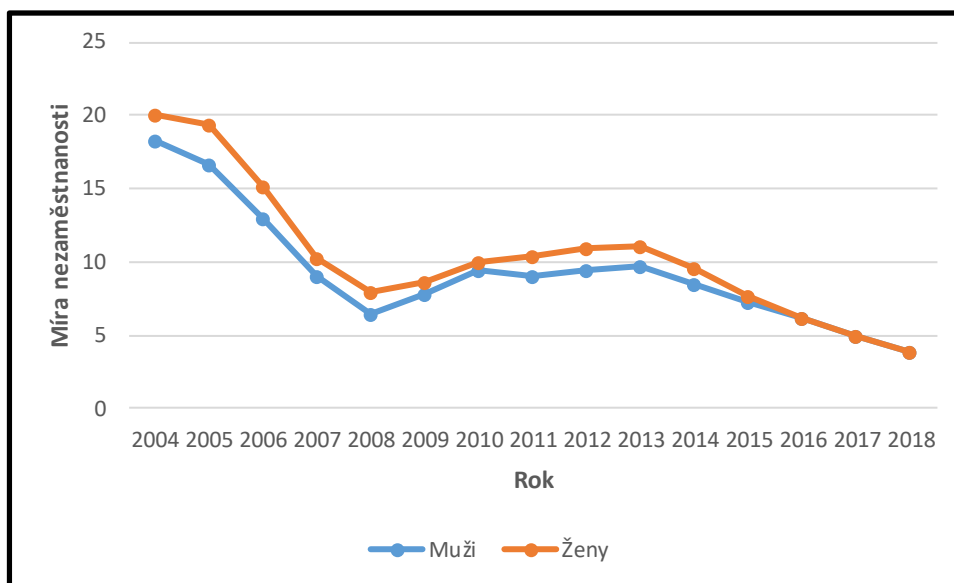
Míra nezaměstnanosti mezi lety 2004–2018 klesala u věkové skupiny 55 a více let průměrně o 1 % ročně. U věkových skupin 15–24 let a 50–54 let klesala průměrně o 2 % ročně. U věkových skupin 25–29 let, 30–34 let, 35–39 let a 40–44 let klesala průměrně o 3 % ročně. U věkové skupiny 45–49 let klesala průměrně o 4 % ročně. Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti nastal u věkové skupiny 15–24 let v roce 2009 (nárůst o 35,4 %). Naopak nejvyšší pokles míry nezaměstnanosti byl zaznamenán u věkové skupiny 45–49 let v roce 2014, kdy klesla míra nezaměstnanosti o 32,6 % (viz příloha č. 15).

4.4.4 Struktura nezaměstnanosti v Polsku (období 2004–2018)

Nezaměstnanost v Polsku dle pohlaví

Ani jeden rok nebylo v Polsku více nezaměstnaných mužů, nicméně poslední 2 roky období byla míra nezaměstnanosti obou pohlaví vyrovnaná. Při srovnání roku 2004 a 2018 lze zjistit, že je rozdíl v míře nezaměstnanosti u mužů 14,4 p. b. a u žen 16,2 p. b. Za celé období došlo k obrovskému poklesu míry nezaměstnanosti. V roce 2004 dokonce míra nezaměstnanosti u ženského pohlaví převyšovala 20% hranici (20,1 %). Od roku 2007 byla mužská nezaměstnanost menší než 10 % (viz graf č. 23).

Graf 23 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku dle pohlaví (v %)

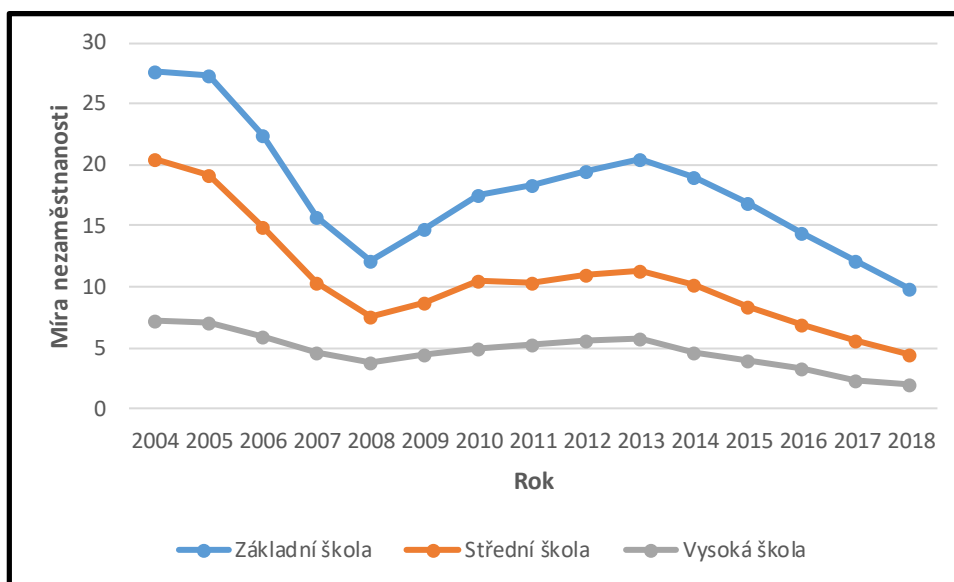
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-02; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti mužů v Polsku v období 2004–2018 klesala průměrně o 10 % ročně (viz příloha č. 8). Míra nezaměstnanosti žen v Polsku v období 2004–2018 klesala průměrně o 11 % ročně. Průměrné tempo růstu tak u ženského pohlaví v Polsku dosáhlo lepšího výsledku než u mužů. Největší nárůst v míře nezaměstnanosti u mužů byl zaznamenán v roce 2009 (o 21,9 %). U žen byla situace odlišná, jelikož nejvyšší nárůst v míře nezaměstnanosti nastal v roce 2010 (o 16,3 %). Největšího poklesu bylo dosaženo u mužů (pokles míry nezaměstnanosti o 30,8 %) a u žen (o 31,8 %) v roce 2007.

Nezaměstnanost v Polsku dle vzdělání

Vývoj míry nezaměstnanosti se u lidí se ZŠ, SŠ a VŠ velmi podobá, což lze vidět na grafu č. 24. Největší rozdíl je v tom, jakým způsobem docházelo k poklesu a nárůstu míry nezaměstnanosti. Zatímco u skupiny osob s VŠ je znatelná v tomto ohledu největší stabilita (nejmenší diferenciace), u skupiny osob se ZŠ je naopak nejmenší. Pro názorný příklad lze uvést rok 2004 a 2008, kdy skupina osob se základním vzděláním zaznamenala pokles míry nezaměstnanosti o 15,5 p. b., skupina osob se středoškolským vzděláním o 12,9 p. b. a skupina osob s vysokoškolským o 3,5 p. b. Všechna minima lze najít v posledním roce období (2018): ZŠ (9,9 %), SŠ (4,4 %) a VŠ (2 %).

Graf 24 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku dle vzdělání (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-04; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti u osob se ZŠ v období 2004–2018 klesala průměrně o 7 % ročně, u osob se SŠ klesala průměrně o 10 % ročně a u osob s VŠ klesala průměrně o 9 % ročně. Nejvyšší koeficient růstu byl zaznamenán u osob se ZŠ v roce 2009 (1,21), u osob se SŠ v roce 2010 (1,21) a u osob s VŠ v roce 2009 (1,16). Další výsledky viz příloha č. 12.

Nezaměstnanost v Polsku dle věku

Na začátku časového období dosahovala míra nezaměstnanosti u věkových skupin vysokých hodnot ve srovnání s ČR či Maďarskem – všechny byly vyšší než 10 % (viz tabulka č. 16). U osob ve věku 15–24 dosahovala míra nezaměstnanosti v roce 2004

dokonce 40,1 % a u další mladé kategorie (25–29 let) 22,6 %. Během následujících čtyř let došlo k razantnímu poklesu (2004–2008): u věkové skupiny 30–34 let a 45–49 let shodně o 10,1 p. b., u věkové skupiny 50–54 let o 9,1 p. b. V důsledku celosvětové krize došlo v roce 2009 ke zvýšení míry nezaměstnanosti u všech věkových skupin. Poté každý rok klesala až do konce období. Nejlepších výsledků na trhu práce v Polsku dosahovala nejstarší věková skupina (55 a více let), kdy její průměrná míra nezaměstnanosti dosahovala 7,85 %. Mladí absolventi ve věkových skupinách 15–24 let (28,1 %) a 25–29 let (14,95 %) měli na trhu práce pozici nejhorší.

Tabulka 16 Vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku dle věku (v %)

Rok	Věkové skupiny							
	15-24 let	25-29 let	30-34 let	35-39 let	40-44 let	45-49 let	50-54 let	55 a více let
2004	40,1	22,6	16	15,2	15,4	15,7	15,2	10,7
2005	36,9	20,2	14,9	13,6	14,7	15,2	15,1	10,8
2006	29,8	15,3	11,6	11,1	11,5	12,0	11,3	8,5
2007	21,7	10,6	8,2	6,7	7,6	8,6	8,0	6,8
2008	17,3	8,2	5,9	5,0	5,3	5,6	6,1	5,3
2009	20,6	9,8	6,5	6,1	5,7	6,2	6,7	6,3
2010	23,7	12	7,9	6,8	7	7,4	8	7,1
2011	25,8	12,0	8,1	6,7	6,8	7,4	7,8	6,9
2012	26,5	13,1	8,4	7,4	7,4	7,8	7,9	7,4
2013	27,3	13,6	8,7	7,8	7,9	7,8	7,9	7,7
2014	23,9	11,8	8,0	6,7	6,8	6,9	7,0	6,8
2015	20,8	10,1	6,5	5,6	5,7	5,7	6,2	5,4
2016	17,7	8,1	5,6	4,7	4,6	4,5	4,7	4,4
2017	14,8	5,9	4,4	4,0	3,4	3,6	3,9	3,7
2018	11,7	5	3,6	3,2	2,6	3	2,8	2,8

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-06; vlastní zpracování, 2019

Míra nezaměstnanosti mezi lety 2004–2018 klesala u věkové skupiny 15–24 let průměrně o 8 % ročně. U věkové skupiny 55 a více let klesala průměrně o 9 % ročně. U věkových skupin 25–29 let a 30–34 let klesala průměrně o 10 % ročně. U věkových skupiny 35–39 let, 45–49 let a 50–54 let klesala průměrně o 11 % ročně. U věkové skupiny 40–44 let klesala průměrně o 12 % ročně. Nejvyšší nárůst míry nezaměstnanosti nastal u věkové skupiny 40–44 let v roce 2010 (nárůst o 22,8 %). Naopak nejvyšší pokles míry

nezaměstnanosti byl zaznamenán u věkové skupiny 35–39 let v roce 2007, kdy klesla míra nezaměstnanosti o 39,6 % (viz příloha č. 16).

4.5 Komparativní analýza nezaměstnanosti zemí V4

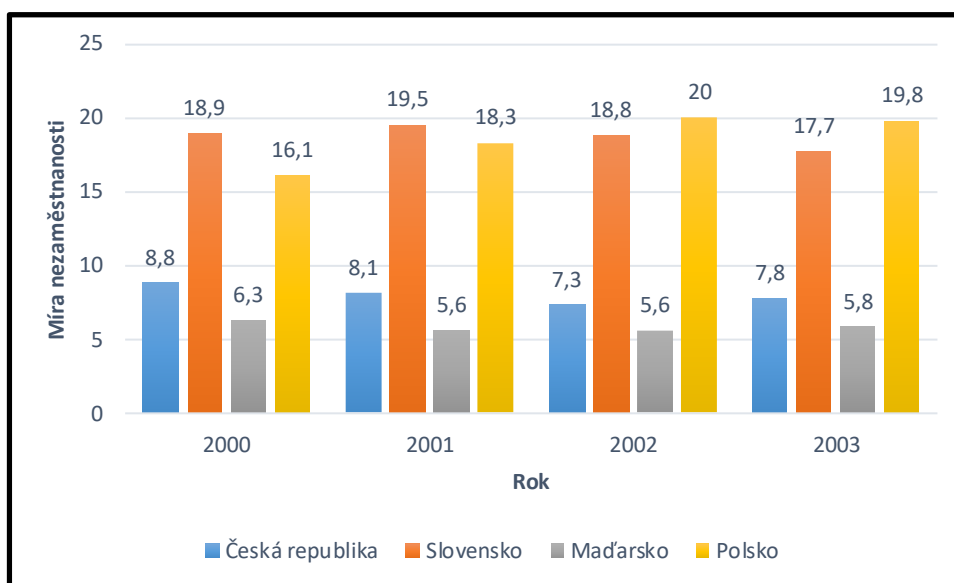
4.5.1 Komparace vývoje nezaměstnanosti zemí V4 před vstupem do EU

Vývoj nezaměstnanosti bude v této kapitole komparován do roku 2003 (rok před vstupem do EU).

V roce 1998 měly Česká republika (6,5 %) a Maďarsko (8,7 %) jako jediné země z V4 míru nezaměstnanosti pod hranicí 9 %. Nicméně Polsko se této hranici také blížilo (10,2 %). Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v té době na Slovensku (12,7 %). Následující rok vzrostla míra nezaměstnanosti v ČR (8,7 %), Slovensku (16,5 %) a Polsku (13,4 %). Klesla jen v Maďarsku (6,9 %). V období 2000–2003 (4 roky před vstupem do Evropské unie) byly u zemí V4 značné rozdíly v nezaměstnanosti. Na grafu č. 25 lze tuto skutečnost vidět. Ve zmíněném období nedocházelo k výraznému poklesu/nárůstu míry nezaměstnanosti ani u jedné země V4. Hodnoty tohoto ukazatele byly poměrně stabilní. Zatímco v ČR a Maďarsku dosahovala míra nezaměstnanosti rok před vstupem do EU (2003) relativně nízkých hodnot (ČR – cca 8 %, Maďarsko – cca 6 %), v Polsku a na Slovensku tomu bylo naopak (Polsko – cca 20 %, Slovensko – cca 18 %). Česká republika a Maďarsko ve srovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi neměly příliš velkou nezaměstnanost, dokázaly ji držet na relativně nízké úrovni (důvody viz kapitola 4.2).

Průměrná míra nezaměstnanosti za období 1996–2003 byla v zemích V4 následující: ČR (6,99 %), Maďarsko (7,24 %), Polsko (15,53 %) a Slovensko (17,35 %). Průměrný koeficient růstu/poklesu byl za zmíněné období menší než 1 pouze u Maďarska (0,93). Ostatní země V4 dosáhly hodnoty větší než 1: ČR (1,1), Polsko (1,1) a Slovensko (1,07). V případě ČR a Polska tak rostla míra nezaměstnanosti průměrně o 10 % ročně. Na Slovensku rostla průměrně o 7 % ročně a pouze v Maďarsku klesala průměrně o 7 % ročně (viz příloha č. 17).

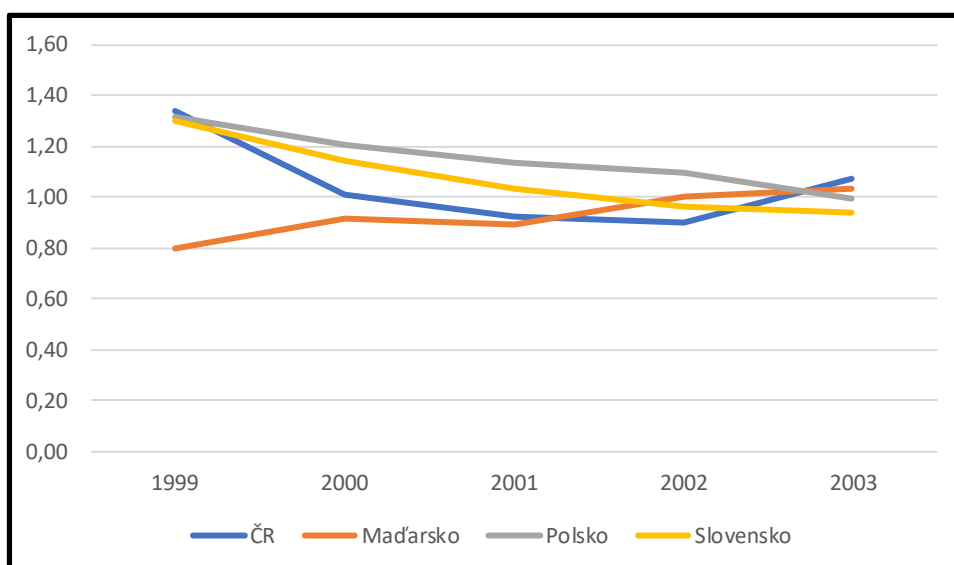
Graf 25 Míra nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-09; vlastní zpracování, 2019

Na grafu č. 26 lze vidět, jak se vyvíjely koeficienty růstu v zemích V4 během období před vstupem do EU. V případě Polska a Slovenska klesaly hodnoty ukazatele celé období. V ČR klesaly hodnoty ukazatele také celé období až na rok 2003 (1,07), kdy došlo k navýšení o 0,17. Maďarsko mělo opačný průběh, jelikož hodnoty koeficientu růstu rostly každý rok kromě roku 2001 (0,89), kdy došlo k mírnému poklesu. V příloze č. 19 lze najít podklad pro graf.

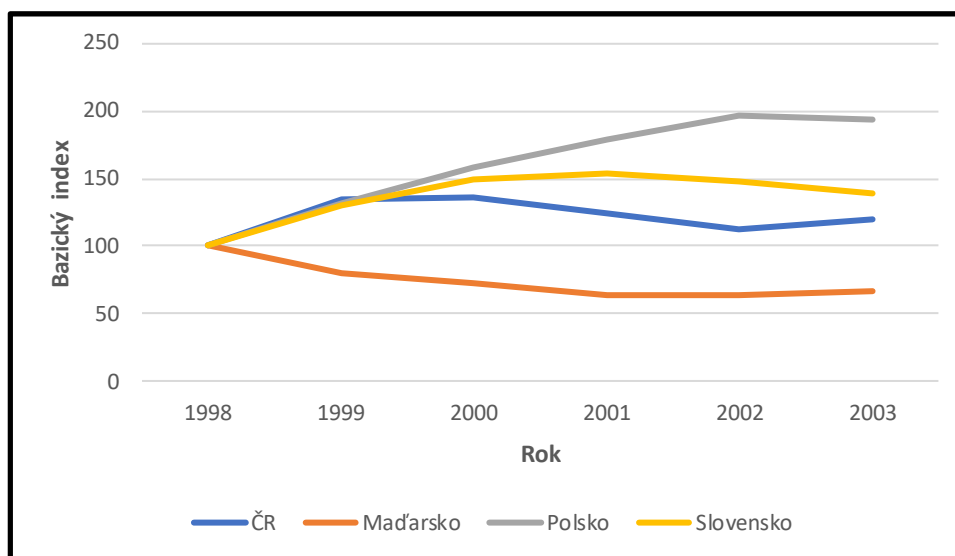
Graf 26 Koeficienty růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-12; vlastní zpracování, 2019

Na grafu č. 27 lze vidět bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v jednotlivých zemích. Rok 1998 byl zvolen jako bazická hodnota. V případě ČR, Polska ani Slovenska nenastala situace, kdy by se bazický index dostal pod úroveň původní hodnoty. V Maďarsku se pod původní úroveň dostal bazický index ve všech případech. Rok před vstupem do EU (2003) dosáhla ČR 120 %, Maďarsko 66,7 %, Polsko 194,1 % a Slovensko 139,4 % původní hodnoty. V Polsku nastal v roce 2003 největší nárůst míry nezaměstnanosti oproti základnímu období. Podklad pro graf je v příloze č. 20.

Graf 27 Bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-15; vlastní zpracování, 2019

Komparace dlouhodobé míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU

Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v období 1998–2003 byla průměrně nejnižší v Maďarsku (2,8 %), dále pak v ČR (3,52 %), Polsku (9,63 %) a na Slovensku (9,85 %). V ČR a Polsku rostla dlouhodobá míra nezaměstnanosti průměrně o 14 % ročně. Na Slovensku rostla průměrně o 12 % ročně a v Maďarsku klesala průměrně o 8 % ročně (viz příloha č. 18). Jak v případě celkové míry nezaměstnanosti, tak dlouhodobé dosahovalo Maďarsko v období před vstupem do EU nejlepších výsledků u ukazatele průměrné tempo růstu.

4.5.2 Komparace vývoje nezaměstnanosti zemí V4 po vstupu do EU

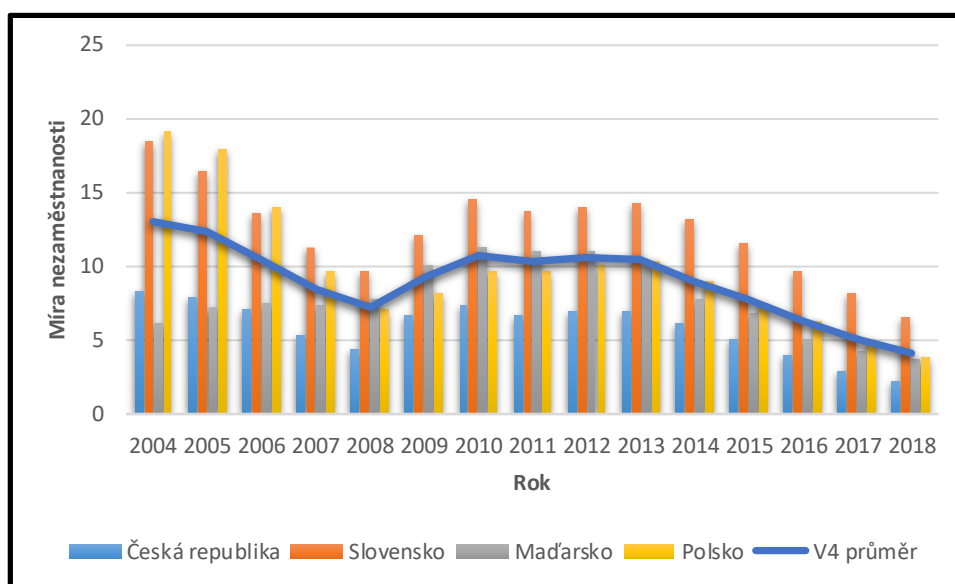
Vývoj nezaměstnanosti bude v této kapitole komparován v období 2004–2018.

Na grafu č. 28 je možné pozorovat, že vstup do EU pomohl v dlouhodobějším horizontu v oblasti nezaměstnanosti všem zemím V4. Rok po vstupu do EU (2005) klesla míra nezaměstnanosti ve všech zemích kromě Maďarska, kde naopak stoupla o 1,1 p. b. Zmíněný pokles nezaměstnanosti v zemích V4 (mimo mírný nárůst v Maďarsku) byl z důvodu zvýšení počtu pracovních příležitostí ze zahraničí a přílivu investic do těchto zemí. Od tohoto roku měla ČR ve srovnání s Maďarskem o dost větší počet zaměstnaných cizinců (cca o 90 tis.). Nezaměstnanost také klesala v důsledku vyvíjejícího se exportu. V ČR či Polsku pomohl zvyšujícímu se exportu flexibilní měnový kurz, kdy pomocí znehodnocení měnového kurzu domácí měny vůči zahraničním měnám dochází k vývozu vyššího objemu zboží. Podíl na snižování nezaměstnanosti měly také ostatní země EU, které se zeměmi V4 spolupracovaly a vytvářely jim tak lepší podmínky. Došlo ke stabilizaci ekonomické situace. Míra nezaměstnanosti klesala až do roku 2008 v ČR, Polsku a na Slovensku. V Maďarsku se pohybovala do období krize kolem 7,5 % a nesnižovala se. Existovalo více důvodů, proč po vstupu do EU v Maďarsku míra nezaměstnanosti také neklesala. Mohla za to některá politická rozhodnutí v zemi. V tu dobu stát schvaloval předčasný odchod do důchodu lidem, kteří dosahovali vyššího věku či osobám nedostatečně kvalifikovaným. Celosvětová krize z roku 2008 ovlivnila nezaměstnanost ve všech zemích V4, kdy v roce 2009 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti přibližně o 2 p. b. (v Polsku o 1 p. b.). Celosvětová krize se dotkla všech států, nicméně ČR měla v tomto období nejnižší nezaměstnanost (kolem 7 %) z V4 a držela ji na této úrovni. Na Slovensku byla naopak nejvyšší, kdy míra nezaměstnanosti vykazovala 14 %. Vyšší hodnoty byly patrné až do roku 2013. Od té doby klesala míra nezaměstnanosti v zemích V4 každý rok. V Maďarsku se začala snižovat již od roku 2010. V roce 2018 byly naměřeny nejnižší hodnoty za celé období ve všech zemích – v ČR (2,2 %), Polsku (3,9 %), Maďarsku (3,7 %) a na Slovensku (6,5 %). Maďarsko je zajímavé tím, že jako jediná země z V4 neměla nejvyšší nezaměstnanost v roce 2004, nýbrž v roce 2010 (11,2 %). V České republice byl v roce 2018 (cca 300 tis.) přebytek volných pracovních míst narozdíl od roku 2004 (51 tis.), kdy byla míra nezaměstnanosti v celé historii ČR třetí nejvyšší (8,3 %) a volných pracovních míst byl naopak nedostatek. V roce 2017 měla až třetina zemí patřících do EU zaměstnanost vyšší než 75 %. Mezi zmíněné země patřila i Česká republika či Švédsko. Tyto státy tak splnily vytyčený cíl v oblasti zaměstnanosti, který stanovila EU. Postavení českého trhu práce je tudíž na velmi dobré úrovni.

Ze zemí Visegrádské čtyřky se nejvyšší nezaměstnanost vyskytovala v Polsku v roce 2004 (19,1 % – viz graf č. 28). Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v České republice v roce 2018 (2,2 %). V ČR se míra nezaměstnanosti nikdy nedostala ke hranici 9 % a v Maďarsku nepřesáhla hranici 11,5 %. Na Slovensku a v Polsku míra nezaměstnanosti přesáhla hranici 16 % dva roky po sobě, přičemž se jedná o roky 2004 a 2005.

Graf 28 Míra nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (v %)

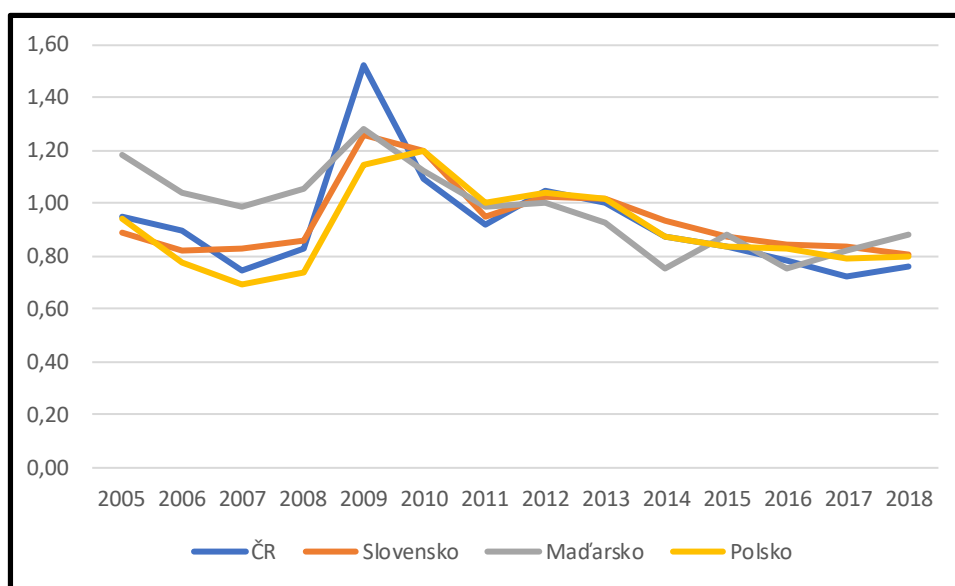
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-18; vlastní zpracování, 2019

Dle přílohy č. 21 lze říci, že největší problémy s nezaměstnaností v období 2004–2018 mělo Slovensko. Průměrně se tam vyskytovalo 12,4 % nezaměstnaných osob. Polsko následuje s 9,8 %. Maďarsko dopadlo o něco lépe (7,8 %) a nejnižší nezaměstnanost se vyskytovala v ČR (5,9 %). Průměrný koeficient růstu byl za zmíněné období menší než 1 ve všech zemích: ČR (0,91), Maďarsko (0,96), Polsko (0,89) a Slovensko (0,93). Za celé období tak v zemích V4 docházelo k poklesu míry nezaměstnanosti. V Maďarsku klesala míra nezaměstnanosti průměrně o 4 % ročně. Na Slovensku klesala průměrně o 7 % ročně. V ČR klesala průměrně o 9 % ročně a v Polsku klesala průměrně o 11 % ročně. Ukazatelem průměrné tempo růstu klesala míra nezaměstnanosti nejvýrazněji v Polsku.

Na grafu č. 29 je zobrazen vývoj koeficientů růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU. Vývoj míry nezaměstnanosti dle tohoto ukazatele byl na Slovensku a v Polsku velice podobný celé období. Česká republika vyčnívá od ostatních zemí rokem

2009, kdy koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,52 (nárůst míry nezaměstnanosti o 52 %). Zbylé roky byl v ČR vývoj ukazatele koeficientu růstu téměř totožný s Polskem a Slovenskem. Od roku 2017 (0,73) se hodnoty ukazatele v ČR dostaly pod úroveň ostatních zemí V4. V období 2005–2008 byly hodnoty ukazatele v Maďarsku na vyšší úrovni než v ostatních zemích a v období 2012–2014 tomu bylo naopak. V roce 2018 byl v Maďarsku koeficient růstu největší (0,88). Podklad pro graf lze najít v příloze č. 23.

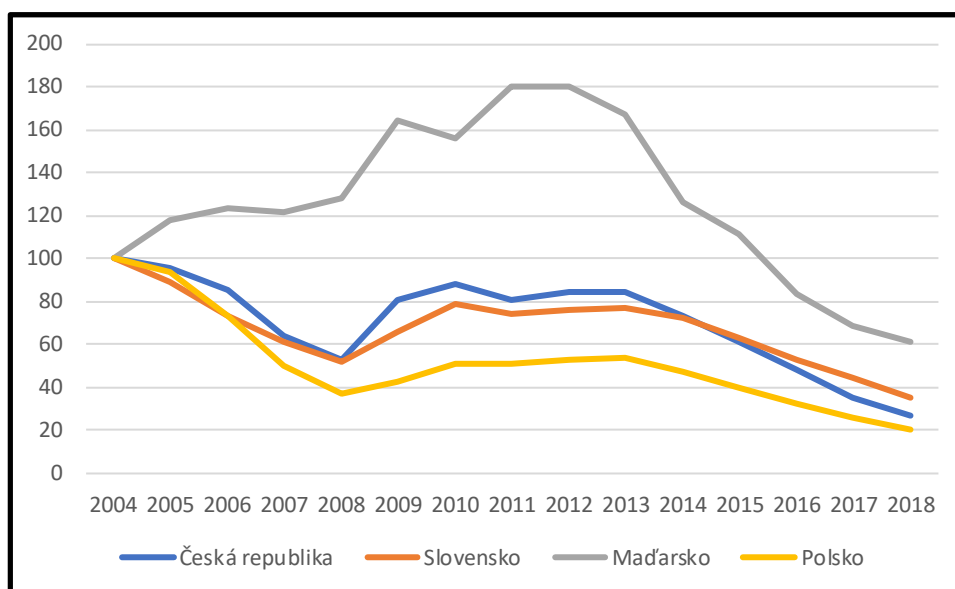
Graf 29 Koeficienty růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-20; vlastní zpracování, 2019

Na grafu č. 30 lze vidět bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v jednotlivých zemích V4 po vstupu do EU. Rok 2004 byl zvolen jako báze. Maďarsko se tímto ukazatelem zcela odlišuje od ČR, Polska, či Slovenska. V období 2005–2015 byla míra nezaměstnanosti v Maďarsku nad úrovní původní hodnoty (v letech 2011 a 2012 – 180,3 % původní hodnoty). V období 2016–2018 se míra nezaměstnanosti v Maďarsku dostala pod úroveň původní hodnoty a v roce 2018 se jednalo o 60,7 %. Nicméně stále byla úroveň vyšší v porovnání s ostatními zeměmi. Na pár výjimek (např. rok 2009 či 2018) byl vývoj míry nezaměstnanosti dle bazických indexů v ČR a na Slovensku téměř stejný. V období 2006–2018 dosahovalo Polsko dle bazických indexů nejnižší úroveň míry nezaměstnanosti. V roce 2018 se jednalo dokonce o 20,4 % původní hodnoty. Zjištěné výsledky viz příloha č. 24.

Graf 30 Bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU (v %)

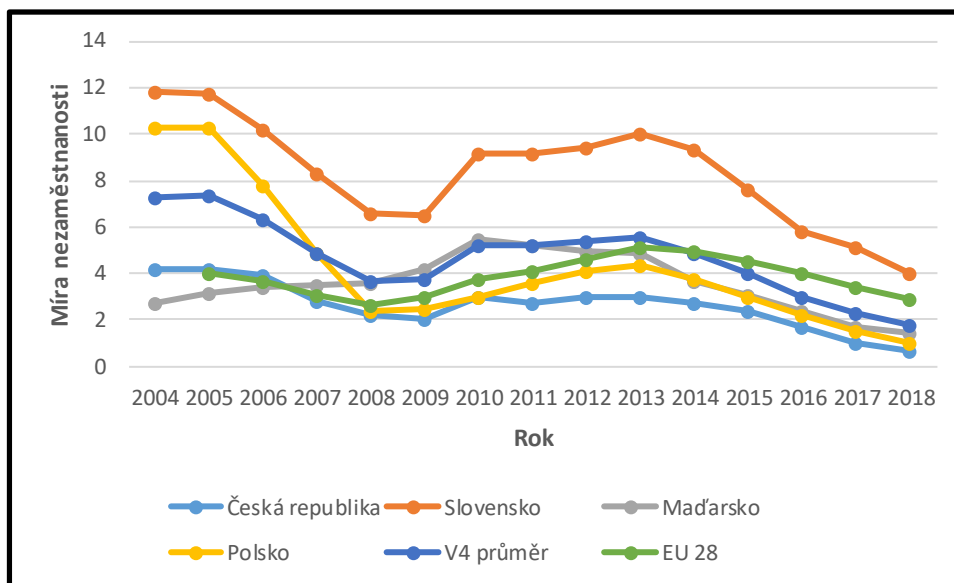
Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-24; vlastní zpracování, 2019

Komparace dlouhodobé nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

Při pohledu na grafy (kapitoly 4.3.1 – 4.3.4) znázorňující úroveň dlouhodobé míry nezaměstnanosti a celkové míry nezaměstnanosti lze říci, že mezi úrovněmi nezaměstnanosti existuje korelace. Z toho vyplývá, že pokud v zemích roste míra celkové nezaměstnanosti, tak roste také míra dlouhodobé nezaměstnanosti (stejný princip je se snižováním). Tuto teorii lze aplikovat na země Visegrádské čtyřky. Před vstupem a těsně po vstupu do EU patřilo Slovensko a Polsko mezi země, které měly delší časové období velmi vysokou míru celkové nezaměstnanosti (17+ %). V těchto zemích zároveň dosahovala míra dlouhodobé nezaměstnanosti nejvyšších hodnot. Naopak zbylé státy V4 čili Maďarsko a Česká republika patřily mezi země s nízkou mírou celkové nezaměstnanosti a dosahovaly nejnižších hodnot míry dlouhodobé nezaměstnanosti. Všechny hodnoty dlouhodobé míry nezaměstnanosti v období 2004–2018 byly na Slovensku vyšší v porovnání s ostatními státy V4. Nad 10% hranici se ukazatel dostal u Slovenska a Polska v letech 2004 a 2005. Na Slovensku byla navíc podobná situace v dalším roce (2006 – 10,2 %) a následně v roce 2013 (10 %). Na začátku období 2004–2018 byla situace na Slovensku a v Polsku téměř identická, dlouhodobá míra nezaměstnanosti dosahovala nejvyšších hodnot v rámci EU. Nicméně pak se cesty těchto zemí rozdělily. Na Slovensku potíže s dlouhodobou nezaměstnaností přetrvávaly i další

roky a nedařilo se ji snižovat. Ani jednou nebyla míra dlouhodobé nezaměstnanosti na Slovensku nižší než průměr EU. Naopak v Polsku během pár let v EU došlo k razantnímu poklesu dlouhodobé nezaměstnanosti (2004 – 10,3 % X 2007 – 4,9 %). Pokles souvisel mimo jiné se zvýšením počtu sezónních prací, které se týkají zejména zemědělství, lesnictví či stavebnictví. V České republice ukazatel nikdy nepřesáhl hranici 4,5 % a v Maďarsku 6 %. Na Slovensku ukazatel nikdy neklesl pod 4 %. Pod 1% hranici se dlouhodobá míra nezaměstnanosti dostala pouze v jediném případě, a to v ČR v roce 2018 (0,7 %). V roce 2004 byl ukazatel na nejvyšší úrovni hned pro tři země V4: pro ČR (4,2 %), Slovensko (11,8 %) a Polsko (10,3 %). Maďarsko se tímto liší. Tento stát zaznamenal nejvíce dlouhodobě nezaměstnaných (230 tis.) v roce 2010, přičemž se jednalo o 5,5 % dlouhodobé míry nezaměstnanosti. Rok 2018 se jeví jako optimistický pro všechny země V4 (viz graf č. 31). Ukazatel se dostal na své minimum v ČR (0,7 %), Maďarsku (1,4 %), Polsku (1 %) i na Slovensku (4 %). Všechny země V4 kromě Slovenska měly v tomto roce nižší míru dlouhodobé nezaměstnanosti ve srovnání s průměrem EU 28 (2,9 %). Na konci roku 2015 bylo 7 zemí OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), které dokázaly snížit dlouhodobou nezaměstnanost na úroveň před krizí. Jednou ze zmiňovaných zemí byla Česká republika (2,2 %). Ještě nižší úrovně dosáhlo Maďarsko (3,1 %) a Polsko (3 %).

Graf 31 Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v zemích V4 (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-27; vlastní zpracování, 2019

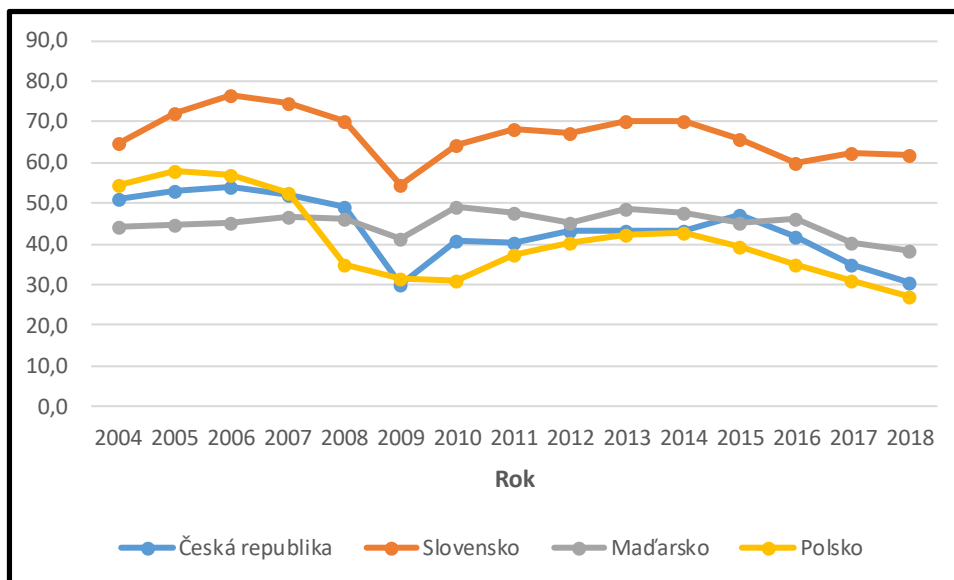
Průměrná dlouhodobá míra nezaměstnanosti byla nejnižší v ČR (2,63 %), Maďarsku (3,57 %), Polsku (4,32 %) a na Slovensku (8,31 %) byl s dlouhodobou nezaměstnaností největší problém. Nicméně průměrný koeficient růstu byl nižší než 1 ve všech zemích V4 (viz příloha č. 22), a tak se dlouhodobá míra nezaměstnanosti snižovala i na Slovensku. Dlouhodobá míra nezaměstnanosti klesala v Maďarsku průměrně o 5 % ročně. Na Slovensku klesala průměrně o 7 % ročně. V ČR klesala průměrně o 12 % ročně a v Polsku klesala průměrně o 15 % ročně.

Komparace podílu dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

Pokud dlouhodobá nezaměstnanost přetrvává delší časový úsek, je to známka toho, že je v zemi nastavené něco špatně. Může se jednat například o vysokou podporu v nezaměstnanosti. Z pohledu na graf č. 32 lze jednoznačně říci, že největší potíže na trhu práce mělo jednoznačně Slovensko. V roce 2006 se tam vyskytovalo alarmujících 76,8 % dlouhodobě nezaměstnaných ze všech lidí bez práce. I v některých letech (například 2016–2017), kdy u ostatních zemí V4 podíl dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti klesal, na Slovensku docházelo k nárůstu tohoto ukazatele (o 2,6 p. b.). 60% hranici ukazatele převyšovalo pouze Slovensko a nižší hodnota v této zemi byla zaznamenána pouze v roce 2009 (54,5 %) a 2016 (59,9 %). V Maďarsku je vidět určitá stabilita. Hodnoty podílu nepřesáhly ani jeden rok 50 % a k situaci, kdy podíl klesl pod 40 %, došlo pouze jednou (2018 – 38,4 %). V Polsku docházelo k velkým výkyvům ukazatele. Například v roce 2008 byl v této zemi zaznamenán pokles ukazatele o 17,8 p. b. Polsko mělo nejnižší hodnotu ukazatele za celé sledované období – 26,9 % (2018). V ČR docházelo často k fluktuaci u ukazatele. Zejména se jedná o roky 2009 (pokles o 19 p. b.) a 2010 (nárůst o 10,8 p.b.), kdy došlo k masovému propouštění (z krátkodobě nezaměstnaných se stali později dlouhodobě nezaměstnaní). V období 2016–2018 docházelo k poklesu podílu dlouhodobě nezaměstnaných v ČR, dále pak také v Maďarsku a Polsku. Nejnižší podíl byl průměrně v Polsku (41 %), dále v České republice (43,7 %), Maďarsku (45,1 %) a bezkonkurenčně nejvyšší pak na Slovensku (66,9 %). Pro srovnání lze uvést některé další státy EU (srovnání v posledních letech období). Nejhorší situace panovala v Řecku, kde se vyskytovalo více jak 70 % dlouhodobě nezaměstnaných z celkového počtu nezaměstnaných. Naopak severské země jako je Švédsko, Finsko či

Dánsko se umí s dlouhodobou nezaměstnaností nejlépe vypořádat. Podíl je v těchto zemích zhruba u 20 %.

Graf 32 Podíl dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti v zemích V4 (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-29; vlastní zpracování, 2019

4.5.3 Komparace struktury nezaměstnanosti zemí V4 po vstupu do EU

Struktura nezaměstnanosti bude v této kapitole komparována v období 2004–2018.

Komparace nezaměstnanosti zemí V4 dle pohlaví (období 2004–2018)

Ve všech zemích V4 bylo téměř celé období více nezaměstnaných žen. Výjimkou je časové období 2009–2013 v Maďarsku, kdy bylo více nezaměstnaných mužů. Muži jsou častokrát na trhu práce upřednostňováni před ženami hned z několika důvodů. Zaměstnavatelé předpokládají, že mladé ženy odejdou v blízké budoucnosti na mateřskou či rodičovskou dovolenou, což by znamenalo, že budou muset za ně znovu hledat náhradu, což činí nemalé náklady. Pokud ženy již své potomky mají, vyhledávají většinou pevnou pracovní dobu. Muži jsou tudíž časově flexibilnější. Nicméně v současné době přibývá případů, kdy rodičovské dovolené využije muž místo ženy. Tato skutečnost může pomoci mírnit diskriminaci ženského pohlaví. Také v důchodovém věku mají ženy obtížnější pozici, jelikož odchází dříve do důchodu, a to v závislosti na počtu jejich dětí, stávají se tak ve vyšším věku pro zaměstnavatele nezajímavými.

V ČR jako u jediného státu V4 nepřesáhla míra nezaměstnanosti ani u jednoho pohlaví hranici 10 %. Ani jeden rok navíc nebyla vyšší než průměr EU28, což se ostatním zemím nepovedlo. ČR je v tomto ohledu poměrně stabilní. Nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti byla v Polsku u ženského pohlaví v roce 2004 (20,1 %). Naopak nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2018 v České republice, kdy bylo nezaměstnaných 1,8 % mužů. Od roku 2013 docházelo ve všech zemích V4 ke snižování míry nezaměstnanosti u obou pohlaví. Průměrně bylo nejvíce nezaměstnaných mužů (11,8 %) i žen (13,2 %) na Slovensku.

Míra nezaměstnanosti mužů v období 2004–2018 klesala dle ukazatele průměrného tempa růstu nejvíce v Polsku (průměrně o 10 % ročně). Míra nezaměstnanosti žen ve zmíněném období klesala dle tohoto ukazatele také nejvíce v Polsku (průměrně o 11 % ročně). Největší nárůst v míře nezaměstnanosti mužů (o 68,6 %) a žen (o 37,5 %) byl zaznamenán v ČR v roce 2009.

Komparace nezaměstnanosti zemí V4 dle vzdělání (období 2004–2018)

Průměrná míra nezaměstnanosti se u lidí se základním vzděláním pohybovala v případě ČR, Maďarska a Polska kolem 20 %. Slovensko se u těchto osob ve srovnání s ostatními zeměmi V4 zcela odlišovalo, jelikož nezaměstnaných byl dvojnásobek (41,5 %). Je zjevné, že má Slovensko obtíže zaměstnávat lidi pouze se základním vzděláním a trh práce v tomto ohledu nefunguje optimálně. V roce 2005 dosahovala na Slovensku míra nezaměstnanosti hodnoty 53,3 %, což znamená, že každá druhá osoba se ZŠ neměla práci. V ČR byly hodnoty míry nezaměstnanosti u osob se ZŠ každý rok vyšší než průměr EU28 až na rok 2018 (ČR – 10,7 %, EU28 – 13,2 %).

Ve všech státech V4 byla průměrná míra nezaměstnanosti vyšší u osob se ZŠ ve srovnání se skupinou osob se SŠ a na Slovensku byl rozdíl nejvyšší, a to téměř 30 p. b. V ČR nepřesáhla míra nezaměstnanosti u středoškolsky vzdělaných osob ani jeden rok 10% hranici, což se jinému státu V4 nepovedlo. 20% hranici přesáhla pouze jediná hodnota, a to v roce 2004 v Polsku (20,4 %). Ve všech zemích V4 došlo při srovnání roku 2004 a 2018 k poklesu míry nezaměstnanosti, přičemž v Polsku klesla míra nejvýraznějším způsobem (o 16 p. b.). V ČR byla míra nezaměstnanosti u osob se SŠ každý rok nejnižší (kromě roku

2004 a 2005, kdy byla lepší situace pouze v Maďarsku). V období 2008–2018 byla naopak nejvyšší míra nezaměstnanosti u osob se SŠ na Slovensku.

Dle grafů se vzděláním (č. 18, 20, 22, 24) je zřejmé, že pokud osoba dosáhne vysokoškolského vzdělání, má nejvyšší šanci uplatnit se na trhu práce. U vysokoškolsky vzdělaných jedinců nepřesáhla míra nezaměstnanosti 10% hranici u zemí V4 ani jeden rok, což je nejlepší výsledek ze všech 3 skupin. Nejstabilnější vývoj v tomto ohledu zaznamenala ČR. Za období 2004–2018 tam nedocházelo k výraznějším výkyvům. Průměrná míra nezaměstnanosti byla opět nejvyšší na Slovensku (5,1 %), následovalo Polsko (4,7 %) a Maďarsko (3 %). Naopak nejnižší byla stejně jako u osob se SŠ v České republice (2,3 %).

Dle ukazatele průměrného tempa růstu/poklesu nejvíce klesala míra nezaměstnanosti v období 2004–2018 u všech 3 skupin (ZŠ, SŠ, VŠ) v Polsku. U osob se ZŠ klesala průměrně o 7 % ročně, u osob se SŠ klesala průměrně o 10 % ročně a u osob s VŠ klesala průměrně o 9 % ročně.

Komparace nezaměstnanosti zemí V4 dle věku (období 2004–2018)

Do nejrizikovějších skupin by měli patřit zejména mladí absolventi (nezáleží na tom, zda po základní, střední či vysoké škole) a osoby ve vyšším věku (především lidé, kteří mají před důchodem). Průměrná míra nezaměstnanosti byla nejvyšší u věkové skupiny 15–24 let ve všech zemích V4 a z nich pouze Česká republika (14,82 %) a Maďarsko (14,8 %) měly tento ukazatel nižší v porovnání s průměrem EU28 (19,32 %). Po nejmladší věkové skupině měla nejvíce nezaměstnaných skupina osob ve věku 25–29 let v ČR (8,2 %), Polsku (14,95 %) a Slovensku (16,55 %). V případě Maďarska se jednalo o věkovou skupinu 35–39 let (6,8 %). Obecně se předpokládá, že osoby v předdůchodovém věku mohou mít potíže najít si zaměstnání, jelikož nejsou pro zaměstnavatele perspektivní. Nicméně ve všech zemích V4 byla průměrná míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 55 a více let nejnižší – ČR (4,3 %), Maďarsko (3,25 %), Polsko (7,85 %) a Slovensko (9,6 %). Nejvíce zaměstnaných bylo dle průměru EU28 ve věkové skupině 45–49 let (93,75 %). Průměrná míra nezaměstnanosti byla u věkových skupin 30–34 let a 35–39 let a zároveň u skupin 40–44 let a 50–54 let téměř totožná ve všech zemích V4 (v období 2004–2018).

Například u Maďarska byly hodnoty následující: 30–34 let (6,7 %) a 35–39 let (6,8 %), 40–44 let (4,35 %) a 50–54 let (4,05 %).

Dle ukazatele průměrného tempa růstu nejvíce klesala míra nezaměstnanosti v období 2004–2018 u všech věkových skupin v Polsku: 15–24 let (průměrně o 8 % ročně), 25–29 let (průměrně o 10 % ročně), 30–34 let (průměrně o 10 % ročně), 35–39 let (průměrně o 11 % ročně), 40–44 let (průměrně o 12 % ročně), 45–49 let (průměrně o 11 % ročně), 50–54 let (průměrně o 11 % ročně), 55 a více let (průměrně o 9 % ročně).

4.6 Předpověď míry nezaměstnanosti v zemích V4 v období 2019–2021

Pro státy Visegrádské čtyřky (Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko) byla určena predikce a prognóza míry nezaměstnanosti v letech 2019–2021.

Predikce míry nezaměstnanosti v zemích V4 byla zjištěna pomocí regresní a korelační analýzy.

Prognózy míry nezaměstnanosti v zemích V4 bylo dosaženo pomocí funkce Forecast v programu Microsoft Excel. Tato funkce dokáže předpovědět budoucí hodnoty podle minulých hodnot míry nezaměstnanosti. Hodnoty obecné míry nezaměstnanosti v období 2004–2018 byly použity jako podklad pro predikci a prognózu míry nezaměstnanosti v období 2019–2021. Předpovězenou hodnotou je hodnota y pro danou hodnotu x . Nová hodnota je předpovězena pomocí lineární regrese.

Vztah pro funkci v Excelu Forecast je $a + bx$, kde:

$$a = \bar{y} - b\bar{x}$$
$$b = \frac{\sum(x - \bar{x}) \cdot (y - \bar{y})}{\sum(x - \bar{x})^2}$$

... přičemž x a y jsou střední hodnoty výběru.

(Support.office.com, cit. online 2020-02-23)

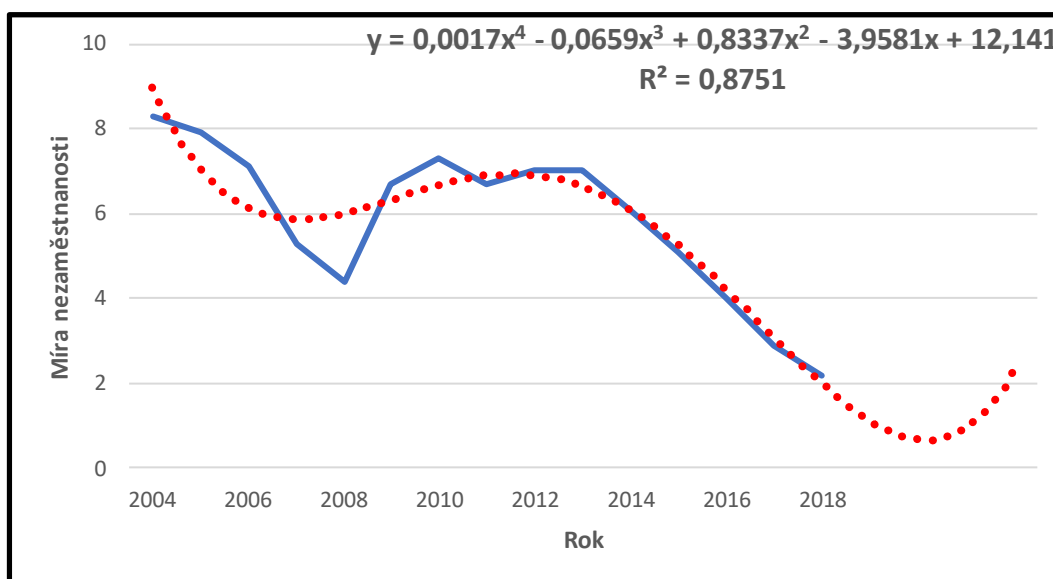
4.6.1 Predikce míry nezaměstnanosti v zemích V4

V této kapitole dojde k predikci míry nezaměstnanosti pomocí regresní a korelační analýzy, přičemž se jedná o období 2019–2021.

Predikce míry nezaměstnanosti v ČR

U České republiky byla nejvhodnější polynomická spojnice trendu (červeně tečkovaná křivka na grafu č. 33). Možné spojnice trendu byly lineární, exponenciální, logaritmická, mocninná a polynomická. Zmíněná polynomická spojnice vystihovala trend míry nezaměstnanosti v ČR nejlépe a zároveň takzvaný koeficient determinace (R^2), který značí míru kvality regresního modelu, dosáhl nejvyšší hodnoty (0,8751) ze všech spojnic trendu. Čím více se koeficient determinace blíží 1, tím kvalitnější je predikce hodnot.

Graf 33 Možný vývoj míry nezaměstnanosti v ČR (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-22; vlastní zpracování, 2020

V tabulce č. 17 lze vidět, jak dopadla predikce míry nezaměstnanosti v ČR pro roky 2019 (3,7 %), 2020 (4 %) a 2021 (5,1 %). Nejedná se o příliš optimistické hodnoty, jelikož v roce 2019 by podle této predikce došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti o 1,5 p. b. a také další roky by počet nezaměstnaných rostl. Zjištěné hodnoty jsou možné i proto, že v ČR existuje již jen velice nízký prostor pro další zmenšování míry nezaměstnanosti. Pokud by došlo i k dalšímu snižování míry nezaměstnanosti v ČR, jednalo by se spíše pouze o desetiny p. b. Světové ekonomiky jsou v současné době relativně stabilní, nicméně se

hovoří a spekuluje o tom, že by v nejbližších letech (cca 2020–2022) mohla propuknout světová finanční krize. Ta by nezaměstnanost ovlivnila a navýšila ji. Nicméně je otázkou, o jak velké navýšení nezaměstnanosti by šlo. Z tohoto důvodu nejsou predikované hodnoty zcela zcestné (kromě roku 2019 – ze zpětného hledání byla podle Eurostatu míra nezaměstnanosti v ČR v tuto dobu 2 %) a postupné navyšování nezaměstnanosti v ČR je pravděpodobnější než další snižování. Podklad pro predikci lze najít v příloze č. 25.

Tabulka 17 Predikce míry nezaměstnanosti v ČR (v %)

Rok	2004	2008	2012	2016	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	8,3	4,4	7	4	2,2	3,7	4	5,1

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-23; vlastní zpracování, 2020

Ministerstvo financí České republiky (MFČR) provádí predikce a prognózy každoročně. Predikci tohoto orgánu lze vidět v tabulce č. 18. V roce 2019 byla v ČR míra nezaměstnanosti dle Eurostatu opravdu 2 %, což byla predikce MFČR. Dle další predikce tohoto orgánu by mělo docházet k mírnému navyšování míry nezaměstnanosti, a to o 0,2 p. b. v roce 2020 (2,2 %) i v roce 2021 (2,4 %). MFČR možný nárůst míry nezaměstnanosti zdůvodňuje „přehřátím“ trhu práce. Trh práce naráží na své limity. Dále také uvádí, že mezinárodně srovnatelná míra nezaměstnanosti dosáhla v roce 2019 (2 %) nejnižší možné úrovně. Počet volných pracovních míst je v současnosti přibližně 350 tisíc (leden 2020), což je dvojnásobek minulého maxima (rok 2008). (mfcz.cz, cit. online 2020-01-24)

Tabulka 18 Predikce míry nezaměstnanosti v ČR dle MFČR (v %)

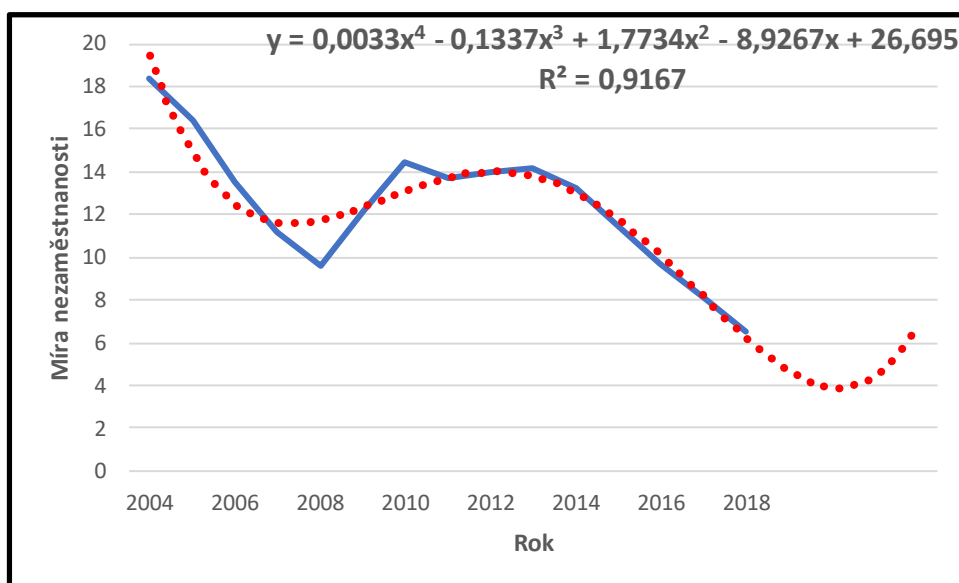
Rok	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	2	2,2	2,4

Zdroj: mfcz.cz, cit. online 2020-01-24; vlastní zpracování, 2020

Predikce míry nezaměstnanosti na Slovensku

Nejvhodnější byla opět polynomická spojnice trendu, což je červeně tečkovaná křivka na grafu č. 34. Tato spojnice trendu nejpříznivěji vystihla vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku a zároveň koeficient determinace nabyl nejvyšší hodnoty (0,9167), což by mělo značit vysokou kvalitu predikovaných hodnot.

Graf 34 Možný vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-25; vlastní zpracování, 2020

Podle vytvořeného regresního modelu by měla i v roce 2019 stejně jako v předchozím roce dosahovat míra nezaměstnanosti na Slovensku hodnoty 6,5 % (viz tabulka č. 19). V roce 2020 by mělo dojít ke snížení míry nezaměstnanosti o 0,3 p. b. a v roce 2021 by se měla zvýšit o 1,1 p. b. oproti předchozímu roku. Podklad pro predikci lze najít v příloze č. 26.

Tabulka 19 Predikce míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %)

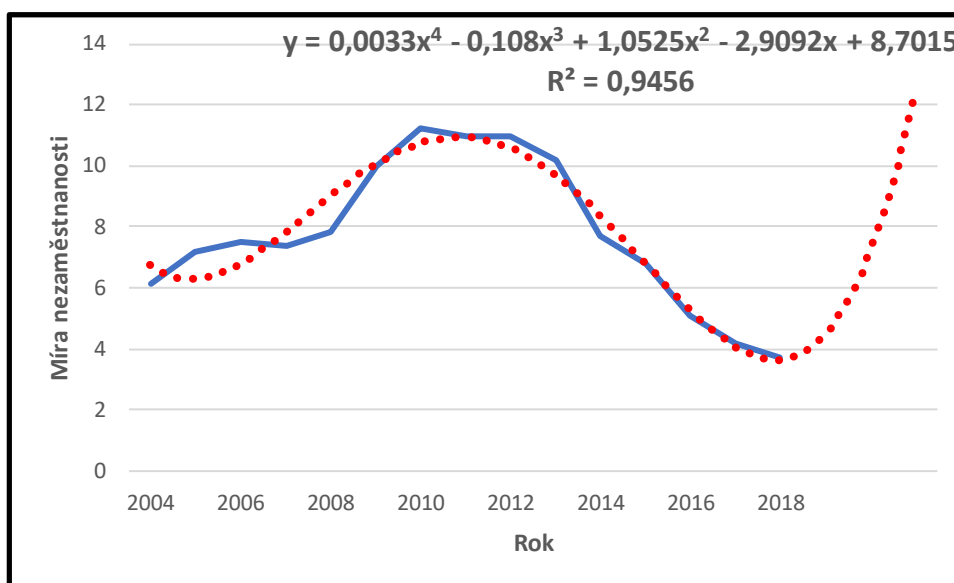
Rok	2004	2008	2012	2016	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	18,4	9,6	14	9,7	6,5	6,5	6,2	7,3

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-26; vlastní zpracování, 2020

Predikce míry nezaměstnanosti v Maďarsku

I v případě Maďarska byla vybrána polynomická spojnice trendu, kterou lze najít na grafu č. 35 v podobě červeně tečkované křivky. Vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku a vývoj spojnice trendu je velice obdobný, proto byla upřednostněna polynomická spojnice trendu. Koeficient determinace dosáhl velmi vysoké úrovně (0,9456) a blíží se tak hodnotě rovné 1, která je nejideálnější.

Graf 35 Možný vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-27; vlastní zpracování, 2020

Pomocí vytvořeného regresního modelu došlo k predikci míry nezaměstnanosti pro období 2019–2021. Pokud by byla predikce správná, v Maďarsku by nastal nepříznivý vývoj v nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti by rostla každý rok (viz tabulka č. 20). Při srovnání roku 2018 a 2021 by se jednalo o rozdíl 10,2 p. b. Tento markantní rozdíl by mohl být z důvodu hospodářské krize. Nicméně je takto markantní nárůst míry nezaměstnanosti v Maďarsku spíše nepravděpodobný. Podklad pro predikci lze najít v příloze č. 27.

Tabulka 20 Predikce míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %)

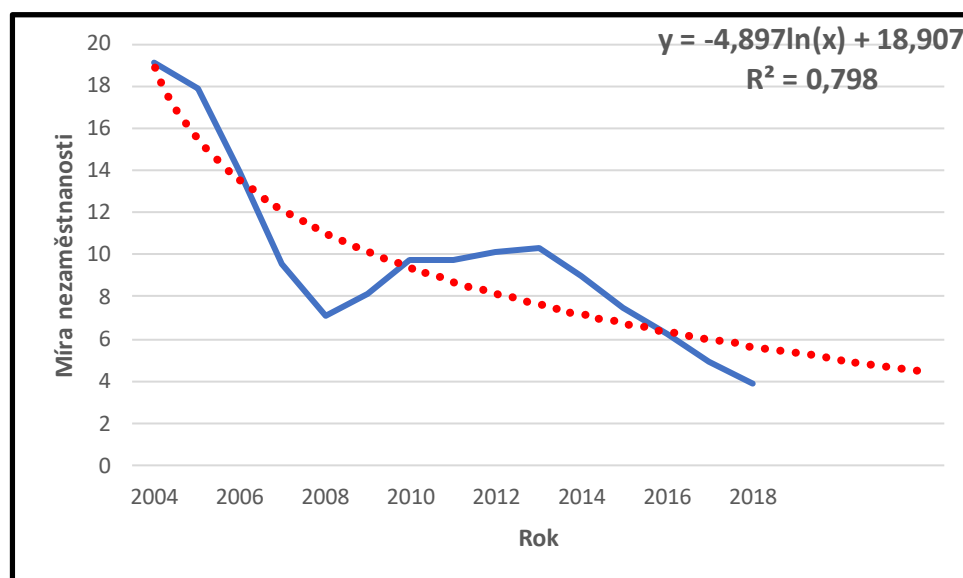
Rok	2004	2008	2012	2016	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	6,1	7,8	11	5,1	3,7	5,5	8,4	13,9

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-28; vlastní zpracování, 2020

Predikce míry nezaměstnanosti v Polsku

Pro Polsko byla vybrána logaritmická spojnice trendu, kterou lze najít na grafu č. 36 v podobě červeně tečkované křivky. Pomocí této spojnice byl vystižen přibližný vývojový trend míry nezaměstnanosti v Polsku. Z možných spojnic trendu dosáhl koeficient determinace nejvyšší hodnoty (0,798) u zmíněné logaritmické spojnice trendu. Nicméně koeficient determinace nenabyl příliš vysoké hodnoty, a proto kvalita predikovaných hodnot nebude vysoká.

Graf 36 Možný vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-29; vlastní zpracování, 2020

Na základě regresního modelu bylo možné predikovat míru nezaměstnanosti v Polsku pro období 2019–2021. V tabulce č. 21 lze najít zmíněné predikované hodnoty. V roce 2019 by mělo dojít v Polsku k nárůstu míry nezaměstnanosti o 1,4 p. b. Další roky by měla míra nezaměstnanosti klesat. Nicméně ve všech předpovídaných letech by měla míra nezaměstnanosti mít přibližně stejnou úroveň (5,3 %; 5 %; 4,8 %). Podklad pro predikci lze najít v příloze č. 28.

Tabulka 21 Predikce míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)

Rok	2004	2008	2012	2016	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	19,1	7,1	10,1	6,2	3,9	5,3	5	4,8

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-30; vlastní zpracování, 2020

4.6.2 Prognóza míry nezaměstnanosti v zemích V4

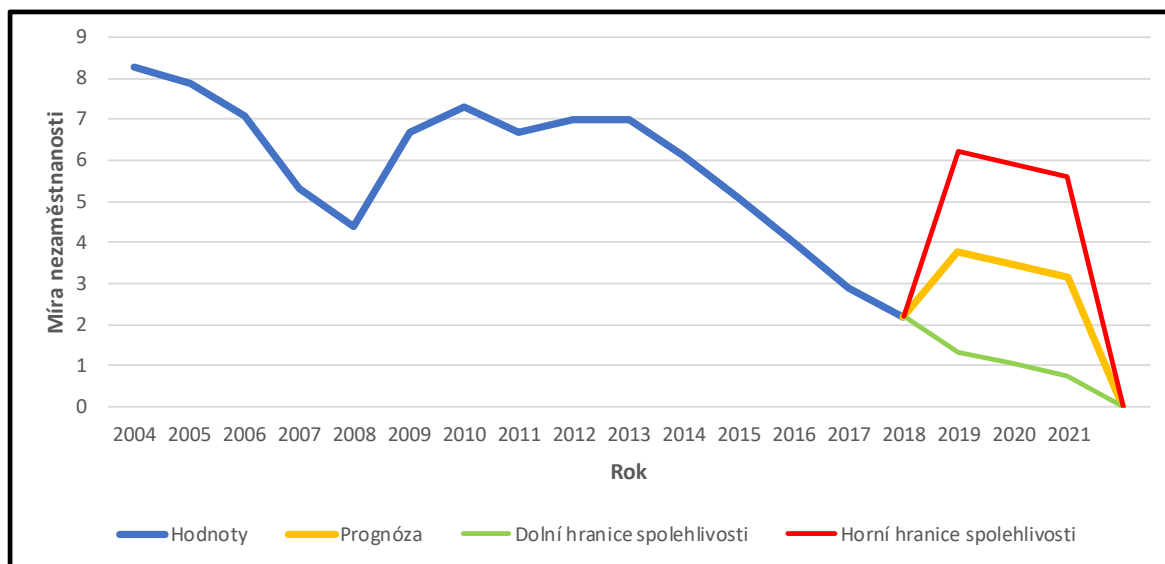
V této kapitole dojde k prognóze míry nezaměstnanosti pomocí funkce Forecast v Microsoft Excel, přičemž předpověď se týká období 2019–2021. Pravděpodobný scénář (prognóza – bodový odhad) je střední hodnotou dolní a horní hranice spolehlivosti. Interval spolehlivosti 95 %, který byl využit v následujících grafech, je dolní a horní hranice intervalu spolehlivosti střední hodnoty. Například u následujícího grafu (č. 37) a roku 2019 lze intervalový odhad interpretovat následovně: intervalový odhad střední hodnoty je s pravděpodobností 95 % v rozmezí <1,3;6,2>. Každý z následujících grafů obsahuje 3

scénáře: optimistický scénář (dolní hranice spolehlivosti), pravděpodobný scénář (prognóza – střední hodnota dolní a horní hranice spolehlivosti) a pesimistický scénář (horní hranice spolehlivosti).

Prognóza míry nezaměstnanosti v ČR

Na grafu č. 37 lze vidět možný vývoj míry nezaměstnanosti v ČR. Červená křivka na grafu značí, jak by se vyvíjela míra nezaměstnanosti, kdyby v ČR nastaly špatné podmínky – např. finanční krize, při níž by docházelo k nárůstu počtu nezaměstnaných osob. Oranžová křivka značí nejpravděpodobnější scénář, který by měl nastat. Míra nezaměstnanosti v ČR je na velmi nízké úrovni řadu let a v tuto chvíli (rok 2018) je dle řady odborníků již téměř na svém úplném dnu (kolem 2 %). Pokles míry nezaměstnanosti je možný maximálně o pár desetín p. b. Nárůst míry nezaměstnanosti je tedy více než reálný. Zelená křivka na grafu značí optimistický scénář, podle kterého by míra nezaměstnanosti i nadále klesala a v roce 2021 by se téměř blížila nule. Jak již bylo zmíněno, tato varianta je velice nepravděpodobná. V příloze č. 29 lze najít výstup funkce Forecast.

Graf 37 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v ČR (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-01; vlastní zpracování, 2020

V tabulce č. 22 lze vidět, jakých hodnot by míra nezaměstnanosti v ČR měla v období 2019–2021 nabývat. V optimistické variantě by všechny hodnoty byly nižší než 1,5 %, což by byla nejnižší míra nezaměstnanosti od vzniku ČR. V nejpravděpodobnější variantě

by došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti více než o 1 p. b (oproti roku 2018). V pesimistické variantě by míra nezaměstnanosti byla na úrovni 6 %, což je srovnatelné s mírou nezaměstnanosti v ČR v roce 2014 (6,1 %).

Tabulka 22 Prognózané hodnoty míry nezaměstnanosti v ČR (v %)

SCÉNÁŘE	Rok		
	2019	2020	2021
PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	6,2	5,9	5,6
PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	3,8	3,5	3,2
OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	1,3	1	0,7

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-02; vlastní zpracování, 2020

Ministerstvo financí České republiky (MFČR) každoročně (i měsíčně) provádí jak predikce, tak prognózy. Jakých prognózaných hodnot tento orgán dosáhl, lze vidět v tabulce č. 23. Všechny scénáře se od sebe příliš neliší. V případě optimistického scénáře by hodnota míry nezaměstnanosti byla cca 2 %. Dle pravděpodobného scénáře by míra nezaměstnanosti byla přibližně stejná jako v roce 2018 (2,2 %). K výraznějšímu navýšení by došlo až v roce 2021 (2,7 %). Ani pesimistický scénář by nebyl tak negativní, jelikož by se míra nezaměstnanosti navýšila přibližně jen o jeden procentní bod. Předpovídané hodnoty míry nezaměstnanosti Ministerstvem financí nenaznačují, že by v nejbližší době měla propuknout finanční krize či že by v ČR nastaly situace, které by nezaměstnanost výrazným způsobem navýšily. Tato instituce je toho názoru, že prostor pro další pokles míry nezaměstnanosti je již vyčerpáný. Z tohoto důvodu by míra nezaměstnanosti neměla již klesat a měla by se v letech 2019–2020 držet na zhruba stejné úrovni jako v roce 2018 (2,2 %). V roce 2021 by došlo k navýšení míry nezaměstnanosti o 0,4 p. b. oproti roku 2020. MFČR také předvídá zvýšení zaměstnanosti v roce 2019 o 0,3 p. b. Nicméně vlivem nízké nezaměstnanosti a demografických faktorů by měla pak v roce 2020 stagnovat. (mfcz.cz, cit. online 2020-02-03)

Tabulka 23 Prognózané hodnoty míry nezaměstnanosti v ČR dle MFČR (v %)

SCÉNÁŘE	Rok		
	2019	2020	2021
PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	3,1	3,2	3,4
PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	2,3	2,3	2,7
OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	2	1,9	2

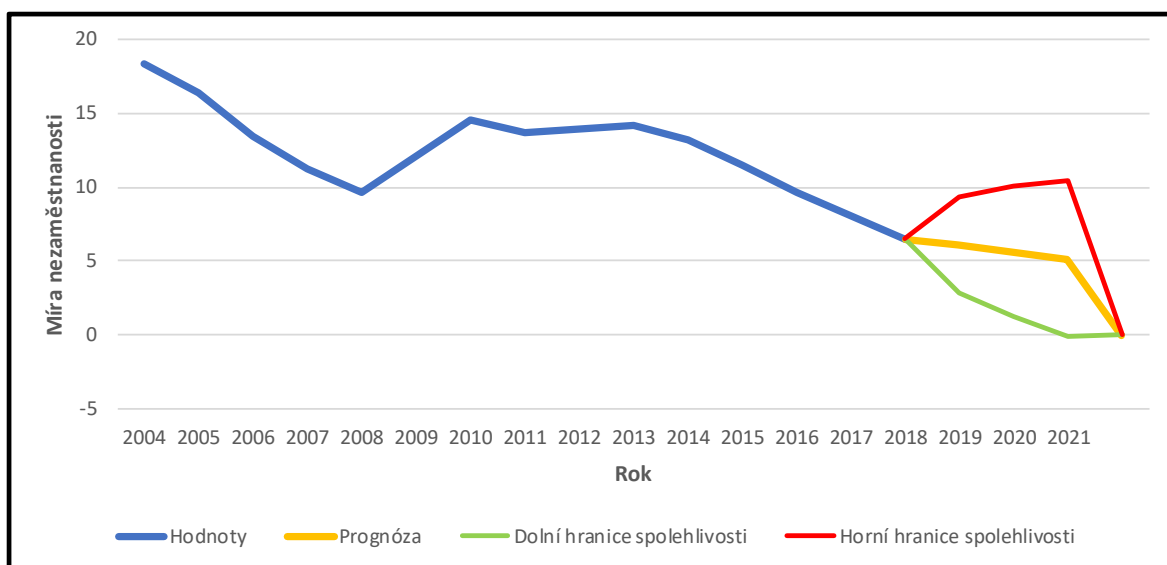
Zdroj: mfcz.cz, cit. online 2020-02-03; vlastní zpracování, 2020

Prognóza míry nezaměstnanosti na Slovensku

Na grafu č. 38 je vyobrazen možný vývoj míry nezaměstnanosti na Slovensku. Graf obsahuje 3 možné scénáře. Pro zjištění prognózy byla použita data obecné míry nezaměstnanosti na Slovensku z období 2004–2018. V příloze č. 30 lze najít celý výstup funkce Forecast.

Graf 38 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-04; vlastní zpracování, 2020

Dle prognózy (pravděpodobný scénář) by míra nezaměstnanosti měla na Slovensku klesat i nadále. V roce 2019 by tak měla 6,1 %, což je o 0,4 p. b. méně než předchozí rok (6,5 %). V roce 2020 by klesla o 0,5 p. b. a další rok by byl pokles stejný (viz tabulka č. 24). Hodnota 5,1 % míry nezaměstnanosti na Slovensku by tak byla nejnižší v dějinách Slovenské republiky. V případě negativního scénáře by všechny prognózované roky byla míra nezaměstnanosti přibližně na úrovni 10 %. Při pohledu na „ideální“ scénář lze vyzorovat, že by se míra nezaměstnanosti na Slovensku v roce 2019 blížila míře nezaměstnanosti v ČR. Tato situace s největší pravděpodobností nenastane a lze uvést jeden z důvodů, proč je to téměř nemožné. Slovensko má oproti ČR daleko větší problémy s nezaměstnaností u lidí se základním vzděláním (2018 – SR: 30 % X ČR: 10 %), přičemž je prakticky nemožné během jednoho roku změnit systém tak, aby došlo v této skupině nezaměstnaných k tak výraznému poklesu počtu nezaměstnaných osob. Úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti je v ČR a na Slovensku také zcela odlišná. V roce 2021

by měla být míra nezaměstnanosti dle „ideálního scénáře“ menší než nula, což je u nezaměstnanosti nesmysl. Aby tato hodnota nebyla zcela zcestná, lze si ji představit jako hodnotu blížící se nule, což není reálné.

Tabulka 24 Prognózané hodnoty míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %)

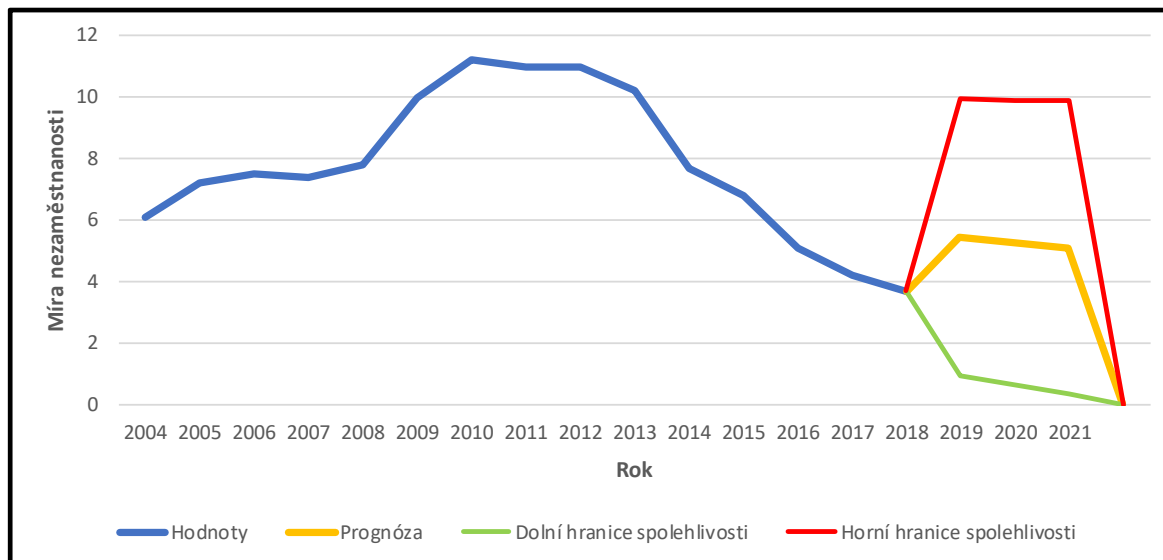
SCÉNÁŘE	Rok		
	2019	2020	2021
PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	9,4	10	10,4
PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	6,1	5,6	5,1
OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	2,9	1,3	< 0

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-05; vlastní zpracování, 2020

Prognóza míry nezaměstnanosti v Maďarsku

Na grafu č. 39 lze najít možný vývoj míry nezaměstnanosti v Maďarsku, přičemž byly vytvořeny 3 typy scénáře: pesimistický (horní hranice spolehlivosti), pravděpodobný (prognóza) a optimistický (dolní hranice spolehlivosti). Aby prognózu bylo možné vytvořit, byla použita existující data obecné míry nezaměstnanosti (z období 2004–2018). V příloze č. 31 lze najít celý výstup funkce Forecast.

Graf 39 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-06; vlastní zpracování, 2020

Tabulka č. 25 obsahuje prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v Maďarsku. Optimistický scénář je nereálný, jelikož je každá hodnota míry nezaměstnanosti menší než 1 %, čehož nedosahuje ani Česká republika, která patří mezi státy EU, které mají nejmenší nezaměstnanost. Ze všech zemí V4 dosahuje ČR dlouhodobě nejnižší míry nezaměstnanosti a v nejbližších letech by se tato situace neměla změnit. Pokud by nastal pravděpodobný scénář, míra nezaměstnanosti v Maďarsku by dosahovala v roce 2019 úrovně 5,4 % a další roky by nepatrně klesala. V případě pesimistického scénáře by míra nezaměstnanosti v Maďarsku dosahovala téměř 10 %, což by byly hodnoty srovnatelné s hodnotami v době celosvětové ekonomické krize (2009 – 10 %). O možné celosvětové ekonomické krizi jsou v současnosti vedeny debaty. Zda krize opravdu nastane, je prozatím nejasné. Nicméně pokud by krize nastala, byly by prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti (pravděpodobný scénář) v Maďarsku v období 2019–2021 více než reálné.

Tabulka 25 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %)

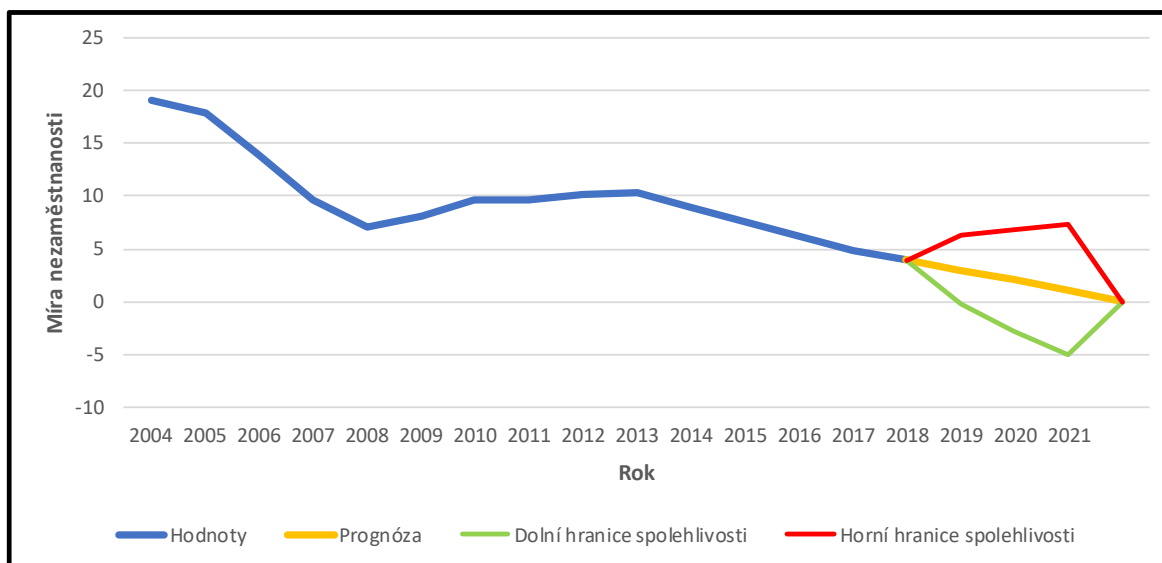
SCÉNÁŘE	Rok		
	2019	2020	2021
PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	9,94	9,92	9,88
PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	5,4	5,3	5,1
OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	0,93	0,62	0,31

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-07; vlastní zpracování, 2020

Prognóza míry nezaměstnanosti v Polsku

Na grafu č. 40 lze vidět předpokládaný vývoj míry nezaměstnanosti v Polsku. Možné scénáře vývoje míry nezaměstnanosti jsou znázorněny červenou, oranžovou a zelenou křivkou. Nutným podkladem pro zjištění této prognózy byla data o obecné míře nezaměstnanosti v Polsku z období 2004–2018. V příloze č. 32 lze najít celý výstup funkce Forecast.

Graf 40 Prognóza vývoje míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-08; vlastní zpracování, 2020

V tabulce č. 26 lze nalézt prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v Polsku, a to v období 2019–2021. V případě optimistického scénáře klesly hodnoty míry nezaměstnanosti v Polsku pod nulu, což je nesmysl (došlo k protažení do záporu). Reálně si lze tyto hodnoty představit jako hodnoty blížíící se nule, což je v podstatě nemožné. Od roku 2013 (10,3 %) sice míra nezaměstnanosti v Polsku klesá, ale v současné době (2018–2019) dosahuje tak nízké nezaměstnanosti (stejně jako ostatní země V4), že není téměř žádný prostor pro další klesání. Ani takzvaný pravděpodobný scénář není věrohodný. V roce 2021 (1,1 %) by dle tohoto scénáře byla míra nezaměstnanosti v Polsku možná i nejnižší z celé Evropy. Od vzniku ČR nebyla míra nezaměstnanosti v Polsku nižší než v ČR a v tomto případě by byla nižší dokonce o 2 p. b. (srovnání prognózovaných hodnot). V případě celosvětové krize by prognózované hodnoty (nad 6 %) pesimistického scénáře mohly být reálné.

Tabulka 26 Prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)

SCÉNÁŘE	Rok		
	2019	2020	2021
PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	6,2	6,9	7,4
PRÁVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	3	2,1	1,1
OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	< 0	< 0	< 0

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-09; vlastní zpracování, 2020

5 Výsledky a diskuse

Období před vstupem do EU (do roku 2003): V roce 1998 měly Česká republika (6,5 %) a Maďarsko (8,7 %) jako jediné země z V4 míru nezaměstnanosti pod hranicí 9 %. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v té době na Slovensku (12,7 %). Zatímco v ČR a Maďarsku dosahovala míra nezaměstnanosti rok před vstupem do EU (2003) relativně nízkých hodnot (ČR – cca 8 %, Maďarsko – cca 6 %), v Polsku a na Slovensku tomu bylo naopak (Polsko – cca 20 %, Slovensko – cca 18 %). Průměrná míra nezaměstnanosti za období 1996–2003 byla v zemích V4 následující: ČR (6,99 %), Maďarsko (7,24 %), Polsko (15,53 %) a Slovensko (17,35 %). V případě ČR a Polska tak rostla míra nezaměstnanosti průměrně o 10 % ročně. Na Slovensku rostla průměrně o 7 % ročně a pouze v Maďarsku klesala průměrně o 7 % ročně.

V období 1999–2003 klesaly hodnoty koeficientů růstu v Polsku a na Slovensku celé období. V ČR klesaly hodnoty tohoto ukazatele také celé období až na rok 2003 (1,07), kdy došlo k navýšení o 0,17. Maďarsko mělo opačný průběh, jelikož hodnoty koeficientu růstu rostly každý rok kromě roku 2001 (0,89), kdy došlo k mírnému poklesu.

V období 1998–2003 byl rok 1998 zvolen jako báze. V případě ČR, Polska ani Slovenska nenastala situace, kdy by se bazický index dostal pod úroveň původní hodnoty. V Maďarsku se pod původní úroveň dostal bazický index ve všech případech. Rok před vstupem do EU dosáhly ČR 120 %, Maďarsko 66,7 %, Polsko 194,1 % a Slovensko 139,4 % původní hodnoty. Ze srovnávaných hodnot nastal tento rok největší nárůst míry nezaměstnanosti dle bazických indexů v Polsku (nárůst oproti bázi).

Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v období 1998–2003 byla průměrně nejnižší v Maďarsku (2,8 %), dále pak v ČR (3,52 %), Polsku (9,63 %) a na Slovensku (9,85 %). V ČR a Polsku rostla dlouhodobá míra nezaměstnanosti průměrně o 14 % ročně. Na Slovensku rostla průměrně o 12 % ročně a v Maďarsku klesala průměrně o 8 % ročně. Jak v případě celkové míry nezaměstnanosti, tak dlouhodobé dosahovalo Maďarsko v období před vstupem do EU nejlepších výsledků u ukazatele průměrného tempa růstu.

Období po vstupu do EU (2004–2018): Rok po vstupu do EU (2005) klesla míra nezaměstnanosti ve všech zemích kromě Maďarska, kde naopak stoupla o 1,1 p. b. Zmíněný pokles nezaměstnanosti v zemích V4 (mimo mírný nárůst v Maďarsku) byl

z důvodu zvýšení počtu pracovních příležitostí ze zahraničí a přílivu investic do těchto zemí. Nezaměstnanost také klesala v důsledku vyvíjejícího se exportu. Míra nezaměstnanosti klesala až do roku 2008 v ČR, Polsku a na Slovensku. V Maďarsku se pohybovala do období krize kolem 7,5 % a nesnižovala se. Celosvětová krize z roku 2008 ovlivnila nezaměstnanost ve všech zemích V4, kdy v roce 2009 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti přibližně o 2 p. b. (v Polsku o 1 p. b.). Celosvětová krize se dotkla všech států, nicméně ČR měla v tomto období nejnižší nezaměstnanost (kolem 7 %) z V4 a držela ji na této úrovni. Na Slovensku byla naopak nejvyšší, jelikož míra nezaměstnanosti vykazovala 14 %. V roce 2018 byly naměřeny nejnižší hodnoty za celé období ve všech zemích – v ČR (2,2 %), Polsku (3,9 %), Maďarsku (3,7 %) a na Slovensku (6,5 %). Maďarsko je zajímavé tím, že jako jediná země z V4 neměla nejvyšší nezaměstnanost v roce 2004, nýbrž v roce 2010 (11,2 %). V roce 2017 měla až třetina zemí patřících do EU zaměstnanost vyšší než 75 %. Mezi zmíněné země patřila i Česká republika či Švédsko. Tyto státy tak splnily vytyčený cíl v oblasti zaměstnanosti, který stanovila EU (strategie Evropa 2020). Ze zemí Visegrádské čtyřky se nejvyšší nezaměstnanost vyskytovala v Polsku v roce 2004 (19,1 %). Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v České republice v roce 2018 (2,2 %). Největší problémy s nezaměstnaností v období 2004–2018 mělo Slovensko, jelikož průměrná míra nezaměstnanosti dosahovala hodnoty 12,4 %. Polsko následovalo s 9,8 %. Maďarsko dopadlo o něco lépe (7,8 %) a nejnižší nezaměstnanost se vyskytovala v ČR (5,9 %).

Průměrný koeficient růstu byl za zmíněné období menší než 1 ve všech zemích: ČR (0,91), Maďarsko (0,96), Polsko (0,89) a Slovensko (0,93). Za celé období tak v zemích V4 docházelo k poklesu míry nezaměstnanosti. V Maďarsku klesala míra nezaměstnanosti průměrně o 4 % ročně. Na Slovensku klesala průměrně o 7 % ročně. V ČR klesala průměrně o 9 % ročně a v Polsku klesala průměrně o 11 % ročně. Ukazatelem průměrné tempo růstu klesala míra nezaměstnanosti nejvýrazněji v Polsku. Vývoj míry nezaměstnanosti dle koeficientů růstu byl na Slovensku a v Polsku velice podobný celé období (viz graf č. 29). Česká republika vyčnívala od ostatních zemí rokem 2009, kdy koeficient růstu dosahoval hodnoty 1,52 (nárůst míry nezaměstnanosti o 52 %). V roce 2018 byl v Maďarsku koeficient růstu největší (0,88).

V období 2004–2018 byl rok 2004 zvolen jako báze. Maďarsko se tímto ukazatelem zcela odlišovalo od ČR, Polska, či Slovenska. V období 2005–2015 byla míra nezaměstnanosti

v Maďarsku nad úrovní původní hodnoty (v letech 2011 a 2012 – 180,3 % původní hodnoty). Na pár výjimek (např. rok 2009 či 2018) byl vývoj míry nezaměstnanosti dle bazických indexů v ČR a na Slovensku téměř stejný (viz graf č. 30). V období 2006–2018 dosahovalo Polsko dle bazických indexů nejnižší úrovně míry nezaměstnanosti. V roce 2018 se jednalo dokonce o 20,4 % původní hodnoty.

Všechny hodnoty dlouhodobé míry nezaměstnanosti v období 2004–2018 byly na Slovensku vyšší v porovnání s ostatními státy V4. Na začátku období 2004–2018 byla situace na Slovensku a v Polsku téměř identická, dlouhodobá míra nezaměstnanosti dosahovala nejvyšších hodnot v rámci EU. Na Slovensku potíže s dlouhodobou nezaměstnaností přetrvávaly i další roky a nedařilo se ji snižovat. Naopak v Polsku během pár let v EU došlo k razantnímu poklesu dlouhodobé nezaměstnanosti (2004 – 10,3 % X 2007 – 4,9 %). Pod 1% hranici se dlouhodobá míra nezaměstnanosti dostala pouze v jediném případě, a to v ČR v roce 2018 (0,7 %). V roce 2018 se dlouhodobá míra nezaměstnanosti dostala na své minimum v ČR (0,7 %), Maďarsku (1,4 %), Polsku (1 %) i na Slovensku (4 %). Průměrná dlouhodobá míra nezaměstnanosti byla nejnižší v ČR (2,63 %), Maďarsku (3,57 %), Polsku (4,32 %) a na Slovensku (8,31 %) byl s dlouhodobou nezaměstnaností největší problém. Dlouhodobá míra nezaměstnanosti klesala v Maďarsku průměrně o 5 % ročně. Na Slovensku klesala průměrně o 7 % ročně. V ČR klesala průměrně o 12 % ročně a v Polsku klesala průměrně o 15 % ročně.

V roce 2006 byl na Slovensku podíl dlouhodobé nezaměstnanosti na celkové nezaměstnanosti na úrovni 76,8 %. 60% hranici ukazatele převyšovalo pouze Slovensko a nižší hodnota v této zemi byla zaznamenána pouze v roce 2009 (54,5 %) a 2016 (59,9 %). Nejnižší podíl byl průměrně v Polsku (41 %), dále v České republice (43,7 %), Maďarsku (45,1 %) a bezkonkurenčně nejvyšší pak na Slovensku (66,9 %).

Ve všech zemích V4 bylo téměř celé období více nezaměstnaných žen. V ČR jako u jediného státu V4 nepřesáhla míra nezaměstnanosti ani u jednoho pohlaví hranici 10 %. Od roku 2013 docházelo ve všech zemích V4 ke snižování míry nezaměstnanosti u obou pohlaví. Průměrně bylo nejvíce nezaměstnaných mužů (11,8 %) i žen (13,2 %) na Slovensku. Míra nezaměstnanosti mužů v období 2004–2018 klesala dle ukazatele průměrného tempa růstu nejvíce v Polsku (průměrně o 10 % ročně). Míra nezaměstnanosti žen ve zmíněném období klesala dle tohoto ukazatele také nejvíce v Polsku (průměrně o 11

% ročně). Největší nárůst v míře nezaměstnanosti mužů (o 68,6 %) a žen (o 37,5 %) byl zaznamenán v ČR v roce 2009.

Průměrná míra nezaměstnanosti (v období 2004–2018) se u lidí se základním vzděláním pohybovala v případě ČR, Maďarska a Polska kolem 20 %. Slovensko se u těchto osob ve srovnání s ostatními zeměmi V4 zcela odlišuje, jelikož jich nezaměstnaných byl dvojnásobek (41,5 %). Ve všech státech V4 byla průměrná míra nezaměstnanosti vyšší u osob se ZŠ ve srovnání se skupinou osob se SŠ a na Slovensku byl rozdíl nejvyšší, a to téměř 30 p. b. U vysokoškolsky vzdělaných jedinců nepřesáhla míra nezaměstnanosti 10% hranici u zemí V4 ani jeden rok, což je nejlepší výsledek ze všech 3 skupin. Dle ukazatele průměrného tempa růstu/poklesu nejvíce klesala míra nezaměstnanosti v období 2004–2018 u všech 3 skupin (ZŠ, SŠ, VŠ) v Polsku. U osob se ZŠ klesala průměrně o 7 % ročně, u osob se SŠ klesala průměrně o 10 % ročně a u osob s VŠ klesala průměrně o 9 % ročně.

Průměrná míra nezaměstnanosti byla nejvyšší u věkové skupiny 15–24 let ve všech zemích V4 a z nich pouze Česká republika (14,82 %) a Maďarsko (14,8 %) měly tento ukazatel nižší v porovnání s průměrem EU28 (19,32 %). Ve všech zemích V4 byla průměrná míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 55 a více let nejnižší – ČR (4,3 %), Maďarsko (3,25 %), Polsko (7,85 %) a Slovensko (9,6 %). Dle ukazatele průměrného tempa růstu nejvíce klesala míra nezaměstnanosti v období 2004–2018 u všech věkových skupin v Polsku: 15–24 let (průměrně o 8 % ročně), 25–29 let (průměrně o 10 % ročně), 30–34 let (průměrně o 10 % ročně), 35–39 let (průměrně o 11 % ročně), 40–44 let (průměrně o 12 % ročně), 45–49 let (průměrně o 11 % ročně), 50–54 let (průměrně o 11 % ročně), 55 a více let (průměrně o 9 % ročně).

Předpověď míry nezaměstnanosti v zemích V4 v období 2019–2021: Dle regresní a korelační analýzy byla predikována míra nezaměstnanosti v ČR a výsledky dopadly následovně: rok 2019 (3,7 %), 2020 (4 %) a 2021 (5,1 %). Zjištěné hodnoty jsou možné, jelikož v ČR existuje již jen velice nízký prostor pro další zmenšování míry nezaměstnanosti. Podle vytvořeného modelu by měla i v roce 2019 stejně jako v předchozím roce dosahovat míra nezaměstnanosti na Slovensku hodnoty 6,5 %. Další roky by měly dopadnout následovně: 2020 (6,2 %), 2021 (7,3 %). V Maďarsku by míra nezaměstnanosti rostla každý rok: 2019 (5,5 %), 2020 (8,4 %), 2021 (13,9 %). Na základě

regresního modelu byla v Polsku míra nezaměstnanosti predikována následovně: 2019 (5,3 %), 2020 (5 %), 2021 (4,8 %).

Ze zpětného hledání bylo zjištěno, zda predikce byla úspěšná či nikoli (data z Eurostatu pro rok 2019 byla dostupná). Dle predikce (regresní a korelační analýza) měla míra nezaměstnanosti v ČR dosáhnout v roce 2019 hodnoty 3,7 %. Eurostat uvádí, že míra nezaměstnanosti v ČR zmíněný rok klesla oproti roku 2018 o 0,2 p. b. a dosáhla tak hodnoty 2 %. Predikce tudíž nebyla správná o 1,7 p. b. Nicméně v roce 2020 by se již míra nezaměstnanosti v ČR neměla snižovat, jelikož prostor pro další snižování je již vyčerpán. Tohoto názoru je i MFČR. Dle predikce tohoto orgánu by se míra nezaměstnanosti v ČR měla v roce 2020 zvýšit na hodnotu 2,2 % (stejná hodnota ukazatele jako v roce 2018). Predikce tohoto orgánu byla pro rok 2019 zcela přesná (2 %). Na Slovensku měla dle predikce míra nezaměstnanosti v roce 2019 dosahovat 6,5 % (stejně jako v předchozím roce). Eurostat uvádí 5,8 %, což znamená, že predikce byla nepřesná o 0,7 p. b. Eurostat neuvádí hodnotu míry nezaměstnanosti v Maďarsku pro rok 2019, nelze tedy říci, jak moc byla predikce (5,5 %) úspěšná. V Polsku měla dle predikce míra nezaměstnanosti v roce 2019 vzrůst na hodnotu 5,3 % a dle Eurostatu byla predikce nepřesná o 1,9 p. b. (3,4 %).

U druhého typu předpovědi (využití prognózy v Microsoft Excel) by byly v ČR v období 2019–2021 všechny hodnoty nižší než 1,5 % (optimistická varianta). V případě pravděpodobného scénáře by míra nezaměstnanosti oscillovala kolem úrovně 3,5 % a v případě pesimistického scénáře by oscillovala kolem 6 %. Podle MFČR by prognózované hodnoty míry nezaměstnanosti v ČR pro období 2019–2021 měly vypadat následovně: optimistický scénář (na hranici 2 %), pravděpodobný scénář (oscilování kolem 2,3 %), pesimistický scénář (nad hranicí 3 %). Prognózované hodnoty jsou ve srovnání s modelem MFČR odlišné. Dle prognózy (pravděpodobný scénář) by míra nezaměstnanosti měla na Slovensku klesat i nadále. V roce 2019 by tak měla 6,1 %, což je o 0,4 p. b. méně než předchozí rok (6,5 %). V roce 2020 by klesla o 0,5 p. b. a další rok by byl pokles stejný. Pokud by v Maďarsku nastal pravděpodobný scénář, míra nezaměstnanosti by dosahovala v roce 2019 úrovně 5,4 % a další roky by nepatrně klesala. Dle pravděpodobného scénáře by míra nezaměstnanosti v Polsku dosahovala v roce 2019 hodnoty 3 % a dále by se snižovala (2020 – 2,1 %, 2021 – 1,1 %).

6 Závěr

Diplomová práce se zabývala analýzou vývoje a struktury nezaměstnanosti v ČR ve srovnání s ostatními státy V4, přičemž byla analyzována 2 období: před vstupem do EU (do roku 2003) a po vstupu do EU (2004–2018). Ve vlastní části práce byly využity elementární statistické ukazatele jako např.: 1. absolutní diference, koeficient růstu, respektive tempo růstu či bazické indexy. Závěrem práce byly využity 2 typy modelů pro předpověď míry nezaměstnanosti v období 2019–2021.

V období před vstupem do EU (1996–2003) byl vývoj ukazatelů pro ČR, Polsko a Slovensko téměř celé období spíše negativní. Míra nezaměstnanosti rostla prakticky každým rokem. Zatímco v Maďarsku byl vývoj ukazatelů spíše pozitivní, jelikož docházelo ke snižování nezaměstnanosti. V případě ČR a Polska rostla míra nezaměstnanosti průměrně o 10 % ročně. Na Slovensku rostla průměrně o 7 % ročně a pouze v Maďarsku klesala průměrně o 7 % ročně.

Po vstupu do EU se začala situace v ČR, Polsku a Slovensku zlepšovat. Míra nezaměstnanosti v těchto zemích klesala za pomoci EU až do roku 2008. Za zlepšením situace stály přínosnější spolupráce s ostatními zeměmi EU (zvýšení počtu pracovních příležitostí ze zahraničí, příliv investic do zemí V4, vyvíjení exportu). Situace v Maďarsku byla odlišná. Míra nezaměstnanosti rostla na rozdíl od ostatních zemí V4 v období 2004–2012. Za růst nezaměstnanosti v Maďarsku mohla zejména zadluženost země, kterou se vláda snažila snižovat, přičemž se v této zemi snižovala i zaměstnanost. Problémy byly i s kvalifikovaností osob či exportem a investičními příležitostmi. V roce 2008 nastala celosvětová krize, která ovlivnila všechny země V4. Dopady krize byly patrné přibližně do roku 2013. Od té doby klesá míra nezaměstnanosti v zemích V4 každým rokem. Po skončení krize začaly země V4 přistupovat k politice zaměstnanosti jiným způsobem. Začaly více prosazovat aktivní podporu zaměstnanosti. Za celé období 2004–2018 byl vývoj ukazatelů pro všechny země V4 pozitivní. V Maďarsku klesala míra nezaměstnanosti průměrně o 4 % ročně. Na Slovensku klesala průměrně o 7 % ročně. V ČR klesala průměrně o 9 % ročně a v Polsku klesala průměrně o 11 % ročně. Z hlediska nezaměstnanosti došlo v zemích V4 za období 2004–2018 k výraznému snížení nezaměstnanosti, přičemž negativní období bylo pouze v období krize.

V roce 2020 by měla v ČR dosahovat míra nezaměstnanosti dle predikce hodnoty 4 %. Zjištěná hodnota je možná z toho důvodu, že v ČR existuje již jen velice nízký prostor pro další zmenšování míry nezaměstnanosti. Spekuluje se o tom, že by v nejbližších letech mohla propuknout světová finanční krize. Ta by nezaměstnanost ovlivnila a navýšila ji. Podle vytvořeného regresního modelu by měla v roce 2020 dosahovat míra nezaměstnanosti na Slovensku hodnoty 6,2 %. Jednalo by se tak o snížení míry nezaměstnanosti o 0,3 p. b. oproti roku 2018. Na Slovensku je zatím prostor pro snižování míry nezaměstnanosti, a tak by tato varianta mohla být reálná. V roce 2020 by měla míra nezaměstnanosti v Maďarsku dosahovat dle predikce 8,4 %, což by bylo o 4,7 p. b. více oproti roku 2018. Jedná se až o příliš velké navýšení, a proto by měla být tato varianta spíše nepravděpodobná. V Polsku by měla v roce 2020 dosahovat míra nezaměstnanosti hodnoty 5 %, což by bylo o 1,1 p. b. více oproti roku 2018. Toto navýšení by mohlo být reálné.

Pokud je osoba nezaměstnaná delší dobu, nemusí to být nutně pasivitou ze strany nezaměstnaného. Vhodnou variantou pro snížení nezaměstnanosti by v takovém případě mohlo být zlepšení informovanosti o dostupných pozicích (např. zasílání letáků) a obeznámení nezaměstnaných s potenciálními pracovními místy nad klasický rámec. Příslušné orgány by mohly pořádat konference zaměřené na zvýšení zaměstnanosti. Pokud je pasivita u nezaměstnaných zjevná, jedinou možností je změnit jejich přístup. Při zvýšení minimální mzdy či snížení pracovní doby by mohli být ochotni pracovat. Pro rizikové skupiny osob je alternativou rekvalifikace či individuální plány. Největší problémy s nezaměstnaností měly skupiny osob v nízkém věku. Těmto skupinám by mohla během studia pomoci praxe v podniku či stáž v zahraničí. Uplatnitelnost na trhu práce by se tak po studiu zvýšila. Nejvyšší nezaměstnanosti z hlediska vzdělání dosahovala skupina osob, která vystudovala pouze základní školu. Stát by se měl pokusit zvýšit jejich motivaci ke studiu alespoň u střední školy či učňovského oboru. Motivace by mohla být v podobě určité finanční částky či jiného bonusu.

Alternativu garantovaného příjmu by jistě celá řada občanů uvítala. Ve Finsku byl na konci roku 2018 ukončen Basic Income Experiment Evaluation Project, kdy náhodně vybraní Finové dostávali každý měsíc 15 000 Kč. Pokus trval dva roky. Ukázalo se, že tito Finové zůstali i nadále zaměstnaní a pracovali i stejný počet hodin jako před zavedením

experimentu. Účastníci experimentu, kteří dostávali pravidelný měsíční příjem, se méně stresovali a měli menší zdravotní problémy ve srovnání s ostatními. U účastníků experimentu došlo také ke zvýšení sebejistoty a ke zmenšení existenčních obav. Pokus jedince spíše nemotivoval k vyšším cílům, které by mohly státu přinášet vyšší zisk. Nicméně experiment trval příliš krátkou dobu a o garantovaném příjmu se uvažuje do budoucna zejména v době, kdy bude člověk z větší části nahrazen stroji.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

Brčák, Josef a spol. *Makroekonomie - teorie a praxe*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2014. ISBN 978-80-7380-492-3.

Brdek, Miroslav a Jírová, Hana. *Sociální politika v zemích EU a ČR*. Praha: Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-71-X.

Brožová, Dagmar. *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Praha: Oeconomica, Vysoká škola ekonomická, 2012. ISBN 978-80-245-1880-0.

Brožová, Dagmar. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-16-4.

Buchtová, Božena. *Nezaměstnanost*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

Buchtová, Božena a kolektiv. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

Hart, R. A. and Moutos, T. *Human Capital, Employment and Bargaining*. Cambridge University Press, 1995. ISBN 978-0521061032.

Hušek, Roman. *Základy ekonometrie*. Praha: VŠE, 1992. ISBN 80-7079-566-2.

Jírová, Hana. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Národohospodářská fakulta, 1999. ISBN 80-7079-635-9.

Kába, Bohumil. *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2012. ISBN 978-80-7380-359-9.

Kuchař, Pavel. *Trh práce: Sociologická analýza*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1383-3.

Lindbeck, A. *Unemployment and Macroeconomics*. Cambridge, Mass., MIT Press, 1993. ISBN 978-0262528610

Mankiw, Gregory N. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada Publishing, 1999.

ISBN 80-7169-891-1.

Mareš, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

Maruška, Zdeněk. *Nenechte si líbit nezaměstnanost*. Olomouc: Epava Olomouc, 2012. ISBN 978-80-260-2443-9.

Němec, Otakar. *Lidské zdroje na trhu práce*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Podnikohospodářská fakulta, 2002. ISBN 80-245-0350-6.

Rievajová, Eva. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Bratislava: Ekonóm, 2009. ISBN 978-80-225-2878-8.

Samuelson, P. a Nordhaus, W. *Ekonomie*. Praha: Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.

Sirovátka, Tomáš. *Politika pracovního trhu*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1251-X.

Sirovátka, Tomáš a Mareš, Petr. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*.

Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. ISBN 80-210-3048-8.

Svatošová, Libuše. *Statistické metody II*. Praha: PEF ČZU, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.

Internetové zdroje

Czso.cz [online]. [cit. 2019-03-21]. *Změna výpočtu ukazatele registrované nezaměstnanosti*. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/czso/zmena_vypoctu_ukazatele_registrovane_nezamestnanosti20121107

Czso.cz [online]. [cit. 2020-03-01]. *Nezaměstnanost v Praze a Ústeckém kraji*. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xu/nezamestnanost-v-usteckem-kraji-v-i-kvetnu-druha-nejvyssi-v-cr>

Czso.cz [online]. [cit. 2020-03-02]. *Velikost pracovní síly*. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/20566227/31136310a1.pdf/3fa5dfea-e8a7-4504-be96-1e383b542a6a?version=1.0>

Europa.eu [online]. [cit. 2019-02-23]. *Evropský sociální fond*. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=35&langId=cs>

Europa.eu [online]. [cit. 2019-03-08]. *Evropská strategie zaměstnanosti*. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=cs>

Europa.eu [online]. [cit. 2019-03-20]. *Long-term unemployment*. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1205&langId=en>

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-02]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-03]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-05]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-10]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-12]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-15]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-18]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-23]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-07-28]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-03]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-06]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-10]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-12]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-18]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-19]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-21]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-25]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-08-27]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-01]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-03]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-05]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-10]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-15]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-20]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-25]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-09-28]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-02]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-05]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-08]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_urgan&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-10]. *Unemployment by sex, age and educational attainment*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_educ_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-11]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-14]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_urgan&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-16]. *Unemployment by sex, age and educational attainment*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_educ_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-18]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-20]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_urgan&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-25]. *Unemployment by sex, age and educational attainment*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_educ_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-10-28]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-02]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_urgan&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-04]. *Unemployment by sex, age and educational attainment*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_educ_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-06]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-09]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-10]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-11]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-12]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-15]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-18]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-19]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-20]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-21]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-24]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-27]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2019-11-29]. *Long-term unemployment by sex*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_ltu_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-22]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-23]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-25]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-26]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-27]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-28]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-29]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-01-30]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-01]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-02]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-04]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-05]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-06]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-07]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-08]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Ec.europa.eu [online]. [cit. 2020-02-09]. *Unemployment by sex and age*. Dostupné z WWW: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Euroskop.cz [online]. [cit. 2019-03-12]. *ČR a EU - zaměstnanost a sociální věci*. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/9107/sekce/cr-a-eu---zamestnanost-a-socialni-veci/>

Euroskop.cz [online]. [cit. 2019-03-16]. *Lisabonská strategie*. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8742/sekce/lisabonska-strategie>

Mfcr.cz [online]. [cit. 2020-01-24]. *Makroekonomická predikce*. Dostupné z WWW: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>

Mfcr.cz [online]. [cit. 2020-02-03]. *Makroekonomická prognóza nezaměstnanosti*. Dostupné z WWW: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-prognoza>

Mpsv.cz [online]. [cit. 2019-02-13]. *Národní plán zaměstnanosti ČR*. Dostupné z WWW: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akcni_plan/narodniplan1999/narodniplan_zamest

Mpsv.cz [online]. [cit. 2019-03-18]. *Podpory v nezaměstnanosti*. Dostupné z WWW: <https://www.mpsv.cz/cs/14156>

Support.office.com [online]. [cit. 2020-02-23]. *FORECAST funkce*. Dostupné z WWW: <https://support.office.com/cs-cz/article/forecast-funkce-50ca49c9-7b40-4892-94e4-7ad38bbeda99>

Visegradgroup.eu [online]. [cit. 2019-03-25]. *Historie V4*. Dostupné z WWW: <http://www.visegradgroup.eu/historie/historie-v4>

Visegradgroup.eu [online]. [cit. 2019-06-28]. *Historie V4*. Dostupné z WWW: <http://www.visegradgroup.eu/historie>

Vlada.cz [online]. [cit. 2019-03-05]. *Strategie Evropa 2020*. Dostupné z WWW: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-Spolitiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/>

8 Přílohy

Příloha 1 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v ČR (1998–2003) – statistické ukazatele

ČR v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1998	2	X	X	X
1999	3,2	1,2	1,60	60,00
2000	4,2	1	1,31	31,25
2001	4,2	0	1,00	0,00
2002	3,7	-0,5	0,88	-11,90
2003	3,8	0,1	1,03	2,70

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-05; vlastní zpracování, 2019

Příloha 2 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti na Slovensku (1998–2003) – statistické ukazatele

Slovensko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1998	6,4	X	X	X
1999	7,7	1,3	1,20	20,31
2000	10,1	2,4	1,31	31,17
2001	11,3	1,2	1,12	11,88
2002	12,2	0,9	1,08	7,96
2003	11,4	-0,8	0,93	-6,56

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-15; vlastní zpracování, 2019

Příloha 3 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Maďarsku (1999–2003) – statistické ukazatele

Maďarsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
1999	3,4	X	X	X
2000	3,1	-0,3	0,91	-8,82
2001	2,6	-0,5	0,84	-16,13
2002	2,5	-0,1	0,96	-3,85
2003	2,4	-0,1	0,96	-4,00

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-07-28; vlastní zpracování, 2019

Příloha 4 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v Polsku (2000–2003) – statistické ukazatele

Polsko v roce	Míra nezaměstnanosti (v %)	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu (v %)
2000	7,4	X	X	X
2001	9,2	1,8	1,24	24,32
2002	10,9	1,7	1,18	18,48
2003	11	0,1	1,01	0,92

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-08-10; vlastní zpracování, 2019

Příloha 5 Míra nezaměstnanosti v ČR dle pohlaví (2004–2018) – statistické ukazatele

Pohlaví	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Muži	Míra nezaměstnanosti (v %)	7	6,5	5,8	4,2	3,5	5,9	6,4	5,8	6	5,9	5,1	4,2	3,4	2,3	1,8		
	1. absolutní diference	X	-0,5	-0,7	-1,6	-0,7	2,4	0,5	-0,6	0,2	-0,1	-0,8	-0,9	-0,8	-1,1	-0,5		
	Koeficient růstu	X	0,93	0,89	0,72	0,83	1,69	1,08	0,91	1,03	0,98	0,86	0,82	0,81	0,68	0,78	0,91	
	Tempo růstu (v %)	X	-7,1	-10,8	-27,6	-16,7	68,6	8,5	-9,4	3,4	-1,7	-13,6	-17,6	-19,0	-32,4	-21,7		-9%
Ženy	Míra nezaměstnanosti (v %)	9,9	9,8	8,8	6,7	5,6	7,7	8,5	7,9	8,2	8,3	7,4	6,1	4,7	3,6	2,8		
	1. absolutní diference	X	-0,1	-1	-2,1	-1,1	2,1	0,8	-0,6	0,3	0,1	-0,9	-1,3	-1,4	-1,1	-0,8		
	Koeficient růstu	X	0,99	0,90	0,76	0,84	1,38	1,10	0,93	1,04	1,01	0,89	0,82	0,77	0,77	0,78	0,91	
	Tempo růstu (v %)	X	-1,0	-10,2	-23,9	-16,4	37,5	10,4	-7,1	3,8	1,2	-10,8	-17,6	-23,0	-23,4	-22,2		-9%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-08; vlastní zpracování, 2019

Příloha 6 Míra nezaměstnanosti na Slovensku dle pohlaví (2004–2018) – statistické ukazatele

Pohlaví	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Muži	Míra nezaměstnanosti (v %)	17,5	15,6	12,4	10	8,4	11,5	14,3	13,7	13,5	14	12,8	10,3	8,8	7,9	6,1		
	1. absolutní diference	X	-1,9	-3,2	-2,4	-1,6	3,1	2,8	-0,6	-0,2	0,5	-1,2	-2,5	-1,5	-0,9	-1,8		
	Koeficient růstu	X	0,89	0,79	0,81	0,84	1,37	1,24	0,96	0,99	1,04	0,91	0,80	0,85	0,90	0,77	0,93	
	Tempo růstu (v %)	X	-10,9	-20,5	-19,4	-16,0	36,9	24,3	-4,2	-1,5	3,7	-8,6	-19,5	-14,6	-10,2	-22,8		-7%
Ženy	Míra nezaměstnanosti (v %)	19,3	17,4	14,8	12,8	11	12,9	14,7	13,7	14,5	14,5	13,6	12,9	10,8	8,4	7		
	1. absolutní diference	X	-1,9	-2,6	-2	-1,8	1,9	1,8	-1	0,8	0	-0,9	-0,7	-2,1	-2,4	-1,4		
	Koeficient růstu	X	0,90	0,85	0,86	0,86	1,17	1,14	0,93	1,06	1,00	0,94	0,95	0,84	0,78	0,83	0,93	
	Tempo růstu (v %)	X	-9,8	-14,9	-13,5	-14,1	17,3	14,0	-6,8	5,8	0,0	-6,2	-5,1	-16,3	-22,2	-16,7		-7%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-14; vlastní zpracování, 2019

Příloha 7 Míra nezaměstnanosti v Maďarsku dle pohlaví (2004–2018) – statistické ukazatele

Pohlaví	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Muži	Míra nezaměstnanosti (v %)	6,1	7	7,2	7,1	7,7	10,3	11,6	11,1	11,3	10,2	7,6	6,6	5,1	3,8	3,5		
	1. absolutní diference	X	0,9	0,2	-0,1	0,6	2,6	1,3	-0,5	0,2	-1,1	-2,6	-1	-1,5	-1,3	-0,3		
	Koeficient růstu	X	1,15	1,03	0,99	1,08	1,34	1,13	0,96	1,02	0,90	0,75	0,87	0,77	0,75	0,92	0,96	
	Tempo růstu (v %)	X	14,8	2,9	-1,4	8,5	33,8	12,6	-4,3	1,8	-9,7	-25,5	-13,2	-22,7	-25,5	-7,9		-4%
Ženy	Míra nezaměstnanosti (v %)	6,1	7,4	7,8	7,7	8	9,7	10,7	11	10,6	10,1	7,9	7	5,1	4,6	4		
	1. absolutní diference	X	1,3	0,4	-0,1	0,3	1,7	1	0,3	-0,4	-0,5	-2,2	-0,9	-1,9	-0,5	-0,6		
	Koeficient růstu	X	1,21	1,05	0,99	1,04	1,21	1,10	1,03	0,96	0,95	0,78	0,89	0,73	0,90	0,87	0,97	
	Tempo růstu (v %)	X	21,3	5,4	-1,3	3,9	21,3	10,3	2,8	-3,6	-4,7	-21,8	-11,4	-27,1	-9,8	-13,0		-3%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-20; vlastní zpracování, 2019

Příloha 8 Míra nezaměstnanosti v Polsku dle pohlaví (2004–2018) – statistické ukazatele

Pohlaví	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Muži	Míra nezaměstnanosti (v %)	18,3	16,7	13	9	6,4	7,8	9,4	9	9,4	9,7	8,5	7,3	6,1	4,9	3,9		
	1. absolutní diference	X	-1,6	-3,7	-4	-2,6	1,4	1,6	-0,4	0,4	0,3	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1		
	Koeficient růstu	X	0,91	0,78	0,69	0,71	1,22	1,21	0,96	1,04	1,03	0,88	0,86	0,84	0,80	0,80	0,9	
	Tempo růstu (v %)	X	-8,7	-22,2	-30,8	-28,9	21,9	20,5	-4,3	4,4	3,2	-12,4	-14,1	-16,4	-19,7	-20,4		-10%
Ženy	Míra nezaměstnanosti (v %)	20,1	19,4	15,1	10,3	7,9	8,6	10	10,4	10,9	11,1	9,6	7,7	6,2	4,9	3,9		
	1. absolutní diference	X	-0,7	-4,3	-4,8	-2,4	0,7	1,4	0,4	0,5	0,2	-1,5	-1,9	-1,5	-1,3	-1		
	Koeficient růstu	X	0,97	0,78	0,68	0,77	1,09	1,16	1,04	1,05	1,02	0,86	0,80	0,81	0,79	0,80	0,89	
	Tempo růstu (v %)	X	-3,5	-22,2	-31,8	-23,3	8,9	16,3	4,0	4,8	1,8	-13,5	-19,8	-19,5	-21,0	-20,4		-11%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-02; vlastní zpracování, 2019

Příloha 9 Míra nezaměstnanosti v ČR dle vzdělání (2004–2018) – statistické ukazatele

Vzdělání	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Základní škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	26,1	26,8	24,5	20,1	19,1	24,1	25	24,3	28,5	25,6	22,1	22,7	20,5	13,1	10,7		
	1. absolutní diference	X	0,7	-2,3	-4,4	-1	5	0,9	-0,7	4,2	-2,9	-3,5	0,6	-2,2	-7,4	-2,4		
	Koeficient růstu	X	1,03	0,91	0,82	0,95	1,26	1,04	0,97	1,17	0,90	0,86	1,03	0,90	0,64	0,82	0,94	
	Tempo růstu (v %)	X	2,7	-8,6	-18,0	-5,0	26,2	3,7	-2,8	17,3	-10,2	-13,7	2,7	-9,7	-36,1	-18,3		-6%
Střední škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	7,6	7,2	6,4	4,7	3,7	6,1	6,9	6,4	6,5	6,8	6	4,7	3,5	2,7	2,1		
	1. absolutní diference	X	-0,4	-0,8	-1,7	-1	2,4	0,8	-0,5	0,1	0,3	-0,8	-1,3	-1,2	-0,8	-0,6		
	Koeficient růstu	X	0,95	0,89	0,73	0,79	1,65	1,13	0,93	1,02	1,05	0,88	0,78	0,74	0,77	0,78	0,91	
	Tempo růstu (v %)	X	-5,3	-11,1	-26,6	-21,3	64,9	13,1	-7,2	1,6	4,6	-11,8	-21,7	-25,5	-22,9	-22,2		-9%
Vysoká škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	2,3	2,3	2,4	1,7	1,7	2,4	2,8	2,8	2,9	2,8	2,8	2,4	1,9	1,5	1,2		
	1. absolutní diference	X	0	0,1	-0,7	0	0,7	0,4	0	0,1	-0,1	0	-0,4	-0,5	-0,4	-0,3		
	Koeficient růstu	X	1,00	1,04	0,71	1,00	1,41	1,17	1,00	1,04	0,97	1,00	0,86	0,79	0,79	0,80	0,95	
	Tempo růstu (v %)	X	0,0	4,3	-29,2	0,0	41,2	16,7	0,0	3,6	-3,4	0,0	-14,3	-20,8	-21,1	-20,0		-5%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-10; vlastní zpracování, 2019

Příloha 10 Míra nezaměstnanosti na Slovensku dle vzdělání (2004–2018) – statistické ukazatele

Vzdělání	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Základní škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	51,3	53,3	48,4	44,9	39,3	41,5	44,2	42,5	44,6	42,4	41,1	37,6	31,6	29,8	29,8		
	1. absolutní diference	X	2	-4,9	-3,5	-5,6	2,2	2,7	-1,7	2,1	-2,2	-1,3	-3,5	-6	-1,8	0		
	Koeficient růstu	X	1,04	0,91	0,93	0,88	1,06	1,07	0,96	1,05	0,95	0,97	0,91	0,84	0,94	1,00	0,96	
	Tempo růstu (v %)	X	3,9	-9,2	-7,2	-12,5	5,6	6,5	-3,8	4,9	-4,9	-3,1	-8,5	-16,0	-5,7	0,0		-4%
Střední škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	16,7	14,4	11,8	9,4	8,1	11,5	14,1	13,4	13,5	13,9	12,6	10,9	9,2	7,5	5,8		
	1. absolutní diference	X	-2,3	-2,6	-2,4	-1,3	3,4	2,6	-0,7	0,1	0,4	-1,3	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7		
	Koeficient růstu	X	0,86	0,82	0,80	0,86	1,42	1,23	0,95	1,01	1,03	0,91	0,87	0,84	0,82	0,77	0,93	
	Tempo růstu (v %)	X	-13,8	-18,1	-20,3	-13,8	42,0	22,6	-5,0	0,7	3,0	-9,4	-13,5	-15,6	-18,5	-22,7		-7%
Vysoká škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	5,9	5,1	3,3	4,1	3,5	4,2	5,8	5,8	6,8	7,2	6,4	6	5,7	4,2	3,1		
	1. absolutní diference	X	-0,8	-1,8	0,8	-0,6	0,7	1,6	0	1	0,4	-0,8	-0,4	-0,3	-1,5	-1,1		
	Koeficient růstu	X	0,86	0,65	1,24	0,85	1,20	1,38	1,00	1,17	1,06	0,89	0,94	0,95	0,74	0,74	0,96	
	Tempo růstu (v %)	X	-13,6	-35,3	24,2	-14,6	20,0	38,1	0,0	17,2	5,9	-11,1	-6,3	-5,0	-26,3	-26,2		-4%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-16; vlastní zpracování, 2019

Příloha 11 Míra nezaměstnanosti v Maďarsku dle vzdělání (2004–2018) – statistické ukazatele

Vzdělání	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Základní škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	12,3	14,3	16,8	17,5	18,9	23,2	25,1	25	24,8	23,7	18,5	17,4	13,2	11,1	10,3		
	1. absolutní diference	X	2	2,5	0,7	1,4	4,3	1,9	-0,1	-0,2	-1,1	-5,2	-1,1	-4,2	-2,1	-0,8		
	Koeficient růstu	X	1,16	1,17	1,04	1,08	1,23	1,08	1,00	0,99	0,96	0,78	0,94	0,76	0,84	0,93	0,99	
	Tempo růstu (v %)	X	16,3	17,5	4,2	8,0	22,8	8,2	-0,4	-0,8	-4,4	-21,9	-5,9	-24,1	-15,9	-7,2		-1%
Střední škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	5,8	6,9	6,9	6,7	7,1	9,4	10,6	10,7	10,8	10	7,4	6,4	4,8	3,7	3,3		
	1. absolutní diference	X	1,1	0	-0,2	0,4	2,3	1,2	0,1	0,1	-0,8	-2,6	-1	-1,6	-1,1	-0,4		
	Koeficient růstu	X	1,19	1,00	0,97	1,06	1,32	1,13	1,01	1,01	0,93	0,74	0,86	0,75	0,77	0,89	0,96	
	Tempo růstu (v %)	X	19,0	0,0	-2,9	6,0	32,4	12,8	0,9	0,9	-7,4	-26,0	-13,5	-25,0	-22,9	-10,8		-4%
Vysoká škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	2,3	2,7	2,6	2,8	2,7	3,9	4,6	4,3	4,5	3,9	3,1	2,4	1,8	1,6	1,5		
	1. absolutní diference	X	0,4	-0,1	0,2	-0,1	1,2	0,7	-0,3	0,2	-0,6	-0,8	-0,7	-0,6	-0,2	-0,1		
	Koeficient růstu	X	1,17	0,96	1,08	0,96	1,44	1,18	0,93	1,05	0,87	0,79	0,77	0,75	0,89	0,94	0,97	
	Tempo růstu (v %)	X	17,4	-3,7	7,7	-3,6	44,4	17,9	-6,5	4,7	-13,3	-20,5	-22,6	-25,0	-11,1	-6,3		-3%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-10-25; vlastní zpracování, 2019

Příloha 12 Míra nezaměstnanosti v Polsku dle vzdělání (2004–2018) – statistické ukazatele

Vzdělání	Elementární ukazatele	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu
Základní škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	27,6	27,3	22,4	15,7	12,1	14,7	17,5	18,3	19,5	20,5	19	16,9	14,5	12,2	9,9		
	1. absolutní diference	X	-0,3	-4,9	-6,7	-3,6	2,6	2,8	0,8	1,2	1	-1,5	-2,1	-2,4	-2,3	-2,3		
	Koeficient růstu	X	0,99	0,82	0,70	0,77	1,21	1,19	1,05	1,07	1,05	0,93	0,89	0,86	0,84	0,81	0,93	
	Tempo růstu (v %)	X	-1,1	-17,9	-29,9	-22,9	21,5	19,0	4,6	6,6	5,1	-7,3	-11,1	-14,2	-15,9	-18,9		-7%
Střední škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	20,4	19,1	14,9	10,3	7,5	8,7	10,5	10,4	11	11,4	10,1	8,4	6,9	5,6	4,4		
	1. absolutní diference	X	-1,3	-4,2	-4,6	-2,8	1,2	1,8	-0,1	0,6	0,4	-1,3	-1,7	-1,5	-1,3	-1,2		
	Koeficient růstu	X	0,94	0,78	0,69	0,73	1,16	1,21	0,99	1,06	1,04	0,89	0,83	0,82	0,81	0,79	0,9	
	Tempo růstu (v %)	X	-6,4	-22,0	-30,9	-27,2	16,0	20,7	-1,0	5,8	3,6	-11,4	-16,8	-17,9	-18,8	-21,4		-10%
Vysoká škola	Míra nezaměstnanosti (v %)	7,3	7,1	5,9	4,6	3,8	4,4	5	5,2	5,6	5,7	4,7	4	3,3	2,4	2		
	1. absolutní diference	X	-0,2	-1,2	-1,3	-0,8	0,6	0,6	0,2	0,4	0,1	-1	-0,7	-0,7	-0,9	-0,4		
	Koeficient růstu	X	0,97	0,83	0,78	0,83	1,16	1,14	1,04	1,08	1,02	0,82	0,85	0,83	0,73	0,83	0,91	
	Tempo růstu (v %)	X	-2,7	-16,9	-22,0	-17,4	15,8	13,6	4,0	7,7	1,8	-17,5	-14,9	-17,5	-27,3	-16,7		-9%

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-04; vlastní zpracování, 2019

Příloha 17 Vývoj míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU – statistické ukazatele

Země V4	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Aritmetický průměr (v %)	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu (v %)
Česká republika	3,9	4,8	6,5	8,7	8,8	8,1	7,3	7,8	6,99	1,1	10
Maďarsko	9,9	9,1	8,7	6,9	6,3	5,6	5,6	5,8	7,24	0,93	-7
Polsko	X	10,9	10,2	13,4	16,1	18,3	20	19,8	15,53	1,1	10
Slovensko	X	X	12,7	16,5	18,9	19,5	18,8	17,7	17,35	1,07	7

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-09; vlastní zpracování, 2019

Příloha 18 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU – statistické ukazatele

Země V4	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Aritmetický průměr (v %)	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu (v %)
Česká republika	2	3,2	4,2	4,2	3,7	3,8	3,52	1,14	14
Maďarsko	X	3,4	3,1	2,6	2,5	2,4	2,80	0,92	-8
Polsko	X	X	7,4	9,2	10,9	11	9,63	1,14	14
Slovensko	6,4	7,7	10,1	11,3	12,2	11,4	9,85	1,12	12

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-10; vlastní zpracování, 2019

Příloha 19 Koeficienty růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU

ZEMĚ	1999	2000	2001	2002	2003
ČR	1,34	1,01	0,92	0,90	1,07
Maďarsko	0,79	0,91	0,89	1,00	1,04
Polsko	1,31	1,20	1,14	1,09	0,99
Slovensko	1,30	1,15	1,03	0,96	0,94

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-11; vlastní zpracování, 2019

Příloha 20 Bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v zemích V4 před vstupem do EU

ZEMĚ	1998	1999	2000	2001	2002	2003
ČR	100	133,8	135,4	124,6	112,3	120,0
Maďarsko	100	79,3	72,4	64,4	64,4	66,7
Polsko	100	131,4	157,8	179,4	196,1	194,1
Slovensko	100	129,9	148,8	153,5	148,0	139,4

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-12; vlastní zpracování, 2019

Příloha 21 Vývoj míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU – statistické ukazatele

Země V4	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Aritmetický průměr (v %)	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu (v %)
Česká republika	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7	7	6,1	5,1	4	2,9	2,2	5,87	0,91	-9
Maďarsko	6,1	7,2	7,5	7,4	7,8	10	11,2	11	11	10,2	7,7	6,8	5,1	4,2	3,7	7,79	0,96	-4
Polsko	19,1	17,9	13,9	9,6	7,1	8,1	9,7	9,7	10,1	10,3	9	7,5	6,2	4,9	3,9	9,80	0,89	-11
Slovensko	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14	14,2	13,2	11,5	9,7	8,1	6,5	12,44	0,93	-7

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-18; vlastní zpracování, 2019

Příloha 22 Vývoj dlouhodobé míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU – statistické ukazatele

Země V4	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Aritmetický průměr (v %)	Průměrný koeficient růstu	Průměrné tempo růstu (v %)
Česká republika	4,2	4,2	3,9	2,8	2,2	2	3	2,7	3	3	2,7	2,4	1,7	1	0,7	2,63	0,88	-12
Maďarsko	2,7	3,2	3,4	3,5	3,6	4,2	5,5	5,2	5	4,9	3,7	3,1	2,4	1,7	1,4	3,57	0,95	-5
Polsko	10,3	10,3	7,8	4,9	2,4	2,5	3	3,6	4,1	4,4	3,8	3	2,2	1,5	1	4,32	0,85	-15
Slovensko	11,8	11,7	10,2	8,3	6,6	6,5	9,2	9,2	9,4	10	9,3	7,6	5,8	5,1	4	8,31	0,93	-7

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-19; vlastní zpracování, 2019

Příloha 23 Koeficienty růstu míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

ZEMĚ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	0,95	0,90	0,75	0,83	1,52	1,09	0,92	1,04	1,00	0,87	0,84	0,78	0,73	0,76
Slovensko	0,89	0,82	0,83	0,86	1,26	1,20	0,94	1,02	1,01	0,93	0,87	0,84	0,84	0,80
Maďarsko	1,18	1,04	0,99	1,05	1,28	1,12	0,98	1,00	0,93	0,75	0,88	0,75	0,82	0,88
Polsko	0,94	0,78	0,69	0,74	1,14	1,20	1,00	1,04	1,02	0,87	0,83	0,83	0,79	0,80

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-20; vlastní zpracování, 2019

Příloha 24 Bazické indexy vývoje míry nezaměstnanosti v zemích V4 po vstupu do EU

ZEMĚ	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Česká republika	100	95,2	85,5	63,9	53,0	80,7	88,0	80,7	84,3	84,3	73,5	61,4	48,2	34,9	26,5
Slovensko	100	89,1	73,4	60,9	52,2	65,8	78,8	74,5	76,1	77,2	71,7	62,5	52,7	44,0	35,3
Maďarsko	100	118,0	123,0	121,3	127,9	163,9	155,6	180,3	180,3	167,2	126,2	111,5	83,6	68,9	60,7
Polsko	100	93,7	72,8	50,3	37,2	42,4	50,8	50,8	52,9	53,9	47,1	39,3	32,5	25,7	20,4

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2019-11-21; vlastní zpracování, 2019

Příloha 25 Podklad pro predikci míry nezaměstnanosti v ČR (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Míra nezaměstnanosti	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	7	6,1	5,1	4	2,9	2,2	3,7234	4,0116	5,1444

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-22; vlastní zpracování, 2020

Příloha 26 Podklad pro predikci míry nezaměstnanosti na Slovensku (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Míra nezaměstnanosti	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7	14
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	14,2	13,2	11,5	9,7	8,1	6,5	6,4918	6,2049	7,2784

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-25; vlastní zpracování, 2020

Příloha 27 Podklad pro predikci míry nezaměstnanosti v Maďarsku (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Míra nezaměstnanosti	6,1	7,2	7,5	7,4	7,8	10	11,2	11	11
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	10,2	7,7	6,8	5,1	4,2	3,7	5,4951	8,4329	13,9107

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-27; vlastní zpracování, 2020

Příloha 28 Podklad pro predikci míry nezaměstnanosti v Polsku (v %)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Míra nezaměstnanosti	19,1	17,9	13,9	9,6	7,1	8,1	9,7	9,7	10,1
Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Míra nezaměstnanosti	10,3	9	7,5	6,2	4,9	3,9	5,33	5,033	4,75

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-01-29; vlastní zpracování, 2020

Příloha 29 Výstup funkce Forecast z Microsoft Excel – prognóza pro ČR

Časová osa	Hodnoty	Prognóza	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti
2004	8,3			
2005	7,9			
2006	7,1			
2007	5,3			
2008	4,4			
2009	6,7			
2010	7,3			
2011	6,7			
2012	7			
2013	7			
2014	6,1			
2015	5,1			
2016	4			
2017	2,9			
2018	2,2	2,2	2,20	2,20
2019		3,772286281	1,34	6,21
2020		3,468887233	1,03	5,90
2021		3,165488185	0,73	5,60
		PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-01; vlastní zpracování, 2020

Příloha 30 Výstup funkce Forecast z Microsoft Excel – prognóza pro Slovensko

Časová osa	Hodnoty	Prognóza	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti
2004	18,4			
2005	16,4			
2006	13,5			
2007	11,2			
2008	9,6			
2009	12,1			
2010	14,5			
2011	13,7			
2012	14			
2013	14,2			
2014	13,2			
2015	11,5			
2016	9,7			
2017	8,1			
2018	6,5	6,5	6,50	6,50
2019		6,130788019	2,88	9,38
2020		5,638177939	1,26	10,01
2021		5,145567858	-0,12	10,41
		PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-04; vlastní zpracování, 2020

Příloha 31 Výstup funkce Forecast z Microsoft Excel – prognóza pro Maďarsko

Časová osa	Hodnoty	Prognóza	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti
2004	6,1			
2005	7,2			
2006	7,5			
2007	7,4			
2008	7,8			
2009	10			
2010	11,2			
2011	11			
2012	11			
2013	10,2			
2014	7,7			
2015	6,8			
2016	5,1			
2017	4,2			
2018	3,7	3,7	3,70	3,70
2019		5,435949905	0,93	9,94
2020		5,267184676	0,62	9,92
2021		5,098419446	0,31	9,88
		PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-06; vlastní zpracování, 2020

Příloha 32 Výstup funkce Forecast z Microsoft Excel – prognóza pro Polsko

Časová osa	Hodnoty	Prognóza	Dolní hranice spolehlivosti	Horní hranice spolehlivosti
2004	19,1			
2005	17,9			
2006	13,9			
2007	9,6			
2008	7,1			
2009	8,1			
2010	9,7			
2011	9,7			
2012	10,1			
2013	10,3			
2014	9			
2015	7,5			
2016	6,2			
2017	4,9			
2018	3,9	3,9	3,90	3,90
2019		2,978068698	-0,28	6,24
2020		2,055962581	-2,78	6,89
2021		1,133856465	-5,08	7,35
		PRAVDĚPODOBNÝ SCÉNÁŘ	OPTIMISTICKÝ SCÉNÁŘ	PESIMISTICKÝ SCÉNÁŘ

Zdroj: ec.europa.eu, cit. online 2020-02-08; vlastní zpracování, 2020